

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ADLİ TIP ENSTİTÜSÜ

DANIŞMAN: PROF. DR. M. FATİH YAVUZ

TÜRKİYE'DE YAPILAN ORGANİZE SUÇ
SORUŞTURMALARININ ANALİZİ

SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI
DOKTORA TEZİ

EMNİYET AMİRİ MEHMET ASLAN

İSTANBUL 2010

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
1. Giriş ve amaç	2
2. Genel bilgiler	5
2.1 Organize Suç Olgusu	5
2.2 Organize Suç Tanımı	8
2.2.1 Genel olarak organize suç	8
2.2.2 Yabancı ülkeler hukukunda organize suç tanımı	9
2.2.3 Uluslar arası hukuk metinlerinde ve organize mücadele eden birimlerin yaptığı organize suç tanımı	11
2.2.4 Literatürdeki organize suç tanımı	14
2.3 Hukukumuzda organize suç	21
2.4 Organize suç tarihi	29
2.5 Organize suçlarla mücadelenin önemi	37
2.6 Organize suçlarla mücadele yapılanması	44
2.7 Gizli soruşturma tedbirleri	48
2.7.1 İletişimin denetlenmesi	48
2.7.2 Teknik araçlarla izleme	55
2.7.3 Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi	58
2.8 Organize suç örgütlerinin karakteristik özellikleri	61
2.8.1 Organize suç örgütlerinin rant elde ettiği alanlar	66

2.8.2 Organize suçun ve organize suç örgütlerinin ortaya çıkmasına neden olan faktörler	68
2.9 Uluslar arası sözleşmeler ve Türkiye	70
3. Gereç ve yöntem	
3.1 Örneklem	
3.2 Yöntem	
4. Bulgular	
4.1 Suç örgütü içerisinde yer alan şüphelilere ait bulgular	84
4.2 Suç örgütünün yapısı ile ilgili bulgular	95
4.3 Kolluğun suç örgütü ile mücadele için yaptığı çalışmalar ile ilgili bulgular	103
5. Tartışma	112
6. Sonuç	134
7. Özetler	138
7.1 Özet	138
7.2 Abstract	139
8. Kaynaklar	140
9.Ek	150

ÖNSÖZ

Sayın M. Fatih YAVUZ'a teşekkür kelimesini aşan minnet duygularımı ifade etmek istiyorum,

Sayın Gürsel ÇETİN ve Fatih Selami MAHMUTOĞLU'na çalışma boyunca verdikleri desteği karşılayamasa da teşekkür ediyorum,

Dersini aldığım hocalarıma ve Adli Tıp Enstitüsü çalışanlarına karşı duyduğum saygıyı ve teşekkürü bu satırlara taşımak istiyorum,

Sayın Zeynep Belma GÖLGE'ye katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

GİRİŞ VE AMAÇ

Günümüzde demokratik toplumları tehdit eden en büyük unsurlardan birinin organize suç örgütleri olduğu görülmektedir. Organize suç örgütleri faaliyet alanları, çalışma yöntemleri, örgütlenmeleri, bürokrasideki irtibatları, etki ve nüfuz alanları, sahip oldukları mali kaynaklar ile son zamanlarda oldukça yoğun bir biçimde ulusal ve uluslar arası kamuoyunun ilgi odağı haline gelmiştir.

Toplumun demokratik yapısı ile birlikte kişi hak ve hürriyetlerini etkileyen, toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yapısına zarar veren, halk üzerinde baskı kuran ve korku yaratan, toplumda devletin kurumlarına karşı güvensizlik hissi meydana getiren organize suç örgütleri ile mücadele kolluk kuvvetlerinin en önemli görevleri arasına girmiştir. Ancak gelişen teknoloji ile birlikte organize suç örgütlerinin işledikleri suçlarda profesyonelleştikleri, kolluk güçlerinden kaçabilme olanaklarının arttığı, işledikleri suçlarla ilgili delilleri yok edebildikleri, iletişim becerilerinin yükseldiği, propaganda imkânlarının arttığı, artan ve kolaylaşan seyahat imkânlarını kullanarak takip edilmelerini zorlaştırdıkları görülmüştür.

Bu denli tehlikeli boyutlara ulaşarak potansiyel risk haline gelen organize suç örgütleri ile olağan suçla mücadele etme yöntemleriyle başa çıkılamayacağına görülmesi üzerine kolluk

kuvvetleri bu duruma en uygun tepki olarak, ulusal ve uluslar arası işbirliğini sağlama ve artırma, nitelikli kanun uygulayıcı personel yetiştirme, özel ceza muhakemesi tedbirleri uygulama, teknolojik gelişmeleri en az suç örgütleri kadar yakından takip ederek bunları suçla mücadelede kullanma yolunu seçmiştir.

Emniyet Teşkilatı'nın, son yıllarda faaliyetleri ve etki alanları açısından oldukça tehlikeli boyutlara varan organize suç örgütleriyle profesyonel manada mücadelesi yaklaşık son on yıldır Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Ülke nüfusunun yaklaşık %80'inin yaşadığı coğrafyanın güvenliğinden sorumlu olan polisin organize suç örgütleriyle mücadelede en önemli kurum olduğu inkâr edilemez. Ancak polis tarafından son yıllarda yüzlerce organize suç örgütü tespit edilip bunlara yönelik çalışmalar yapılmışsa da, ülkemizde varlık gösterip faaliyetlerini yürüten organize suç örgütleri ile ilgili sağlıklı bilgiler maalesef yok denecek kadar azdır. Bu bilgilerin yapılan mücadeleye ışık tutacağı düşünüldüğünde önemi daha da artmaktadır. Bu konuda en sağlıklı bilgiyi Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'nın yıllık raporlarında bulmak mümkün ancak yıllık raporlarda yer alan istatistikî bilgiler yok denecek kadar az olup, organize suç örgütleri hakkındaki diğer bilgiler de tamamen konu ile ilgili alanda çalışanların kişisel tecrübe ve gözlemlerine dayanmaktadır.

Organize suç örgütlerinin özelliklerinin ve yapılanmasının bilinmesi, faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olunması ve organize suç örgütleri ile mücadele eden kolluk kuvvetlerinin mücadelesinin her yönüyle ortaya konması bu suç örgütleriyle mücadelede etkinliği arttıracaktır. Bu amaçla bu çalışmada organize suç örgütlerinin özellikleri ve yapısı, faaliyetleri ve bu suçlarla mücadele eden kolluk kuvvetlerinin faaliyetleri incelenmiştir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1 ORGANİZE SUÇ OLGUSU

Organize suçların ortaya çıkışı ve zaman içerisindeki gelişimine bakıldığında, oldukça eski bir tarihsel kökene sahip olduğu görülmektedir. Organize suç terimi, daha önceden de var olan bu suçluluğu ifade etmek üzere ilk olarak ABD’de 1920’li yıllarda kullanılmış ve süreç içinde aynı anlamda kullanılan diğer birçok terimle birlikte günümüze kadar gelmiştir. Karakteristik özellikleri, kaynağı, organizasyonu ve faaliyetleri hakkındaki tartışmalardan dolayı üzerinde uzlaşılan ortak bir tanıma sahip olamayan organize suç kavramı, yer altı dünyası (underworld), yolsuzluk (corruption), beyaz yaka suçları (white color crimes), şirket (organizasyonel) suçluluğu, sınıraşan suçlar (transnational/transborder crimes), yasadışı ekonomi (illicit economy), kara para (dirty Money), organize suçluluk (organized criminality) ve mafya (mafia) gibi organize suç anlatmak ya da atıfta bulunmak amacıyla sıklıkla kullanılan birçok terimle birlikte, daha da karmaşık bir terim haline dönüşmüştür (1). Ancak bu kadar farklı isimle adlandırılrsa da neticede anlatılmak ya da kastedilmek istenen olgu değişmemektedir.

Organize suçların en önemli belirleyici ve asli unsurları, gizlilik, şiddet, yolsuzluk, devamlılık, çeşitlilik ve süratle değişime ayak uydurabilme, uluslar arası bağlantı kurabilme kabiliyetidir. Her toplumda hukuki, sosyal, ekonomik ve teknolojik değişimler organize

suç örgütlerinin dikkatini çeker ve onlar tarafından uygulamaya sokulur. Çünkü yeni oluşan şartlardan doğan başka bir ifade ile kontrolsüz alanlardan istifade edip kısa zamanda ve kolay kar elde etme amacındadırlar. Gerçekten, organize suçluluğun fiillerinde kullanılan en önemli araç, maskeleyme, kamuflaj yöntemi olup, yasal girişimciliğin imkanlarından yararlanılarak, suçlardan elde edilen kazançlar meşru kanallara akıtılmakta ve böylece bu suçluluğun illegal yönünün keşfedilmesi çok zorlaşmaktadır (2).

Organize suç kavramı, kriminolojik açıdan, diğer suç çeşitlerinden çok daha girift ve çözülmesi güç bir oluşum ve nedensellik içermektedir. Hiçbir suç örgütü, organize suçlar kadar çok yönlülük, karmaşıklık ve zıtlık içermemektedir. Organize suçluluk, özellikle siyasi ve ekonomik şartlarla doğrudan ilişkili olması nedeniyle, öncelikli olarak, siyasal ve sosyo-psikolojik bir yapı niteliğine sahiptir. Organize suç örgütleri çok büyük miktarda sahip oldukları parasal kaynakları ile demokratik düzeni etkileyecekleri gibi, sivil ve resmi bürokrasideki karar vericileri de etkileyebilmektedirler (3).

Örgütün sözlük anlamı, ortak bir amaç ya da eylemi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların ya da kişilerin oluşturduğu birlik, teşkilat, teşekkül, organizedir. Buna göre örgüt ile organize aynı anlamdadır. Organize Suç, Örgütlü Suç, Mafya Suçları, Çıkar Amaçlı Suçların hepsi aynı anlamı taşır. ‘Organize Suç’ tabiri jenerik bir tabirdir. Örgütlü suç kavramından önce suç teşekkülü, suç

cemiyeti, teşekkül halinde suç kavramları kullanılmaktaydı. Gerçi ortada bir kavram kargaşası yoktur. Örgütlü suçluluk için belli bir organizasyon gereklidir. Temelinde organizasyonun olması gerektiğinden ve de TCK ve özel kanunlarda örgüt tabirinin basite indirildiğinden ve pratikte sorunlarla karşılaşıldığından genellikle ‘organize suç’ tabirini kullanmak daha uygun olmaktadır. Ancak 5237 sayılı yeni TCK ilgili maddelerinde ‘örgüt’ terimini kullanmıştır. 5271 sayılı CMK 250. maddesi de ‘haksız ekonomik çıkar sağlamak amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde cebir ve tehdit uygulanarak işlenen suçlar’ tanımına yer vermiştir (4).

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı’na hazırlanan ‘Kaçakçılık ve Organize Suç Terimleri’ isimli sözlükte de organize, düzenlemek; belli bir düzene koymak; örgütlü manalarına gelirken, örgüt de, teşkilat; teşekkül; bir amacı gerçekleştirmek üzere oluşturulmuş kuruluş olarak tanımlanmıştır. Aynı sözlükte organizasyonun tanımı da örgütlü olarak verilmiştir (5).

Organize suçlar, diğer suç türleriyle kıyaslanamayacak ölçüde karmaşık ve çözülmesi güç bir yapı arz etmektedir. Bunun nedeni, içinde bulunulan sosyal, ekonomik ve politik konjonktür ile organize suçlar arasındaki doğrudan bağlantıdır (6).

Dinçkol da, sosyal sistem içinde birbirini etkileyen birçok olgunun bir araya gelerek organize suçu meydana çıkardığını ve organize suçun bir yönüyle siyasal ve sosyal sorunlarla beslenen, bir

yönüyle de ekonomik ‘açgözlülüğe’ dayanan, sosyal, siyasal ve ekonomik bir olgu olduğunu ifade etmektedir (7).

2.2 ORGANİZE SUÇ TANIMI

2.2.1 Genel olarak organize suç:

Organize suçluluk kavramına verilen anlam, tanım açısından önemlidir. Zira organize suçluluk tanımının, bir yandan yasalara uygun olarak kurulup faaliyet gösteren ekonomik işletmelerle ilgisi olmayan bir suç şebekesi olduğunu ortaya koyması, diğer yandan da topluca işlenen suçlar içinde organize suçların diğer grup suçlarından ayırt edilmesi gerekir (8).

Organize suçun ne olduğu hakkında uzun yıllardan beri yazarlar ve ülkeler arasında görüş farklılıkları bulunmaktadır. Bunun temel nedeni, her bir yazar veya ülkenin organize suçun farklı görünümüne odaklanmış olmalarıdır. Bununla birlikte, organize suç gruplarının son yıllarda artan oranda uluslar arası alanda faaliyet göstermesi ve farklı ülkelerdeki organize suç gruplarının birbirleriyle kolaylıkla işbirliği içerisine girmesi, birbirinin aynısı olmasa da organize suçun ortak noktalarını tespit eden bir tanımının yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Belli kategorideki suçların organize suç olup olmadıklarını belirlemek ve belirlenen kategori hakkında sonuç çıkarabilmek açısından organize suçun tanımının yapılması özel önem taşımaktadır. Bunun yanında, organize suça karşı kaynakların nasıl tahsis edileceği ve onu önlemek ve kontrol altına almak ve nasıl etkin

kullanılacağını belirlemek açısından da organize suçun tanımının yapılması büyük önem taşımaktadır (9).

Bazı hukuki metinlerde ‘örgütlü suç’ olarak da ifade edilen organize suçun; hem kavramsal olarak geniş bir alanı olması hem de önemi itibariyle ulusal ya da uluslar arası birçok hukuki metne konu olması nedeniyle üzerinde uzlaşmış bir tanımı yoktur (10). Bu ifadenin aksinden de anlaşılacağı gibi organize suçluluğa yönelik olarak gerek hukuki metinlerde, gerek içtihatlarda, gerekse de doktrinde bir çok tanım ortaya atılmıştır ve organize suçları teşhise yarayacak unsurlar da her tanıma göre farklılık arz etmektedir (11).

2.2.2 Yabancı Ülkeler Hukukunda Organize Suç Tanımı:

Amerika Birleşik Devletleri: Amerika Birleşik Devletleri’nde faaliyet alanlarının ve görünüş biçimlerinin çok yönlülüğü nedeniyle organize suçluluk tanımında da çeşitlilik dikkati çekmektedir. Herkesin üzerinde birleştiği bir organize suçluluk tanımı bulunmadığı için, bir taraftan organize suçluluk açısından tipik olan faaliyet ve suçlar, diğer taraftan örgütün yapısı dayanak alınmak suretiyle organize suçluluk olgusu ortaya konulmaya çalışılmıştır (12).

ABD Kongresi’nde 1968 yılında kabul edilen organize suçla mücadele kanununda yapılan tanımlamaya göre organize suç, kumar, fuhuş, tefecilik, uyuşturucu kaçakçılığı, haraç ve diğer yasadışı

faaliyetlere karışan üst seviyede teşkilatlanmış ve disiplinli bir birlikteliğin üyelerinin yasadışı faaliyetlerini kapsamaktadır (13). Federal Adalet Bakanlığı 'nın yaptığı tanıma göre ise organize suçluluk, rüşvet veya kamu görevlilerini yolsuzluğa bulaştırmak suretiyle faaliyet yürütmek üzere kısmen veya tamamen yasadışı araçlarla finansal veya ekonomik bir kazançta ulaşmak için bireylerin veya grupların sürekli, yapılaşmış ve disiplinli bir biçimde bir araya gelmeleridir (12).

Almanya : Alman Hukuku'na göre organize suç, tek başına veya bir bütün olarak, büyük bir önem taşıyan suçların planlı olarak işlenmesi, iki kişiden fazla, uzun ve belirsiz bir süre için, işbölümü, kar ve güç elde etme amacıyla ayrıca, mesleki veya ticari benzeri yapılar kullanarak veya zor kullanarak veya başkalarını tehdit edici araçlar kullanarak veya siyaset, medya, kamu yönetimi, adalet veya ekonomi üzerine etkide bulunarak ortaya konan suç türüdür (14).

İtalya: İtalya'da Ceza kanununun 416 ve devamı maddelerinde mafya benzeri topluluklara ilişkin bir tanıma yer verilmiştir. Buna göre, ' örgüt üyeleri, birden çok cürüm işlemek, doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik faaliyetlerin, yetki, izin, ihale, kamu hizmetlerinin yönetim veya kontrolünü elde etmek veya kendisi veya başkaları için haksız kazanç veya yarar sağlamak veya serbest oy kullanımını engellemek veya seçimlerde kendisine veya başkasına oy sağlamak için örgütün yıldırma gücünden, buyruğu altına alma ve gizli işbirliği durumundan yararlanır ise örgüt mafya tipidir' (15).

İtalyan yasa koyucusu mafya tipi suçu tanımlarken geleneksel Sicilya Mafyasının davranış tarzına bakarak bir tanım yapmaya çalışmıştır. Ancak, yapılan tanımdaki ölçülere uyan bir teşekkül kendisini ne adla adlandırsın veya ülkenin hangi bölgesinde faaliyet gösterirse göstere sin mafya tipi oluşum kapsamına girmektedir (9). Ancak İtalyan kanun koyucunun Ceza Usul Kanunu ile Antimafya Soruşturma Bakanlığı'nın kurulmasına ilişkin kanunda organize suçluluk türlerini sayan hükümler nedeniyle organize suçluluğun mafya tipi örgütlenmeyi aşan daha geniş bir kavram olduğu da kabul görmektedir (10).

2.2.3 Uluslar arası Hukuk Metinlerinde ve Organize Suçla Mücadele Eden Birimlerin Yaptığı Organize Suç Tanımı:

Uluslar arası Polis Birliği (İTERPOL) tarafından yapılan organize suç tanımı konuyu uluslar arası boyutta ele almaktadır. Buna göre organize suç; esas amacı, süreklilik arz eden bir şekilde gelir elde etmek ve ulusal sınırlara bakılmaksızın teşebbüsü devam ettirmek olan ve bu nedenle yasadışı faaliyetlerle meşgul olan şahısların teşekkül ettirmiş olduğu herhangi bir teşebbüs ya da grup olarak tanımlanmaktadır (16).

Birleşmiş Milletler 9. Suç Önleme ve Suçluların Islahı Kongresi'nde, organize suç, fiziksel güç kullanma tehdidi ve kullanılması, haraç, yolsuzluk, şantaj ve diğer metodlar ile yasadışı mal ve hizmetlerin kullanılmasının dâhil olduğu yasadışı yollarla

yapılan bir ekonomik ticaret biçimi olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte, bir suç faaliyetinin organize suç sınıfına girip girmediğinin bazı unsurların varlığına bağlı olduğu kaydedilerek, bunların başında ağır suçlar işlemek için yapılmış bir grup olma şartının geldiği eklenmiştir. İkinci olarak bu grubun mal ve gelirleri illegal yollarla elde etmek için suç işlemesi, son olarak da, bu faaliyetlerin yürütülmesinde grubun üyelerinin şiddet kullanmaya, resmi otoriteleri yolsuzlukla etkilemeye yetkili ya da niyetli olması gerekmektedir (17).

ABD'nin Federal Soruşturma Bürosu'na (FBI) göre organize suç 'belirli bir biçime sahip bir yapının özelliklerini gösteren ve temel amacı yasadışı faaliyetler yoluyla maddi kazanç elde etmek olan herhangi bir grubu ifade etmektedir.' Bu gruplar, şiddet ya da şiddet kullanma tehdidiyle, kamu görevlilerini yozlaştırmak, rüşvet ve korkutma yoluyla sürdürmektedir. Genellikle kendi mahallerinde, bölgelerinde ya da ülkelerinde insanlar üzerinde önemli nüfuzları vardır (18).

Amerika Birleşik Devletleri, 1968 tarihli Çeşitli Suçların Kontrolü ve Sokak Güvenliği Kanununda organize suç "yasadışı mal ve hizmet sunumu ile uğraşan yüksek düzeyde organize ve disiplinli teşekküllerin elemanlarının yapmış oldukları yasa dışı faaliyetleri" olarak tanımlamış ve bu teşekküllerin elemanlarının gerçekleştirdikleri kumar, beyaz kadın ticareti, tefecilik, uyuşturucu kaçakçılığı, iş âleminden para sızdırma ve diğer yasa dışı faaliyetlerin organize suç

kapsamına gireceği ifade edilmiştir. Anılan kanunda sayılan suçlar sadece örnek vermek amacıyla gösterilmiş olduğundan bu nitelikteki bir teşekkülün elemanlarının işledikleri diğer suçlar da organize suç tanımına doğal olarak girecektir. Ayrıca bu Kanunun tanımından da anlaşılacağı üzere organize suç, yapılan yasa dışı faaliyetlerin türünden ziyade suç işleyen kimselerin kimliği bakımından belirlenmiştir (9).

İngiltere Ulusal Suç ve İstihbarat Servisi'nin (NCIS) yıllık raporlarında organize suç gruplarından bahsedilirken şu tanım kullanılmaktadır: 'Grup üç ve daha fazla kişiden oluşmalıdır; suç faaliyeti uzun süreli olmalı ya da süresi belli olmamalıdır; suçluların gelir ya da güçle motive olması ve ciddi suç faaliyetlerine karışmış olması gerekir (19).

Avrupa Organize Suçla Mücadele Çalışma Grubu'nun 1996'da Almanya'nın Leipzig kentinde düzenlediği toplantıda, bir teşekkülün organize suç grubu olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki yedi özellikten en az beşini taşıması gerektiği belirtilmiştir;

- I. Haksız kazanç sağlamak üzere bir araya gelmiş ve aralarında işbölümü ilişkisi bulunan hiyerarşik bir yapının varlığı.
- II. Suçtan elde edilen bir kazancın varlığı.
- III. Suç aktivitesi konusunda bir sürekliliğin olması.
- IV. Bir yaptırım sisteminin olması.
- V. Şiddet tehdit gibi yöntemlerin kullanılması.
- VI. Kamuya ve özel sektöre nüfuz edilmesi.

VII. Elde edilen kara paranın aklanması (20).

2.2.4 Literatürdeki Organize Suç Tanımı:

Organize suç en geniş anlamı ile, birden çok kişinin hiyerarşik düzende belirli bir disiplin uygulayarak, süreklilik özelliği içinde çoğunlukla aynı amaca yönelik bulunan ve kamu düzenini bozduğu varsayılan suçları işlemek için oluşturdukları örgütlenmelerdir. Siyaset, medya, kamu yönetimi, adliye ve ekonomi üzerinde etkide bulunarak kazanç ve güç elde etmeleri organize suç faillerinin ortak özelliklerindedir (4).

Sözüer'e (1995) göre örgütlü suçluluk, münferiden veya topluca, yüksek önemi haiz suçların belli bir plana göre, birçok kişi tarafından, uzun veya belirsiz bir süre ile, iş bölümü esaslarına göre, mesleki ve ticari benzeri yapılarının kullanılması veya cebir ya da korkutucu diğer araçların kullanılması veya siyaset, basın, kamu idaresi, adliye ve ekonomi üzerinde etkide bulunarak, kazanç veya güç elde edilmesidir (21).

Özek'e (1998) göre örgütlü suç, kamu düzenini bozduğu varsayılan aynı amaca yönelik suçları işlemek için 'iştirak kavramını aşan' şekilde birden fazla kişi tarafından kurulmuş, disiplinli, sürekli ve hiyerarşik düzene sahip örgütlenmedir (22).

Erdem (2003) ise organize suçluluğu, faillerin amaçlarına ulaşmak için şiddete başvurdukları ve dışarıya karşı güçlü bir koruma mekanizması meydana getirdikleri komploya dayalı olarak faaliyet gösterdikleri ve kapalı bir topluluk oluşturan suçluluk olarak tanımlanmaktadır (23).

Geleri ise (2003), iki veya daha fazla kişinin gizlice bir araya gelerek, işbirliği yapmak suretiyle devamlı bir şekilde kazanç sağlamak amacıyla suçlar işlemesini örgütlü suç olarak tanımlamıştır (24).

Kazan, (2000) organize suç, birden çok kişinin belli bir disipline ve hiyerarşik düzene bağlı ve sürekli olarak, kamu düzenini bozduğu kabul edilen suçları işlemek için oluşturduğu örgütlenmeye denir şeklinde hukuki bir yaklaşımla tanımlamaktadır (25).

Block ve Williams, (1981) yasadışı faaliyetlerin tehdit ve zararlı alışkanlıklara bulaştırma yöntemiyle bağlantılı olarak yürütüldüğü ve koordine edildiği durumların organize suç olduğunu, kar elde etmek amacıyla organize bir şekilde kötü alışkanlıklara bulaştırma ve tehdidin kullanıldığı suçluluk halinin organize suç diğer suçlardan ayıran önemli bir ölçüt olduğunu ifade etmektedir (26).

Reiners'e (2001) göre organize suç örgütleri, sürekli, bilerek ve isteyerek iş bölümü içinde olabildiğince hızlı yüksek kazançlara

ulaşmak amacıyla, -genellikle modern altyapı olanaklarından yararlanarak-, suç işleyen fail gruplarından oluşmaktadır (12).

Jansen'e (1998) göre, sistemli olarak toplum içinde ağır sonuçlara neden olan suçlar işleyen, üyelerinin özellikle fiziksel Şiddet veya rüşvet ile kişileri etkisiz hale getirmek suretiyle faaliyetlerini örtbas edebildikleri, asıl amacı yasa dışı kazanç elde etmek olan gruplar, organize suç gruplarıdır (22).

Albini'ye (1971) göre organize suç; bir çeşit sosyal yapı ve liderlik tarafından bir araya getirilmiş, belirli çalışma yöntemlerini kullanan iki veya daha fazla kişiyi kapsayan suç aktivitesidir (27).

Maltz, (1994) organize suçu, organize olmuş suçlar Şeklinde tanımlamanın oldukça geniş bir tanımlama olacağını, keza yine organize suçu, mafya olarak tanımlamanın da oldukça dar bir tanımlama olacağını belirterek, ihtiyaç duyulanın, bu ikisinin ortasında yer alabilecek yaklaşımlar olduğunu ifade etmektedir (28).

Howard Abadinsky, (1999) organize suça oldukça geniş bir çerçeveden bakarak herkesin üzerinde uzlaştığı bir tanımın olmadığını ifade etmektedir. Organize suç olgusunun araştırmacılar ve yazarlar tarafından belirlenen hemen hemen bütün özelliklerini sayarak bir tanımlama yapmaktadır. Bu özelliklerden, organize suç çerçevesini en geniş açıdan ele alması açısından bahsetmekte yarar vardır. Bu zellikler şunlardır (29);

I. İdeolojik değildir

Bir organize suç grubunun siyasi bir amacı bulunmamakta ve faaliyetlerinin dürtüsünü ideolojik kaygılar belirlememektedir. Anılan grubun temel amacı, güç ve para elde etmektir. Bir organize suç grubunun faaliyetlerinin bir parçasını siyasi bağlantılar oluştursa dahi bu bağlantıların amacı, yaptıkları yasadışı faaliyetlere göz yumulmasını veya korunma sağlanmasını temin etmektir. Bu durum kendi siyasi hedeflerine ulaşmak amacıyla şiddet kullanan terör örgütlerinden organize suçu ayıran temel noktayı oluşturmaktadır.

II. Hiyerarşiktir

Bir organize suç grubunda üç veya daha fazla kalıcı bir makam ve mevkiden oluşan dikey bir örgütlenme yapısı bulunmakta, her bir makam ve mevki kendi altında bulunanlar üzerinde hiyerarşi yetkilerine sahip olmaktadır. Yetki, o makam ve mevki kimin işgal ettiğinin şahsına göre değil, o makam ve mevkiin soyut niteliğine göre belirlenmektedir.

III.Sınırlı ya da sadece belli özellikteki kişilere açık olan üyeliği vardır

Bir organize suç grubuna kimin üye olacağı konusunda oldukça katı sınırlamalar bulunmakta ve her isteyen üye olamamaktadır. Bir organize suç grubuna üyelik yeterliliğini, etnik köken, akrabalık, ırk, sabıka kaydı ve benzeri hususlar belirleyebilmektedir. Temel şartları taşıyan adaylar o organize suç

grubunun genellikle, üst düzey bir yetkilisi tarafından tavsiye edilmeli ve aday, üyelik yeterliliğini ispat edebilecek bazı davranışları (suç işleme yatkınlığı, talimat ve emirlere uyma, sır tutma) göstermelidir. İlgili kişinin adaylık süresi birkaç ay ile birkaç sene arasında değişmektedir. Eğer organize suç grubu başarılı bir grup ise, grubun ihtiyacından daha fazla kişi üyelik için başvurabilmektedir.

IV. Kendini devam ettiren (sürekliliği) bir yapısı vardır

Bir organize suç grubu, kişilerin suç işlemek konusunda yaptıkları tertibin süreklilik kazanmasıyla vücut bulduğundan dolayı, mevcut üyelerinin yaşam sürelerine bağlı olmayarak hayatını sürdürür. Üyelerin bağlı olduğu organize suç grubu, kendisini devamlı olarak varsaydığı için kendisine üye olacak kimselerin vasıflarının grubun bu niteliğine uygun düşmesini aramakta ve böylece grubun varlığını sürekli kılmaya çalışmaktadır.

V.Şiddet kullanmaya ve rüşvete başvurmaya yönelik bir eğilim gösterir

Bir organize suç grubu kolaylıkla şiddete başvurmakta ve bu durum grupça geçerli bir yöntem olarak kabul görmektedir. Organize suç grubunun sahip olduğu şiddete başvuru yetisi, bu grubun ayakta kalabilmesi ve amacına ulaşabilmesini temin eden önemli bir faktördür. Organize suç grupları faaliyetlerini ve üyelerini korumak açısından gerekli durumlarda rüşvete de başvurmaktadırlar. Şiddet veya rüşvetin miktarı ahlaki kaygılarla değil, uygulamadaki kısıtlar dikkate alınarak kontrol edilmektedir.

VI. Fonksiyonel uzmanlaşma ve iş bölümü gösterir

Bir organize suç grubu içerisinde gerekli yeterliği haiz üyeleri tarafından doldurulan özel göreve sahip çeşitli pozisyonlar bulunmaktadır. Organize suç grubunun doğası gereği, grup içerisinde bulunan infazcı, kilit bir konumda bulunmaktadır. Bu pozisyonda bulunan kimseler cinayet emirlerini yerine getirmek dahil çok güç işlerle görevlendirilmektedir. İnfazcı pozisyonunda bulunan kimse, kendisine verilen görevleri yerine getirirken grup üyesi olan veya olmayan kimselerin yardımını alabilmektedir. İnfazcı, kendisine verilen cinayet görevini bazen bu işte uzmanlaşmış profesyonel katillere devretmekte, şiddet kullanımını dâhil daha hafif görevleri ise grubun üyelerinden herhangi birisine yaptırmaktadır. İnfazcı pozisyonunda olan kimse kendi başına bağımsız hareket etmemekte, grubun başından, doğrudan veya dolaylı olarak aldığı emir ve talimatlara göre iş görmektedir.

Karmaşık organize suç gruplarında ise, bu pozisyonlara ilave olarak iş bitirici ve para aklayıcı pozisyonları da bulunmaktadır. İş bitirici pozisyonunda bulunan kimse güvenlik görevlileri, yargı mensupları ve politikacılarla grubun çeşitli bağlantılarını sağlamakta ve uygun durumlarda bu kimselere rüşvet verilmesi işini halletmektedir. Para aklayıcısı pozisyonunda bulunan kişi ise, karapara aklanmasında uzmanlığa sahip bulunmakta, grubun elde ettiği kirli paraların kaynağını gizleyerek, bir dizi işlemlerle aklamakta ve yasal işlere yatırmaktadır.

VII. Monopol oluşturmayı hedefler

Bir organize suç grubu rekabeti sevmez. Bu nedenle belli bir coğrafi bölgede, yasal veya yasadışı belli bir endüstri dalında hâkimiyet kurmaya çabalar. Kuşkusuz tekelcilik, serbest ticareti sınırlandırmakta ve karı artırmaktadır. Bir organize suç grubu tekelciliğini, şiddet, tehdit veya güvenlik görevlileri ile yolsuz ilişkilere girerek sürdürmektedir. Bir organize suç grubu yaptığı işte tekelci bir konuma kavuşmak için çabalamasına rağmen, bazen rekabet eden grupların veya endüstrinin doğası nedeniyle tekelciliğe kavuşamamaktadır. Uyuşturucu örneğinde olduğu gibi.

VIII. Açık kural ve usullerle yönetilir

Bir organize suç grubu, yasal kurumlarda olduğu gibi, üyelerinin uyması gereken kural ve kaideleri belirlemiştir. Bununla birlikte, bir organize suç grubunun koyduğu kural ve kaidelere uymayan üyelerin cezası yasal kurumlarda olduğu gibi işten çıkartılmaya kadar varan disiplin cezası olmamakta, kural ihlal eden üyeler büyük bir olasılıkla ölümle cezalandırılmaktadır.

1999'da yürürlüğe girdikten sonra 2005 yılında yürürlükten kaldırılan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu'nun birinci maddesinde organize suç örgütü: doğrudan veya dolaylı bir biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim veya denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz ve

denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak, madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak, seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek maksadıyla zor veya tehdit uygulamak veya kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek olarak tanımlanmıştır.

2.3 HUKUKUMUZDA ORGANİZE SUÇ

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma veya yönetme, üye olma, örgütün veya amacının propagandasını yapma suçları 5237 sayılı TCK'nun 'Suç işlemek amacıyla örgüt kurma' başlıklı 220'nci maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmektedir.

I. Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

II. Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

III. Örgütün silahlı olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza dörtte birinden yarısına kadar artırılır.

IV. Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur.

V. Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır.

VI. Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan dolayı cezalandırılır.

VII. Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır.

VIII. Örgütün veya amacının propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

5237 sayılı Kanununun 220'nci maddesi ile kanun koyucunun suç olarak tanımladığı fiilleri işlemek için örgüt kurulması veya yönetilmesi, üye olunması veya propagandasının yapılması birbirinden bağımsız suçlar olarak kabul edilmiştir.

Maddenin 1. fıkrasında yer alan ‘suç işlemek amacıyla örgüt kurma ve yönetme suçu’ 765 sayılı TCK’nun 313 ve 314’üncü maddelerinde, 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununun 1. maddesinde, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1 ve 7. maddelerinde, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda ve ceza mevzuatımızda yer alan diğer maddelerdeki örgütsel faaliyet çerçevesinde işlenen suçlara (teşekkül, çete vs.) karşılık olmak üzere ihdas edilmiştir. Bu suretle gerek 765 sayılı TCK’unda gerekse özel ceza kanunlarında dağınık bir biçimde yer alan örgüte ilişkin hükümler tek bir maddede sistematik ve unsurları somutlaştırılmış bir biçimde düzenlenmiştir (30).

Yeni Türk Ceza Kanunu 220. maddesindeki suç tanımı ile korunan hukuksal değer, kamu güvenliği ve barışıdır. Ancak, suç işlemek için örgüt kurmak, toplum düzenini tehlikeye soktuğu ve araç niteliğindeki suç örgütü, amaçlanan suçları işlemede bir kolaylık sağladığından, bu suç nedeniyle kamu güvenliği ve barışın bozulması, bireyin güvenli, barış içinde yaşamak hakkını da zedeleyeceğinden, bu nedenlerle 220. maddede, işlenmesi amaçlanan suçlar açısından hazırlık hareketi niteliğinde olan bu fiiller ayrı ve bağımsız suçlar olarak tanımlanmış, böylece bu düzenlemeyle aynı zamanda bireyin, Anayasada güvence altına alınmış olan hak ve özgürlüklerine yönelik fiillere karşı da korunması amaçlanmıştır (31).

220. maddede tanımlanan suçların faili herhangi bir kimse olabilir. Suç işlemek amacıyla örgüt kurmak için en az üç kişinin

varlığı zorunlu olduğundan, niteliği gereği ancak üç kişinin fail olarak katılımıyla gerçekleşebilen çok failli bir suçtur. Bu suçların mağduru kamu güvenliği yanında, barışı ve huzuru bozulan veya bozulma tehlikesi yaşayan devlet ile toplumun fertleridir (32).

Örgüt kurmak veya yönetmek suçunun maddi unsuru, kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kurmak veya yönetmektir. Bu seçimlik hareketlerden herhangi birisinin yapılmış olması suçun oluşması için yeterlidir.

Örgütün yöneticisi, örgütün iç yapılanmasına göre örgüt üyelerini sevk ve idareye yetkili kimseyi ifade eder. Günümüzde karmaşıklaşmış örgütsel yapılar karşısında bir örgütte kimin ne zaman yönetici sıfatına sahip olduğunu belirlemek oldukça zor olmaktadır. Herhangi bir örgütsel yapıda kademelenmiş bir organizasyon şeması içinde çok küçük birimlerde dahi ‘yönetici’ sıfatına sahip üyelerin olması söz konusudur. Bu halde örgüt içinde, yöneten-yönetilen ayırımını yapmak zorlaşmaktadır. Yargıtay da bu konuda yeknesak bir uygulama geliştirebilmiş değildir. Suç örgütlerinin genel yapısı ve suç örgütü kurulmasının ceza yaptırımını ile karşılanmasının temel mantığına bakıldığında ‘ileride işlenebilecek suçların’ potansiyel tehlikesinden toplumun korunmasının esas alındığı, suç örgütleri açısından ise bu tarz bir tehlikenin emir-komuta zinciri dâhilinde inisiyatif alıp emir verme yetkisine sahip en alt kademe örgüt üyesinden itibaren başlayacağı söylenebilir. Öyleyse yöneticinin tespiti açısından ‘örgüt içindeki hiyerarşik yapı çerçevesinde somut

olayda insiyatif alıp emir verme yetkisi' bir kıstas olarak kullanılabilir. Bu çerçevede bu yetkiye sahip en alt kademe örgüt üyesinden örgütün en tepesindeki şahıs veya şahıslara kadar hiyerarşideki tüm üyeler örgütte yönetici olarak kabul edilmelidir (11).

Örgütün söz konusu olması için suç işlemek üzere birleşen kişiler arasında hiyerarşik bir ilişkinin hâkim olması gerekmektedir. Ancak bu ilişkinin güçlü veya gevşek olması, suçun oluşumu bakımından etkili değildir. Örgüt içerisindeki hiyerarşik ilişki sayesinde, örgüt mensupları üzerinde bir hâkimiyet oluşturulmakta, bu şekilde bir güç kaynağı meydana getirilmektedir. Örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması şarttır (33).

Örgüt birden fazla suçu işlemeyi amaç edinmiş olmalıdır. Suç faillerinin bu suçtan cezalandırılması için her eylemin tek tek ortaya konulmasının gerekmediği söylenebilirse de, faillerin ayrıca gerçekleşen diğer suçlardan da cezalandırılabilmesi ve Suç İşlemek İçin Örgüt Kurma suçundan faillere verilecek ceza miktarına etkisi bakımından eylemlerin nasıl, nerede, kime karşı ve ne şekilde işlendiğinin belirlenmesi son derece önemlidir (34).

Suç işlemek amacıyla kurulmuş örgüte üye olma suçunun maddi unsuru, suç işlemek amacıyla kurulmuş örgüte üye olmaktır. Bir örgüte üye olmak örgütün hedefleri doğrultusunda ve kendi görev

alanında faaliyette bulunmak amacıyla organizasyon yapısı içinde yer almaktır (35).

Suç işlemek için örgüt kurmak, yönetmek veya üye olmak suçlarının manevi unsuru kasttır. Bu suçların oluşumu için ‘doğrudan kast’ın mevcudiyeti zorunludur. Bu suçlar, ‘olası kast’ ile veya taksirle işlenemez. Bu suçlar bakımından failerde doğrudan kastın varlığının kabulü için, niteliği ne olursa olsun, işlenen suçla suç işlemek için kurulmuş örgütün amacının gerçekleştirilmesinin hedeflenmesi, diğer bir deyişle üç veya daha fazla kimselerin birleşmekteki gayelerinin 220. maddede gösterilen suçlardan birini işlemeye yönelik olması, kanunda suç olarak tanımlanmış olan belli bir eylemin işlenmesinin kararlaştırılmış ve bu eylemin günlük yaşam deneyimlerimize göre mutlak surette neden olabileceği sonuçların öngörülmüş olması gerekmektedir. 220. maddenin sekizinci fıkrasında tanımlanan ‘suç işlemek amacıyla kurulan örgüt ile ilgili propaganda yapmak’ suçunun manevi unsuru ‘kast’ olup, failin saiki önem taşımamaktadır (30).

TCK’nun değişik maddelerinde bazı suçların organize bir şekilde yani örgütlü olarak işlenmeleri halinde öngörülen cezalarla ilgili düzenlemeler bulunmaktadır. Bunlar;

58/9. maddeye göre, örgüt mensubu suçlu hakkında, mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin uygulanacağı,

79/2. maddeye göre, göçmen kaçakçılığı suçunun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, maddeye göre verilecek cezaların yarı oranında arttırılacağı,

91/4. maddeye göre, maddenin bir ve üçüncü fıkralarında tanımlanan organ ve doku ticareti suçunun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, artırımlı olarak sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezasına hükmolunacağı,

106/2(d). Maddeye göre, tehdit suçunun var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halinde fail hakkında artırımlı olarak iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunacağı,

119/1(d) maddeye göre, eğitim ve öğretimin engellenmesi, kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi, siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi, inanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme, konut dokunulmazlığının ihlali ile iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçlarının, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin

oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halinde verilecek cezaların bir kat arttırılacağı,

142/3. maddeye göre, bazı hırsızlık suçlarının, bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, artırımlı olarak on beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezasına hükmolunacağı,

149/1(f)(g) maddelerine göre, yağma suçunun var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak veya suç örgütüne yarar sağlamak amacıyla işlenmesi halinde, fail hakkında artırımlı olarak on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunacağı,

174. maddeye göre, tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi fiillerinin suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, maddeye göre verilecek cezanın yarı oranında arttırılacağı,

188/5. maddeye göre, uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde verilecek cezanın yarı oranında arttırılacağı,

227/6. maddeye göre, fuhşa zorla sevk ya da teşvik suçunun, suç işlemek amacıyla teşkil edilmiş örgüt faaliyeti çerçevesinde

işlenmesi halinde, maddenin fıkralarına göre verilecek cezanın yarı oranında arttırılacağı,

229/3. maddeye göre, çocukları ve beden veya ruh bakımından kendini idare edemeyecek durumda bulunan kimseleri dilencilikte araç olarak kullanma suçunun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olması halinde, maddeye göre verilecek cezanın yarı oranında arttırılacağı,

265/4. maddeye göre, kamu görevlisine mukavemet suçunun, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halinde, maddenin fıkralarına göre verilecek cezanın yarı oranında arttırılacağı,

282/4. maddeye göre, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek cezanın bir kat arttırılacağı hükme bağlanmıştır.

2.4 ORGANİZE SUÇ TARİHİ

Mafyanın ne zaman ve nasıl ortaya çıktığı sorusu halen tartışılmaktadır. Değişik görüntüler altında da olsa tarihin hemen her döneminde mafya tipi suçlara rastlamak mümkündür (36).

Bir görüşe göre mafya, 1282 yılında Sicilya'yı yöneten Normanlara karşı gerçekleştirilen ayaklanmanın doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu ayaklanmadaki muhaberelede sıkça kullanılan 'Morte Alla Francia Itallia Anela' (Fransızlara ölüm, İtalya kükrüyor) sloganını oluşturan kelimelerin baş harflerinin yan yana birleştirilmesi ile 'MAFİA' sözcüğünün ortaya çıktığı ifade edilmektedir (37).

Benzer bir görüşe göre ise, Ferdinand'ın yürürlüğe koyduğu anayasaya karşı oluşan huzursuzluk, 'Carbonari' olarak bilinen yeni bir örgütün kurulmasına yol açmış ve zamanla bu örgüt içerisinde Cumhuriyetçiler ile Krallık yanlıları arasında bir iç çatışma yaşanmıştır. Bu süreç içerisindeki gelişmelere bağlı olarak, Cumhuriyet yanlılarının başını çeken Guiseppe Mazzini, polisle başı derde girince Paris'e kaçarak Kralın indirilmesi konusunda Sicilya'luların desteğini kazanmaya çalışmıştır. Bu mücadele kapsamında, 'Mazzini Autorizza Furti Incendi Auenamenti' (Mazzini Suç İşlemeye Vekalet Veriyor) cümlesi sıkça kullanılan bir slogan haline gelmiştir. Bu sloganı oluşturan kelimelerin baş harflerinin yan yana gelmesi sonucu MAFİA kelimesinin çıktığı ve daha sonraki gelişmelere temel oluşturduğu ileri sürülmüştür (38).

Bununla birlikte, mafyanın köklerinin Sicilya'nın çok eski tarihi geçmişine dayandığı sıkça ifade edilir. Bazı kaynaklara göre, Sicilya'da geniş topraklara sahip zenginler topraklarını savunmak için, para karşılığı silahlı şahıslar bulundurdular. Bu şahıslar zaman

içerisinde değişim ve etkileşim ile illegal güç haline gelmişlerdir. İtalya'da güçlenen ve organize suçların temelini teşkil eden bu oluşum, 1900'lü yıllardan itibaren zengin ABD'ye göç ile faaliyetlerini burada gerçekleştirmeye devam etmişlerdir (39).

Çulcu'ya göre mafya tipi örgütlenmeler mafios toplum yapısının bir sonucudur. Mafios toplum yapısı ise mafios değer yargılarını paylaşan bireylerin oluşturduğu bir topluluktur. Bu mafios değer yargılarının başında ise çifte ahlak ve çifte hukuk anlayışı gelmektedir. Yani bu tür bir toplumda o gün için geçerli olan hukuk ve ahlak kurallarının yanında bir takım örfi kurallar da vardır. Bir diğer önemli mafios değer yargısı da şiddetin toplum hayatında yer alması ve doğal olarak kabul edilmesidir. İşte mafya tipi örgütlenmelerin ortaya çıktığı Sicilya adası böyle bir toplum yapısına sahiptir (40).

Sicilya adasında mafios toplum yapısının oluşmasını sağlayan unsurlardan en önemlileri de, adanın işgallerle dolu tarihi ve işgalcilerin ada sakinlerine karşı olan tutumudur. Tarihi boyunca Sicilya adası coğrafi konumu sebebiyle birçok işgale maruz kalmış ve işgalcilerle kültür alışverişinde bulunmuştur. Tarihi süreç içerisinde adada etkili olan kültürlerden en önemlisi ise 400 yıl süren Arap kültürüdür. Bu sayede Sicilya halkı diğer Avrupa halklarında olmayan oba tipi aile yapısı tanımıştır. Oba tipi aile yapısı ise merkezdeki bir şeyh ve ailesinin etrafındaki dost ve kardeş aileleri ihtiva etmekte ve

böylelikle aileler dışarıya karşı daha güçlü olmaktadır. Tüm bu etkenler adada farklı bir yapı oluşmasını sağlamıştır (41).

Uzun tarihi süreç içerisinde oluşan mafios toplum yapısı 19 ncu ve 20 nci yy.dan itibaren etkin olarak ada tarihinde yer almıştır. Adada hiçbir zaman “mafia” adında merkezi bir örgüt kurulmamıştır. Bunun yerine “cosca” adı verilen birkaç ailenin bir araya gelmesi ile oluşan irili ufaklı mafios örgütlenmeler yer almıştır. Bu yapılanmalar günümüzdeki organize suç örgütlerinden farklı olarak toplumda koruma, arabuluculuk, toplum düzeni için baskı vb. gibi bazı sosyal görevler üslenmişlerdir (42).

Fakat İtalyan birliğinin kurulması ile birlikte bu tür görevler merkezi otoritenin kurumlarına geçmiş ve problemler de buradan sonra başlamıştır. İtalyan birliğinin kurulmasından sonra da merkezi hükümete direnerek varlığını koruyan mafya tipi yapılanmalar II. Dünya Savaşı öncesine kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir. 1922-1943 yılları arası İtalya’da faşist rejim hüküm sürmüştür. Bu yıllar arasında mafya tipi örgütlenmeler çok güçlü bir merkezi otorite ile karşılaşmış ve ölü bir dönem geçirmiştir (41).

20’ nci yy. başlarında Avrupa’dan Amerika’ya büyük göçler yaşanmış, bu göç kervanına İtalyanlar ve dolayısı ile Sicilyalılar da katılmıştır. 1900-1910 yılları arasında 2 milyon 300 bin İtalyan Amerika’ya göç etmiştir ve bunların 1 milyon 900 bin kişisi Güney İtalya ve Sicilya kökenlidir. Bu göçmenler Amerika’ya vardıklarında

geldikleri yerlere benzer semt ve mahalleler kurmuşlardır. Bu sebeple mafios toplum yapısını buraya da taşımışlar ve bir süre sonra burada da mafya tipi örgütlenmeler oluşmaya başlamıştır (41).

Fakat şehirleşme ile birlikte gerek farklı kültürlerden insanlarla tanışmaları, gerekse şehir hayatının koşulları sebebiyle mafya tipi örgütlerin karakterinde de bir değişme olmuştur. Artık toplumda yerine getirdikleri görevleri bir kenara bırakarak sadece kendilerine çıkar sağlama amacıyla faaliyet göstermeye başlamışlardır. Mafya tipi örgütler Sicilya'da yerine getirdikleri sosyal işlev nedeni ile saygı görürken bu yeni toplumda saygı görmenin şartı para olmuştur ve mafya da bunu gerçekleştirebilmek için kendisini yenilemiştir. 1930'lardan itibaren bu yeni tip mafya yer altı dünyasına hakim olmaya başlamıştır (41).

II. Dünya savaşı sonrası ABD mafyası ile Sicilya mafyası daha çok iş birliğine girmeye başlamıştır. Bu iş birliği ve şehirleşmenin getirdiği gelişmeler sonucu 1950'lerden itibaren Sicilya adasında da tarım mafyasının yerini yeni tip şehir mafyası almıştır. Gerek Amerika'ya yerleşen İtalyalıların oluşturdukları suç gruplarında, gerekse 1950'li yıllardan itibaren Sicilya'daki mafya tipi yapılanmalarda toplumdaki değişmelere paralel olarak bazı değişimler görülmüştür. Bu değişim sonucunda geleneksel mafyanın yerini yeni tip şehir mafyası almıştır (43).

Günümüzde dünya çapından bakıldığında organize suç örgütlerinin insan kaçakçılığında kimyasal atıkların yok edilmesini kadar girmedikleri alan yoktur. Amerikan Cosa Nostra'sı, Japon Yakuza, Çinli Triads ve Tong, Rus ve İtalyan mafyası Kolombiya ve Meksika uyuşturucu kartelleri günümüzde uluslar arası arenada faaliyet gösteren belli başlı organize suç örgütlerindendir (44).

Soğuk savaş sonrası güvenlik anlayışı değişmiştir. Soğuk savaş öncesinde ülke güvenliğine en büyük tehditlerden biri diğer bir ülkenin saldırısı iken günümüzde tehdit anlayışı toplumdaki kişilerin huzur ve can güvenliğini etkileyen terörizm ve organize suçlar olmuştur. Günümüzde organize suç örgütleri sahip oldukları ekonomik güç sayesinde dünya siyasetini etkileyebilecek ülkeler arası hareket eden mobil devletler haline gelmişlerdir (45).

Çulcu'ya (2001) göre Türk toplum yapısı mafios bir toplum yapısıdır. Bu yapının oluşmasını sağlayan etkenler ise Anadolu Türk Beylikleri dönemine kadar gitmektedir. Gerek Anadolu Selçuklu Devleti döneminde, gerekse Osmanlı İmparatorluğu döneminde merkezi otoriteye direnen yerel güç odakları Anadolu mafios toplum yapısının oluşmasına büyük katkıda bulunmuştur. Günümüzde de bazı organize suç örgütlerinin oluşumunda temel etken olan geniş aile yapısı köklerini tarihsel süreç içerisinde merkezi otoriteye direnen bu yerel güç odaklarından almıştır. Merkezi otoriteye direnen güç odakları mafios toplum yapısının en önemli özelliklerinden olan çifte hukuk ve çifte ahlak anlayışının toplumun bilinçaltına yerleşmesinde

en büyük etkenlerden biri olmuştur. Anadolu Selçuklu Devleti döneminde beylikler, Osmanlı İmparatorluğu döneminde ise ayanlar, merkezi otoriteye direnen yerel güç odakları olmuşlardır (40).

Osmanlı döneminden itibaren ülkemizdeki mafya tipi organize suçların gelişimine sosyal tarih açıklamaları çerçevesinde bakıldığında; bu tür yapılanmaların kökeninde dönemsel olarak zaman zaman ülkede çeşitli nedenlerle devlet otoritesinin yok olması sonucu meydana gelen boşluğu doldurmak üzere, ortaya yeni güç odaklarının çıkması görülecektir. Yeni güç odaklarından kastedilen, bir nevi birbirlerinin devamı olan külhanbeyliği, kabadayılık olgularıdır (39).

İçli (2004) de, suç örgütlerinin başlangıcına bakılacak olursa mahalle kabadayılara kadar gittiğini görmenin mümkün olduğunu ifade etmektedir. Mahalle kabadayıları ve onların etraflarına toplananlardan oluşan küçük gruplar , 1970’li yıllarda yaşanan ekonomik sıkıntılarla birlikte Baba olarak ifade edilen kişiler ve adamları şeklindeki organizasyonlara dönüşmeye başlamıştır (46,47).

Cumhuriyet Dönemi’nin başından beri iktisadi hayata, özel kesimle devlet arasındaki özgül ilişkiler yumağı damgasını vurmuştur. Öyle ki ilk işadamlarının devlet tarafından adeta yaratılması söz konusudur. Ancak 1950’lerden sonra devlet ve iş dünyası arasındaki ilişkide, tarafların amaçları açısından değişiklikler olmuştur. Toplum olarak çağdaşlaşma kaygılarının azalmasıyla birlikte gerek siyasetçilerin, gerek bürokratların kişisel/grup çıkarları ön plana

geçmiştir. Bu anlayış topluma da yansımıştır. Toplumun fertleri de bu çıkar anlayışı doğrultusunda bir araya gelmişler ve suç grupları oluşturmaya başlamışlardır (48).

1970’li yıllara gelindiğinde bir grup mal zor bulunurken, bir grup malı bulmak neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Karaborsa mallardan elde edilen yüksek gelir, organize suç örgütlerinin faaliyetlerini ve faaliyet alanlarını cazip hale getirmiştir. Özellikle kaçakçılık faaliyetlerinin riskleri, organize suç örgütlerinin üst düzey bürokrat ve siyasilerle işbirliğine girmek suretiyle daha kolay götürülebileceği fikrini gündeme getirmiş, bu da onları güç ve faaliyet alanlarını arttırmıştır. Suç işlemek suretiyle elde edilen gelirler de kurulan paravan şirketler vasıtasıyla meşrulaştırılarak yasal alana çekilmeye çalışılmıştır (47).

Örgütlü suçların terör örgütlerinin ve eylemlerinin arttığı ve ülke ekonomisinin darboğazlar yaşadığı 1970’li yıllara rastlaması ve rüşlerini bu dönemde ispatlamaları bir tesadüf olarak değerlendirilmemelidir. Bu dönemin belirgin özellikleri arasında, devlet otoritesinin sarsılması, zayıf koalisyon hükümetlerinin iş başına gelmesi, ekonomik reformların gerçekleştirilmesi ve gelir artırımının sağlanması yerine hantal ve işleme yavaş, devlet ağırlıklı bürokrasinin artması, gelir dağılımının giderek adaletsizleşmesi ve köylerden kentlere doğru hızlı bir demografik gelişimin yaşandığı nüfus hareketleri varlığı sayılabilir (49).

2.5 ORGANİZE SUÇLARLA MÜCADELENİN ÖNEMİ

Dünyada suç ve suçluluk alanında nitel ve nicel anlamda değişiklikler olmaktadır. Özellikle örgütlü olarak işlenen mafya tipi organize suçlar, bir artış eğilimine girmiştir. Türkiye’de de son 25 yıldır terör suçları gündemin birinci sırasında olmasına karşın, son yıllarda yaşanan gelişmeler organize suçlarla mücadeleyi de güvenlik birimleri için birincil hale getirmiştir (50).

Günümüzde hukuk devletlerinin ve demokratik sistemlerin karşısındaki en güçlü ve tehlikeli örgütler, organize suç örgütleri olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Çünkü organize suç örgütleri sahip oldukları çok büyük miktarda parasal kaynakları ile demokratik düzeni etkileyecekleri gibi, sivil ve resmi bürokrasideki karar vericileri de etkileyecek bir yapıya sahiptir.

Başka bir ifadeyle, organize suçlar; Batı ülkelerinin yerleşmiş demokrasilerini ekonomik ve siyasi yönlerden tehdit ettiği kadar, demokratik sürecini geliştirmeye çalışan ülkeler açısından da ciddi problem oluşturmaktadır. Ülkeler arasındaki ekonomik karşılıklı-bağımlılık, problemin önemini daha da arttırmaktadır. Organize suç örgütlerinin ekonomik-teknolojik gelişme sürecinde sürekli profesyonelleşmesi ve aralarındaki ağların gelişmesi, demokratik hukuk devleti içindeki güçler dengesini yönlendirebilmesi imkânını oluşturmuş ve kendisine karşı mücadele eden güçlerin etkisizleştirilmesi yönündeki hukuki girişimleri de zorlaştırmıştır (51).

İnsanlar tarafından paraya her geçen gün daha fazla değer verildikçe, başka bir deyişle, insanlar tarafından paraya karşı taparcasına bir sevgi oluşturuldukça, yalnızca Türkiye’de değil, tüm ülkelerde organize bir şekilde işlenen suçlar füze gibi hızlı bir şekilde artmaktadır. Çünkü organize suç gruplarının nihai hedefi kar veya kazanç elde etmek olduğundan; söz konusu gruplar, yoğun bir şekilde kazanç getirici suçları işlemekte ve eleman sayılarını her geçen gün artırmaktadır (52).

Organize suç gruplarının artan veya artırmaya çalıştıkları elemanlarına, güvenlik güçlerinin de dahil olması, bir yandan bu grupları güçlendirirken, diğer yandan da bu suç gruplarının ortaya çıkarılarak etkisizleştirilmelerini güçleştirmektedir. Organize suç gruplarını, basit sokak çetelerinden ayıran husus; organize suç gruplarının faaliyetlerini etkin bir şekilde yürütebilmek için kamu görevlileri ve/veya siyasilerle bağlantı içerisinde bulunmaları ve onları yolsuzluğa bulaştırmalarıdır (53).

Güvenlik güçlerini yolsuzluğa bulaştırmadan, organize suç gruplarının faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülebilmesi olanaklı değildir. Güvenlik gücünün, ceza yasalarının uygulanmasında takdir hakkının bulunmasını fırsat bilen organize suç şebekeleri; güvenlik güçlerini, yolsuzluğa bulaştırılacak temel kamu görevlisi grubu olarak görmektedir. Güvenlik güçlerinin, kanunları uygulama sırasındaki geniş yetkilerini bilen organize suç şebekeleri, kendilerine belirli bazı

kanunların hükümlerinin uygulanmaması için güvenlik gücüne büyük miktarda rüşvet vermekten en küçük bir çekince göstermemektedir (54).

1999-2005 yılları arasında yürürlükte olan 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri ile Mücadele Kanununun, 1999'da Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen tasarı metninin genel gerekçesinde organize suç örgütlerinin sebep olduğu zarara, bunun tehlikesine, suç örgütlerinin gelişimine ve bu örgütlerle etkin mücadele edebilmek için bir çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de özel düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır. Organize suç örgütlerinin ve organize suçluluğun gündemi daha yoğun meşgul etmeye başladığı o dönemde kaleme alınan bu genel gerekçe oldukça önemli ve aşağıdaki gibidir.

Çağımızda terörizm ve ekonomik suçluluk yanında batı ve özellikle İtalyan hukukunda (Mafya tipi örgütlenme) olarak da adlandırılan “çıkar sağlamaya yönelik suç örgütleri”, kamunun barış ve sükûnunu esaslı biçimde ihlal eden, kamu otoritesini çok yakından meşgul eden, devletleri gerek maddi ceza hukuku gerekse usul hukuku bakımından yeni ve istisnai kurumları meydana getirip uygulamaya zorlayan hukuk ihlalleri olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu sebeple, batı ülkelerinde ve özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde organize, örgütlü suçluluk olarak da isimlendirilen örgüt suçluluğunu cezalandırmak ve kişileri bu gibi eylemlerden caydırmak üzere özel kanunlar meydana getirilmekle ve bazı ülkeler suçların tanımını genel ceza kanunu içerisinde yapmakta ve usul hükümlerini gene genel ceza

yargılaması usulü kanunlarının ilgili maddelerine yerleştirmekte veya mükerrer maddeler kullanma yolunu tutmaktadırlar.

İcralarında, çok kere, terörizm suçlarında olduğu gibi, cebir, şiddet, yani zor, tehdit, korkutma ve yıldırma yolu tutulan örgütlü suçlar özellikle manevi unsur ve yönelinmiş hedef, amaç itibariyle terörizm suçlarından ayrılmaktadırlar. Gerçekten örgütlü suçlarda hedef, terörizmde olduğu gibi yakın amaç olarak kamu düzenini ağır biçimde ihlal ile asıl amaçlara ulaşma yolunu açmaktan ibaret bulunmayıp, haksız menfaat, çıkar elde etmektir; Çıkar elde etmek üzere örgütlenilmekte ve zor ve tehdit unsurlarını oluşturan suçlara başvurmak suretiyle mağdurları yıldırıp çıkar sağlanmasına ulaşılmaktadır. Bu amaç yanında toplum içinde kanun dışı ticareti teşkilatlandırarak fuhşu istismar etmek, kadın ticaretini örgütleri için bir tekel haline getirmek, uyuşturucu madde trafiğini yönlendirmek ve böylece dünya gençliğini korkunç etkisi altına almış bir afetin yaygınlaşmasını sağlamak ve belki de hepsinden kötüsü, bir kısım kamu görevli ve hizmetlilerini iğfal ederek bu gibi kanunsuzlukların içine alıp ortakları haline getirmek, rüşveti genelleştirmek, çek, senet tahsil etmek, zorla borç senedi imzalattırmak gibi uğraşlar çıkar amaçlı suç örgütlerinin kanunsuz uğraşlarının başında gelmektedir. Bazı ülkelerde bu tür örgütlerin, daha da ileri giderek siyaseti bile yönlendirmeye cüret ettikleri, kamu görevlilerinin seçimle işbaşına geldikleri hallerde, seçimleri türlü yollarla etki altına almaya çalışarak istedikleri kişilerin görevlendirilmeleri hususunda çaba gösterdikleri gözlenmektedir.

Elde ettikleri çıkarların büyüklüğü nedeniyle bazen suç örgütlerinin uğraş alanlarını parselledikleri ve birbirlerinin nüfuz alanlarına müdahale ettikleri, bunun sonucu olarak toplumu son derece rahatsız eden silahlı mücadelelere giriştikleri görülmektedir.

Böylece nitelikleri hakkında kısa bilgi verilen örgütlü suçlarla genel ceza hukuku ve usulü kuralları ve Devletin mutan teşkilatı ile mücadelenin çok zor olduğu ve hatta bazen olanaksız bulunduğu, yabancı ülkelerin geçirdikleri deneyimler sonucu anlaşılmıştır. Bu suçların failleri elde ettikleri büyük çıkarları da kullanarak, yakalanmamak için her türlü yola başvurmakta, kolluğu çürütmekte, zabitanın sahibi olduğu bütün teknik araçların da fazlasından yararlanabilmektedirler. Bir yazar örgütlü suçlarda tespit edilip cezalandırılabilen fiillerin adeta aysberg'in su üstünde kalan kısmı oranında bulunduğunu ifade etmektedir. Örgütlü suçlar üzerinde geniş bir araştırmayı yürüten bir Alman Kriminoloji Enstitüsü, Almanya da çalışan 31 Türk iş adamından hepsinin örgüt suçlarının mağduru olduklarını ve yıldırma, korkutma ve sindirme yoluyla adı geçenlerden örgütlerin sürekli olarak haraç aldıklarını belirlemiştir.

Toplumsal yönden bu derecede kötü etkileri tespit edilmiş bulunan örgütlü suçlara karşı devletlerin üç suretle tepki gösterdikleri gözlemlenebiliyor.

I) Maddi ceza hukuku alanında yeni hükümler getirmek: Suç işlemek için teşekkül kurmak dışında, çıkar elde etmek amacıyla kurulmuş suç örgütlerini ayrıca tanımlayarak bu nevi teşekküllerin işledikleri suçlar yanında sırf örgüt sebebiyle mensuplarını ağır müeyyidelerle cezalandırmak, suçlardan mahkûm olanlar hakkında erteleme, cezayı tedbire çevirme gibi kurumları uygulamamak, şartla salıvermeyi çok daha sıkı kayıt ve koşullara tabi kılmak ve mahkûmların cezalarını özel infaz rejimlerine göre çekmelerini, böylece cezaevinden adeta suçluluk şirketini işletmelerini, idare etmelerini imkânsız hale getirmek.

II) Usul hukuk alanında yeni ve istisnai hükümler getirmek: Batılı hukukçular, örgütlü suçların fail, şerik, delil ve emarelerinin, yukarıda açıklanan nitelikleri dolayısıyla meydana çıkarılmalarının çok zor olduğunu ifade etmekte ve dolayısıyla istisnai bir takım araştırma usullerinin tesisini, görevlilere yeni yetkiler verilmesini sağlayan hüküm ve esasların tespit edilmemesi halinde hiçbir netice alınamayacağını ve sadece cezaları arttırmak yoluyla bir sonuca varılmayacağını açık ve seçik olarak ifade etmektedirler. Bu nedenle örgütlü suçların fail ve şeriklerinin, bunlara yataklık edenlerin, işlenen suçlara ait delil ve emarelerin ele geçirilmesi ve tespiti bakımından etkin yeni kurum ve araçlar, yetkiler tesisi suretiyle suçla mücadelede görevli olanlara olanak sağlanması uygun görülmüştür. Almanya, İtalya ve Amerika'da tereddütsüz olarak bu yol tutulmuştur. Gerekçeleri aşağıda ayrıca belirtilecek madde hükümlerinde de, özellikle Alman mevzuatı göz önünde bulundurulmuş, ancak Alman

ve Amerikan hukuklarında geçerli olan bir kısım radikal tedbirler Kanun Tasarısına alınmıştır.

Söz konusu soruşturma tedbir esasları savcılığa ve kolluğa verilen “iletişimin dinlenmesi ve tespiti”, “gizli görevli (ajan) kullanılması”, “suç işlediklerinden şüphe edilenlerin teknik araçlarla gizli olarak gözetlenmeleri”, “tanıkların korunması”, “suç işlediklerinden kuşku duyulanlara ilişkin resmi ve özel kayıtların ve bilgisayar içeriklerinin incelenmesi” hususundaki yetkilerden ibarettir. Örgütlü suçlar hakkında, sözü geçen tedbir ve usullerin, insan haklarına ve Anayasanın esaslarına aykırı olmayacak surette düzenlemeleri suretiyle bu suçlulukla etkin biçimde mücadele edilmesi gerektiği konusunda başta Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri gelmek üzere, batı hukukçuları mutabakat halindedirler ve uygulamalar da buna uygun biçimde yürütülmektedir.

III) Örgütlü suçların takip ve soruşturmasında, profesyonelleşmiş, uzmanlaşmış özel mercilerin yetkili kılınması: Maddi ceza hukuku ve usul hukuku bakımından tesis edilecek olanak ve yetkilerin başarılı sonuçlar verebilmesi için, sırf bu suçların fail ve delillerini tespit hususunda uzmanlaşmış kolluk elemanlarına, bu suçlarla uğraşacak ayrı bir savcılık teşkilatına ve gerekli kararları almak üzere de gene uzmanlaşmış hâkimlere ihtiyaç bulunduğu kabul edilmektedir. Almanya da başsavcı bu hususta görevlendirilmiş ve yetkili savcı ve hâkimlerin, Emniyet Müdürlükleri içerisinde yer almaları ve bu suretle gizliliğin korunabilmesi öngörülmüştür (55).

2.6 ORGANİZE SUÇLARLA MÜCADELE YAPILANMASI

Organize olarak işlenen suçlarda suç örgütleri ile özel yöntemler kullanarak mücadele edilebilmesi için Emniyet Teşkilatı'nda ilk kez 24 Haziran 1993 tarihinde İstanbul Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü bünyesinde 'Organize Suç Bürosu' kurulmuştur. Bu büro tarafından soruşturulan olay sayısı 1993 yılında 9 iken, bu sayı 1994'te 22, 1995'de 47, 1996'da 19 olmuştur.

Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından organize suç örgütlerinin varlığına ve faaliyetlerinin arttığına işaret eden, faaliyet alanları hakkında ipuçları veren, suç işleme yöntemlerine açıklık getiren 22.11.1996 tarih ve 241 sayılı bir genelge yayınlanmıştır. Bu genelgede, kamu güvenliği ve esenliğinin sağlanması ve korunması, ekonomik faaliyetlerin serbest piyasa ekonomisi kurallarına ve demokrasi geleneklerine uygun olarak yürütülmesi, devlet otoritesi ve kamu düzeninin devamı için organize suç örgütleri ile etkili mücadele edilmesinin şart olduğu ortaya konulmuştur. Buna göre organize suçla mücadele birimleri kurulması, bu birimlerde organize suç istihbarat grupları oluşturulması, organize suç konusunda kurs görmüş personel istihdam edilmesi, organize suç örgütlerinin örgüt yapıları, elemanları, faaliyetleri gibi konuların analiz edilerek raporlar hazırlanması, istihbarat, terörle mücadele, kaçakçılık, asayiş birimleri ve diğer güvenlik birimleri arasında koordinasyon ve işbirliği sağlanması, mevcut imkânların en üst seviyede müştereken kullanılması, organize

suç örgütleri ile ilişkileri tespit edilen kamu görevlileri hakkında derhal soruşturma yapılması istenmiştir (56).

Genelgenin yayınlanması ile birlikte, önce Ankara Asayiş Şube Müdürlüğü bünyesinde Organize Suç Bürosu kurulmuş, daha sonra da İzmir, Aydın, Eskişehir, Elazığ, Kırıkkale, Edirne, Çanakkale, Muş, Sivas, Trabzon, Burdur, Şanlıurfa, İçel, Nevşehir, Artvin, Balıkesir illeri Asayiş Şube Müdürlükleri bünyesinde aynı yapılanma gerçekleştirilmiştir.

Günümüzde organize suç örgütleriyle mücadeleyi, 1980 yılında Kaçakçılık Daire Başkanlığı olarak kurulan fakat daha sonra 07.07.1995 tarih ve 95/7084 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı olarak adı değiştirilen Emniyet Teşkilatı'nın birimi yürütmektedir. Bu birimde mafya tipi örgütlerle mücadele edilmesi gerekliliği anlayışıyla 1998 yılında Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü kurulmuştur(57). Halen 81 il merkezinde Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlükleri ve 36 ilçe merkezinde Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Grup Amirlikleri faaliyet göstermektedir. İstanbul ilinde ise organize suçlarla etkin mücadele edebilmek amacıyla Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü adı ile ayrı bir şube hizmet vermektedir. Organize suç örgütleriyle mücadele eden başka birimler de vardır ancak ülkemizde nüfusun yaklaşık yüzde sekseninin şehirlerde yaşadığı ve şehirlerin

güvenliğinden polisin sorumlu olduğu düşünülürken bu suçla mücadelenin polis eksenli ele alınması yadırganmamalıdır.

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmalarından itibaren geçen on yıllık süre zarfında mafya tipi organize suç örgütlerine yönelik yaptıkları operasyonlara ait bazı bilgiler aşağıdaki tabloda olduğu gibidir (58).

Tablo-I; Yıllara göre operasyon yapan il, operasyon, şüpheli ve tutuklu sayısı

Yıllar	Operasyon gerçekleştiren il sayısı	Operasyon sayısı	Şüpheli sayısı	Tutuklanan şüpheli sayısı
1998	27	191	1286	421
1999	46	393	2420	145
2000	53	466	2676	1201
2001	58	514	3770	1254
2002	48	323	2358	889
2003	42	230	1755	750
2004	45	328	2717	855
2005	43	221	2344	910
2006	53	228	2957	1361
2007	47	167	2463	1211
2008	37	118	2239	905
2009	43	119	2200	863

Yine Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmalarından itibaren geçen on yıllık süre zarfında mafya tipi organize suç örgütlerine yönelik yaptıkları operasyonlarda ele geçirilen malzemeler aşağıdaki tabloda olduğu gibidir (58).

Tablo-II; Operasyonlarda ele geçirilen malzemeler

Yıllar	Tabanca	Uzun Namlulu Silah	Av Tüfeği	Fişek	El Bombası	Çelik Yelek
1998	385	13	39	10683	14	-
1999	464	17	-	12032	-	-
2000	486	23	13	13761	3	3
2001	526	9	120	15005	28	10
2002	367	8	72	6725	7	5
2003	268	6	38	6378	3	5
2004	614	18	78	11270	10	14
2005	429	16	111	12661	4	8
2006	516	10	164	17451	10	5
2007	436	4	124	14539	4	14
2008	331	5	99	9093	10	9
2009	297	4	117	11965	1	7

Bal'a göre, bu rakamlardan hareketle organize suç örgütleriyle terör örgütleri arasında çok yakın bir paralellik olduğunu ileri sürmek mümkündür. Zira yakalanan kişilerden ele geçirilen uzun ve kısa namlulu silahlar ile patlayıcı maddelerin ürkütücü boyutlarda olması bu örgütlerin ne denli şiddete yönelik olduğunu da açık bir göstergesidir (59).

Organize suçlar alanında görev yapan güvenlik personelinin gerek ulusal ve gerekse uluslar arası gelişmeleri öğrenmesi ve bu alandaki gelişmeleri tarihsel sürecin yanında en son aşamaya kadar sürekli takip etmesi ve uzmanlaşması gerekmektedir. Burada söz konusu personelin uzmanlaşmasından kasıt sadece uygulamaya yönelik pratik bilgilerin ve dünya polisinin birikimlerinin paylaşılması değil ve fakat bu suç örgütlerini ortaya çıkaran etmenleri ve organize suçun arkasındaki belirgin nedenleri görebilmesi ve bu suçun örgütsel bağlamda felsefesini yakalaması da olmalıdır.

2.7 GİZLİ SORUŞTURMA TEDBİRLERİ

2.7.1 İLETİŞİMİN DENETLENMESİ

Yaşanan teknolojik gelişmeler suçla mücadele ve işlenen suçların aydınlatılmasında, hukukun klasik yöntemlerle her zaman sonuç alamamasına neden olmaktadır. Yaşanan bu teknolojik gelişmeler, artan organize suçluluk, suç örgütlerinin uluslar arası alanda faaliyet gösteren yapısı karşısında, kanun koyucular yeni

koruma tedbirlerinin ve önleyici yeni tedbirlerin düzenlenmesi ihtiyacıyla karşı karşıya kalmışlardır. Bu ihtiyacın ortaya çıkardığı en önemli ve yaygın uygulanan tedbirlerden birisi de telekomünikasyon yoluyla iletişimin denetlenmesidir (60).

Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi araya bir vasıta sokulmak suretiyle gerçekleştirilen her türlü haberleşmenin gizlice dinlenmesi, burada elde edilen bilgilerin kaydedilmesi ve değerlendirilmesini kapsamına almaktadır. İletişimi sağlayan araçlar çok geniş ve çağdaş tekniğin ortaya koyduğu muhtelif ekipmanlar olup telefon, faks, bilgisayar, kablolu veya kablosuz araçlardır. Bunların sinyalleri, yazılı resimleri, görüntü ve sesleri dinlenmekte ve tespit edilmektedir (61).

1999–2005 yılları arasında yürürlükte kalan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu'ndan önceki dönemde iletişimin denetlenmesi konusunda yazarlar arasında terim birliği olmadığı görülmektedir. Bu konuda, 'telefon konuşmalarının koruma tedbiri olarak gizli dinlenmesi, haberleşme araçlarının dinlenmeye alınması, haberleşmenin denetlenmesi, uzakla haberleşmenin kontrol edilmesi, telefon, faks, teleks, bilgisayar gibi araçlarla yapılan haberleşmenin gizlice denetlenmesi, uzakla haberleşmenin denetlenmesi, iletişim araçlarıyla yapılan haberleşmenin denetlenmesi, telefon, teleks, faks gibi araçlarla yapılan haberleşmenin denetlenmesi gibi ifadelerin tercih edildiği görülmektedir (62). Çıkar Amaçlı Suç

Örgütleriyle Mücadele Kanunu'nun ikinci maddesinde bu tedbiri ifade etmek üzere iletişimin dinlenmesi veya tespiti terimi kullanılmıştır.

14 Şubat 2007 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan Ceza Muhakemesi Kanununda Öngörülen Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı Ve Teknik Araçlarla İzleme Tedbirlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte İletişimin dinlenmesi ve kayda alınması; Telekomünikasyon yoluyla gerçekleştirilmekte olan konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması ile diğer her türlü iletişimin uygun teknik araçlarla dinlenmesi ve kayda alınmasına yönelik işlemleri, iletişimin tespiti; iletişimin içeriğine müdahale etmeden, iletişim araçlarının diğer iletişim araçlarıyla kurduğu iletişime ilişkin arama, yer bilgisi ve kimlik bilgilerinin tespit edilmesine yönelik işlemleri, sinyal bilgisi; bir şebekede haberleşmenin iletimi veya faturalama amacıyla işlenen her türlü veriyi, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi ise, iletişimin içeriğine müdahale niteliğinde olmayıp yetkili makamdan alınan karar kapsamında sinyal bilgilerinin iletişim sistemleri üzerinde bıraktığı izlerin tespit edilerek, bunlardan anlamlandırılan sonuçlar çıkarmak üzere gerçekleştirilen değerlendirme işlemleri şeklinde tanımlanmıştır (63).

Avrupa İnsan Hakları mahkemesi Kararlarında telekomünikasyon araçlarıyla yapılan iletişimin denetlenmesi tedbirine 'ancak demokratik kurumları korumak bakımından mutlak zorunluluk bulunması' halinde başvurulabileceği ifade edilmektedir.

Dolayısıyla bu tedbirin kapsamına girecek suçlar sınırlı olacaktır. Avrupa ülkelerinde bu tedbire başvurmak için belirli suç grupları veya fiilin ağırlığı veya işleme biçimi bakımından belirli koşullar göz önüne alınarak düzenleme yapılmıştır (61).

Ceza Muhakemesi Kanunu 135/6. maddesinde bu tedbirin uygulanacağı suçlar belirtilmiştir. Söz konusu maddede sayılan suçlar şunlardır;

Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti (madde 79, 80)

Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),

İşkence (madde 94, 95),

Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),

Çocukların cinsel istismarı (madde 103),

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),

Parada sahtecilik (madde 197),

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220),

İhaleye fesat karıştırma (madde 235),

Rüşvet (madde 252),

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282),

Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315),

Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337) suçları.

Yukarıda sayılan maddelerden başka bazı özel kanunlarda yer alan suçlarla ilgili de bu tedbire başvurulabilmektedir. Bunlar;

Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları

Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu

Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar

CMK 135/1. maddesine göre, yukarıda sayılan suçların herhangi birinin işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması

durumunda hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi tespit edilebilir, dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhal hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır.

Yukarıdaki madde metninden de anlaşılacağı üzere iletişimin denetlenmesi tedbiri, son araç olarak düzenlenmiş, başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda başvurulması öngörülmüştür. Ancak bunun yanında bu tedbire başvurabilmek bakımından yine de kuvvetli suç şüphesini araması çelişik bir durum arz etmektedir. Zira, şüpheli ve sanık hakkında hem kuvvetli suç şüphesinin bulunması hem de başka surette delil elde edilme imkanının bulunmaması olanaklı görülmemektedir (64).

CMK 135/2. maddesine göre, şüpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimi kayda alınamaz. Kayda alma gerçekleşikten sonra bu durumun anlaşılması halinde, alınan kayıtlar derhal yok edilir. CMK 45/1 maddesine göre şüpheli veya sanığın nişanlısı, evlilik bağı kalmasa bile eşi, kan hısımlığından veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoyu, üçüncü derece dâhil kan veya ikinci derece dâhil kayın hısımları ve şüpheli veya sanıkla aralarında evlatlık bağı bulunanlar tanıklıktan çekinebilecek kişilerdir.

CMK 135/3. maddesine göre, iletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi veya mobil telefonun yerinin tespitine en fazla üç ay için karar verilir. Bu süre üç aydan fazla olmamak üzere bir defa daha uzatılabilir. Bu süre, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak, gerekli görülmesi halinde hâkim tarafından bir aydan fazla olmamak üzere müteaddit defalar uzatılabilmektedir.

CMK 135/4. maddesine göre, şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için kullanmakta olduğu mobil telefonun yeri hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilmektedir. Bu hususta verilecek kararda, mobil telefonun numarası ve tespit işleminin süresi belirtilir. Bu yöndeki karar da üç ay için verilir ve ancak bir kez uzatılabilir. Yasada Cumhuriyet savcısının vereceği kararın hâkim onayına sunulmasına ilişkin bir düzenleme bulunmadığından verilecek kararın hâkim onayına sunulmasına gerek yoktur.

İşin niteliği gereği bu yöndeki tedbirlere ilişkin kararlar gizli tutulur. Bu nedenle aleyhine karar verilen kişi için itiraz yolu yoktur. Kişi her nasılsa böyle bir tedbire maruz kaldığını öğrendiğinde de itiraz incelemesi yapılamaz. Çünkü bu yol açıldığında böyle bir tedbir kararının verildiği ortaya çıkacak ve tedbir sonuçsuz kalacaktır. Ancak Cumhuriyet savcısının talebinin hâkim tarafından reddi halinde bu karara Cumhuriyet savcısının itiraz hakkının bulunduğuna ilişkin de

bir düzenleme yoktur. Silahların eşitliği ilkesi, açık yasa yolunun bulunmaması nedeniyle bu karara karşı da itiraz yolunun kapalı olduğu düşünülmelidir (65).

Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesine ceza muhakemesi dışında önleyici amaçla ve istihbarat amacıyla da başvurulabilmektedir. CMK' da söz konusu tedbirin uygulanması bir suç dolayısıyla soruşturma yapılması koşuluna bağlı tutulduğu için ceza muhakemesi hukuku açısından bu yetkinin delil elde etmek amacıyla halen işlenmiş olan bir suçun kovuşturmasıyla sınırlı olduğu söylenebilir (61).

2.7.2 TEKNİK ARAÇLARLA İZLEME

Teknik araçlarla izleme tedbiri, gizli delil toplama yöntemi olup, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 140. maddesi ile 14.02.2007 tarih ve 26434 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda Öngörülen Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı Ve Teknik Araçlarla İzleme Tedbirlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 15. ile 22. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Teknik araçlarla izleme, aynı Yönetmeliğin 'tanımlar' başlıklı 4/k maddesinde 'Ceza Muhakemesi Kanununun 140. maddesinin birinci fıkrasında sayılan suçlar dolayısıyla yapılan soruşturmalarda, suçun işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka suretle delil elde edilememesi halinde şüpheli

veya sanığın kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri ve iş yerinin teknik araçlar ile izlenmesi, ses ve görüntü kaydının alınması işlemi' olarak tanımlanmaktadır.

İletişimin denetlenmesi tedbiri uygulanabilen suçlar ile teknik araçlarla izleme tedbirinin uygulandığı suçlar karşılaştırıldığında; işkence, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, bankalar kanununa göre zimmet suçu hariç, iletişimin denetlenmesi tedbiri uygulanabilen diğer bütün suçlar için teknik araçlarla izleme tedbiri uygulanabilmektedir. Yukarıda zikredilen kanun ve yönetmeliğin ilgili maddelerinden, teknik araçlar ile izlemenin kişinin, iş yerindeki tüm faaliyetleri ile kamuya açık yerlerdeki tüm faaliyetlerinin fiziki açıdan ve çeşitli cihazlar kullanılarak takip edilebileceği, görüntülenebileceği ve kayda alınabileceği hususları anlaşılmaktadır.

Yani kişinin konutu hariç her yerde sesinin, davranışlarının ve hareketlerinin görüntüsünün teknik araçlar kullanılarak izlenip kayıt yapılabileceği anlaşılmaktadır. Ancak bu yöntem ile elde edilen delillerin, hukuk ve idari davalarda veya disiplin soruşturmalarında delil olarak kullanılmasının mümkün olmadığı, CMK 140/4. maddesinde yer alan, 'ceza kovuşturmasında gerekli olmadığı takdirde' imhasının zorunlu olmasına ilişkin hüküm ile sabittir (66).

Teknik araçlarla izlemeye Cumhuriyet savcısının talebi üzerine hâkim tarafından karar verilmektedir. Ancak Cumhuriyet savcısı gerekli koşulların varlığını saptadığında, gecikmesinde sakınca

bulunan hallerde teknik araçlarla izlemeye karar verebilir ve kararını 24 saat içinde hâkimin onayına sunar. Hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir kararı Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır.

Teknik araçlarla izleme kararı en çok dört haftalık süre için verilebilir. Bu süre, gerektiğinde bir defaya mahsus olmak üzere dört haftadan fazla olmamak kaydıyla uzatılabilir. Bu süre, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak, gerekli görülmesi halinde, hâkim tarafından bir haftadan fazla olmamak üzere müteaddit defalar uzatılabilir. İzleme süresi kesintisiz olarak devam eder. Bu süre içerisinde gerçekleştirilen işlemler ve ara vermeler yazılı olarak kayda alınır.

Mahmutoğlu, (2008) 135. maddede düzenlenen ‘iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması’ tedbiri açısından şüpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimin kayda alınamayacağıının 135. maddenin 2. fıkrasında açıkça belirtildiğini, buna göre kayda alma gerçekleştikten sonra bu durumun anlaşılması halinde alınan kayıtların derhal yok edileceğini, ancak bu düzenlemeye benzer bir düzenlemenin 140. maddede yer alan ‘teknik araçlarla izleme’ tedbiri için öngörülmediğini, bu durumda tanıklıktan çekinebilecek kişiler ile şüpheli veya sanık arasında ‘teknik araçlarla izleme’ tedbirinin uygulanmasının mümkün olup olmayacağı sorusunun akla geldiğini ifade etmektedir. Ancak CMK 140. maddede bu konuya ilişkin açık bir düzenleme olmasa da, kıyas yolu

tanıklıktan çekinebilecek kişiler ile şüpheli veya sanık arasında bu tedbire başvurulamayacağı sonucuna varılabileceğini de belirtmektedir (60).

2.7.3 GİZLİ SORUŞTURMACI GÖREVLENDİRİLMESİ

Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ile ilgili yasal düzenlemeler Ceza Muhakemesi Kanunu139. maddede ve 26434 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda Öngörülen Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı Ve Teknik Araçlarla İzleme Tedbirlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 23–31. maddelerinde düzenlenmiştir. bu yönetmeliğin 4. maddesinde gizli soruşturmacı, gerektiğinde örgüt içine sızmak, gözetlemek, izlemek, örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak ve örgütün işlediği suçlarla ilgili iz, eser, emare ve delilleri toplamak ve muhafaza altına almakla görevlendirilen kamu görevlisi olarak tanımlanmaktadır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (CMK madde 188), suç işlemek amacıyla örgüt kurma (CMK madde 220, iki yedi ve sekizinci fıkralar hariç), silahlı örgüt (CMK madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (CMK madde 315), ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı suçları (madde 12), kültür ve tabiat varlıklarını koruma kanununun 68 ve 74. maddelerinde tanımlanan suçlar ile ilgili gizli soruşturmacı görevlendirilebilmektedir. Bu suçlardan herhangi birisi dolayısıyla yapılan soruşturmalarda, soruşturma konusu suçun

işlendiğine dair kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka suretle delil elde edilememesi halinde kamu görevlileri gizli soruşturmacı olarak görevlendirilebilir. Görevlendirilecek gizli soruşturmacının kolluk görevlisi olması şartı aranmamış olup, herhangi bir kamu görevlisinin gizli soruşturmacı olarak görevlendirilebileceği anlaşılmaktadır.

Cumhuriyet savcısı, koşulların varlığı halinde, doğrudan doğruya veya emrindeki adli kolluk görevlileri tarafından kendisine bildirilen gizli soruşturmacı görevlendirilmesine ilişkin bilgi ve belgeleri de ekleyerek karar vermesi için hâkimden talepte bulunur. Ancak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da gizli soruşturmacı görevlendirilmesine karar verilebilir. Gizli soruşturmacı hâkimden gizli olarak görevlendirilebilir. Ancak Cumhuriyet savcısından gizli olarak görevlendirilemez. Zira CMK madde 139/3'te gizli soruşturmacı ile ilgili karar ve belgelerin Cumhuriyet başsavcılığınca saklı tutulacağı hükmü yer almaktadır. Bu durumda hâkime başvurulmadan gizli soruşturmacı görevlendirilmesi mümkündür (61).

Görevlendirilen gizli soruşturmacı, soruşturma konusu ile alakalı doğrudan ve güvenli bilgi sağladığı gibi, diğer tedbirlerle toplanmış bilgilerin de doğruluk derecesini ve kontrolünü sağlar, delil toplar, ayrıca organize suçlar ve diğer suç aktivitelerinin geleceği hakkında bilgi edinilmesini sağlar (67). Diğer gizli koruma tedbirlerinin aksine gizli soruşturmacı görevlendirilmesinde herhangi

bir süre kısıtlaması bulunmamaktadır. Örgütsel suçun aydınlatılması amacıyla oldukça amaca uygun bir düzenlemedir (61).

Gizli soruşturmacının kimliği değiştirilebilir, bu kimlikle hukuki işlemler yapılabilir, kimliğin oluşturulması ve devam ettirilmesi için gerekli belgeler hazırlanabilir, değiştirilebilir ve kullanılabilir, gizli soruşturmacı kimliği görevin sona ermesinden sonra da gizli tutulur. Gizli soruşturmacı görevini yerine getirirken suç işleyemez, örgütün işlediği suçlardan sorumlu tutulamaz.

Gizli soruşturma tedbirlerine ilişkin olarak verilen hâkim kararlarına karşı itiraz yolu düzenlenmemiştir. Buradaki hükümlerin özel niteliği gereği hâkimin bu tedbirler için verdiği kararlara karşı itiraz yolu yoktur. Esasen itiraz yolu açık olsa idi bu hak sanık için de olacağından iletişimin dinlendiğini düşünenlerin itiraz yolunu kullanarak haklarındaki tedbiri öğrenme yolu açılmış olurdu. Bunun yanında savcıya itiraz hakkı tanındığında, itirazı inceleyen mahkeme karşı taraf durumundaki şüphelinin de görüşlerini almak zorunda kalacağından bu durumda gizli nitelikte olan tedbirin anlamı kalmayacaktır. Bu nedenlerle söz konusu tedbirlerle ilgili olumlu veya olumsuz kararlara karşı itiraz yolu açık değildir (65).

2.8 ORGANİZE SUÇ ÖRGÜTLERİNİN KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ

Örf, adet, gelenek ve görenek gibi sosyolojik unsurların ağırlıklı ve katı bir şekilde halen yaşanmakta olduğu ülkemizde, suç organizasyonlarının tespiti yapılan klasik özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

1. Teknolojik, sosyal, hukuksal ve ekonomik alanlardaki ‘Değişim’e son derece büyük bir hızla adapte olarak bundan istifade ederler,
2. Ulusal ve uluslararası seviyede ‘Ortak girişime uygun’ yapıdadırlar,
3. Her türlü otorite boşluğundan kaynaklanan alanları kendi lehlerinde maddi çıkar amaçlı değerlendirirler,
4. Özellikle lider kademesinde görevler babadan oğula, kardeşe, akrabaya veya hemşeriye geçer,
5. Unutma yoktur. Unutmuş gibi görünür, ödemiş, hesaplaşmayı ileri bir tarihe bırakırlar,
6. ‘Kişisel intikam’ duygusu ağırlıklı görülmektedir,
7. Suç organizasyonlarının yapısı ve yönetimi; şirket, holding yapısına çok benzemekte ve genel olarak ‘şirketleşme eğilimi’ görülmektedir,

8. Hasım gördükleri insanların cenaze merasimlerine katılacak kadar politiktirler,
9. Durmadan çoğalan gruplar arası 'irtibat' söz konusudur,
10. 'Suçu üstlenmek' örgütte kalmanın en önemli unsurlarındandır,
11. Sürekli arsa alımı, şirketlere ortak olma, ihalelere katılma ve iş adamı hüviyetine bürünme gibi 'legal görünümlü faaliyetleri' mevcuttur,
12. Devlet mekanizması içerisinde birçok unsuru kullanmak ve aracılık yapmak, yapılanmanın en büyük özelliğidir,
13. Kamuoyunda mevcut psikolojik ve sosyal yapının gereklerine uygun mesajlar ve tavırlar sergilemek şarttır,
14. Sabıkalı olmak ve cezaevi görmek gibi vasıflar hiyerarşik yapının gereğidir,
15. Yakın çevre, akraba ve dostlara sürekli aylık, hediye verilmesi liderliğin tarzıdır,
16. Buluşma yerleri genelde beş yıldızlı otellerin lobileridir, özelde ise eğlence yerleri de bu iş için en uygun yerlerdir,
17. Kanunlardaki boşluklardan ortaya çıkan rant alanlarını, şiddet kullanarak kendi zeminlerine çekerler, bu tür rant alanlarını ellerinde tutmaya çalışırlar,

18. Üçüncü şahıslar aracılığı ile ticari hayatlarını devam ettirirler, mal varlığı edinirler bu yolla kara para aklama yöntemine başvururlar,
19. Aralarında anlaşmazlık bulunan kişileri anlaştırmak bunlardan menfaat sağlamak suretiyle, kendilerini 'adaleti tesis eden unsurlar' olarak göstermektedirler,
20. Vakıflar oluşturarak, yardım görüntüsü altında para almaya çalışırlar,
21. İlk yapılanma safhasında Güvenlik Teşkilatları'ndan ayrılma veya emekli kişilerin, gerek nüfuzunu gerekse silahlı gücünü kullanarak güçlerini arttırmaya çalışırlar,
22. Örgüte girenlerin ve örgüt hakkında fazla bilgisi olan üyelerin, örgütü kendi istekleri ile terk etmeleri zorlaştırılmıştır. Yapı içerisinde bu tehdit unsurları devamlı gündemde tutulur,
23. Yasa dışı yöntemlerle yapılan ticareti yönlendirerek, menfaat temin ederler,
24. Lüks bir yaşantı sergileyerek, örgüt yapısını tanımayan ya da yeni girmek isteyenleri örgütün içine çekmeye çalışırlar,
25. Her örgütün kendi içerisinde 'yazılı olmayan kuralları' olup, örgüt üyelerinin bu kurallara kesin uymaları sağlanmaya çalışılır,

26. Örgüt üyelerinden, lidere mutlak itaat beklenir,
27. Örgütün genişlemesinde bölgecilik önemli yer tutar,
28. Örgüt liderleri çeşitli sebeplerden dolayı parasız ve gelirsiz kaldıkları zamanlarda en kısa yoldan paraya, o bölge içerisinde fuhuş yaptıran ve kumar oynatan kişilerden haraç alarak ulaşırlar,
29. Polise suçluyu teslim etmek en çok tercih ettikleri yoldur. Teslim olma konusunda, suçsuz olan mensuplar, suçu kabul edip teslim olabilirler, bu sırada asıl suçlu başka bir görev yerine sevk edilir,
30. Organize suç liderleri yaptıkları illegal faaliyetleri kamufle edebilmek için toplumun ve devletin sağ duyusuna hitap eden davranışlarda bulunurlar. Bununla hedef kitleye mesaj vermek isterler,
31. Organize suç örgütü içerisinde bulunan ve aranan kişiler bir şekilde mutlaka aileleri ile ilişki kurarlar. Aileleri ile olan ilişkilerini tamamen kesemezler,
32. İhaleler örgütün sürekli takip ettikleri faaliyetlerdendir. Bu yöntemle ticari hayatın her aşamasında yer alırlar,
33. Yerel iş gruplarını kontrol altına alırlar, (kuruyemiş, kokoreç, otopark, oto kiralama, oto galeri, oto yıkama, yağlama yerleri gibi.)

34. Tetikçi veya elemanlar tutuklu veya mahkum oldukları sürece ailelerine bakılır, aylık ödenir, bu liderin en büyük görevidir. Lider örgütünü bu şekilde motive eder,
35. Eğlence yerleri onların hem barınma hem de ilişki kurma alanlarıdır,
36. Adalet ve güvenlik mekanizmasına sızmak için sürekli faaliyet içerisindedirler,
37. Kullandıkları araçlar vasıtasıyla kendilerini kamufle ederler, yapılan işler onların adına olmaz ama arkasında mutlaka yer alırlar,
38. Yurt içinde olduğu gibi yurt dışında da iş adamı olarak görmek mümkündür.
39. Elit tabakaya sızarak onları kendileri gibi hareket etmeye zorlarlar (39).

2.8.1 ORGANİZE SUÇ ÖRGÜTLERİNİN RANT ELDE ETTİĞİ ALANLAR

Adam öldürmek, yaralamak, tehdit etmek, çek senet tahsilâtçılığı yapmak, haraç almak, ihaleye fesat karıştırmak, uyuşturucu kaçakçılığı yapmak, karaborsa, arazi yolsuzluğu yapmak, haksız kazanç temin etmek, tefecilik, kara para aklamak, silah ve mühimmat kaçakçılığı yapmak, tehdit ile suç işlemek ve adam

kaçırma olayları organize suç örgütlerinin en çok işlediği suç türlerindedir. Bu tür örgütler, amaçları doğrultusunda her yolu rahatlıkla deneyeceklerinden ötürü, faaliyet alanları çok çeşitlilik gösterebilmektedir. Örneğin, ülkemizde turizm, inşaat, at yarışları, toptan gıda, taşımacılık, eğlence, atık madde, otomotiv, borsa, döviz alım satımı, reklâm, güvenlik, dernekler, vakıflar, şirketler, emlak, sanat ve spor gibi sıcak paranın çok olduğu alanlar örgütlerin özellikle ilgi odağı haline gelmişlerdir (68).

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'nın yayınladığı yıllık raporlarda, yapılan operasyonel çalışmalar neticesinde organize suç örgütlerinin rant elde ettiği alanları şu şekilde tespit edilmiştir.

İhalelerin sonuçlarına etki ederek komisyon alma veya üçüncü şahıslar vasıtasıyla ticarete atılarak dengeleri bozma,

Tefecilik yapan şahısların, tahsilâtını gerçekleştirmek suretiyle komisyon alarak gelir elde etme,

İş adamları, gazino, bar, pavyon vb. yerlerden koruma adı altında para alma,

Otoparklardan haksız kazanç elde etme,

Turizm bölgelerindeki otel ve barların korku ve baskı yoluyla el değiştirmesinden maddi menfaat temin etme,

Korku, baskı ve hile yolu ile emlak ve arazi satışlarından gelir elde etme,

Uluslar arası seviyede göçmen ve akaryakıt kaçakçılığı yaparak büyük meblağlarda gelir elde etme

Maden ve kömür ocaklarını baskı ve korku yolu ile ele geçirme,

Sanayi tesislerini, fabrikaları ve firmaları (ilaç, inşaat, çimento, demir-çelik, mermer, taşımacılık vb.) ele geçirmeye çalışma,

Müzik ve medya sektörüne nüfuz ederek menfaat temin etme,

Futbol sektöründe futbolcu transferlerini yönlendirme, bahis oynatma, maç sonuçlarına ve kulüp yönetimine etki etmek suretiyle imkânlarından faydalanma,

Kapkaç ve gasp amaçlı suç grupları oluşturarak, yüksek meblağlarda gelir elde etme

Gıda piyasasında tekel yaratmak suretiyle fiyatların düşmesine veya artmasına sebebiyet verme şeklinde özetlenebilecek ve çoğaltılabilecek yöntemlerle ülke ekonomisine olumsuz tesir etmektedir (69).

2.8.2 ORGANİZE SUÇUN VE ORGANİZE SUÇ ÖRGÜTLERİNİN ORTAYA ÇIKMASINA NEDEN OLAN FAKTÖRLER

Organize suçluluğu doğuran sebepleri bulup ortaya çıkarmak ve onun yayılma sebeplerini tahmin etmek organize suçluluk kavramını tanımlamak kadar zor görünmektedir (70). Organize suç örgütlerinin ortaya çıkışına etken birçok nedenin var olduğu söylenebilir. Bu nedenlerin ağırlıklı olarak sosyolojik, ekonomik, hukuki ve siyasi faktörler çerçevesinde şekillendiği görülmektedir. Çünkü çağdaş yaşam tarzı karşısında zıtlık ve direniş gösteren hususlar bazen geleneksel yaşam tarzının bir yansıması olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çelişkiler organize suç örgütleri için uygun bir zemin oluşturmakla birlikte, oluşan boşluğun da organize suç örgütleri tarafından doldurulmasını sağlamaktadır. Özellikle ekonomik getiri olarak önemli miktarlarda paralara hükmedilmesi, organize suç örgütlerinin ortaya çıkmasını tetiklemektedir. Diğer yandan, emek sarf etmeden kısa yoldan zengin olma hayali, toplumda sınıf atlama gibi nedenler de organize suç örgütlerine üye olanların sayısını artırmaktadır. Dolayısıyla genel anlamda organize suç örgütlerinin ortaya çıkması, yapılanması, sanayileşme, göç ve şehirleşme süreçleri ile ortaya çıkması enformel-kayıt dışı ekonomik yapının bir sonucudur. Bu anlamda organize suç örgütlerinin oluşumuna etki eden faktörler, modernleşme süreçlerinin (sanayileşme, göç ve şehirleşme) etkileri ve kayıt dışı ekonominin etkileri şeklinde kategorize edilebilir (51).

Emniyet genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı organize suç örgütlerinin ortaya çıkmasına neden olan faktörleri şu şekilde tespit etmiştir;

İdeolojik yapılanmalar,

Siyasi otorite boşluğu,

Rejim değişikliği,

Hukuki boşluklar,

Ekonomik istikrarsızlık (uzun süreli ve yüksek enflasyon, yolsuzluk vb.)

Toplumun sosyolojik yapısı (Örf, adet ve gelenekler)

Rüşvet,

Eğitimsizlik,

İşsizlik,

Göç,

Ahlaki yozlaşma,

Ülkenin jeopolitik konumu,

Lüks yaşama ve kolay yoldan para kazanma arzusu,

Organize suç ihraç eden ülkelerin etkisi,

Medyada yer alan özendirici yayınlar

İdari ve adli denetimsizlik,

Toplum bünyesine uygun olmayan sosyal, hukuki ve siyasi değişimler (50).

2.9 ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER VE TÜRKİYE

Organize suçlar, diğer suç türleriyle kıyaslanamayacak ölçüde karmaşık ve çözülmesi güç bir yapı arz etmektedir. Bunun nedeni, içinde bulunulan sosyal, ekonomik ve politik konjonktür ile organize suçlar arasındaki doğrudan bağlantıdır. Öyle ki, 1989–1990 yıllarındaki özellikle Doğu Bloku ülkelerinde yaşanan demokratik devrim hareketleri, bu ülkelerin serbest piyasa ekonomisine geçerek, dünya ekonomik sistemine açılmaları, organize suçların hızla globalleşme sürecine girmesi sonucunu doğurmuştur. Ekonomik ve teknolojik gelişmelerden de yararlanarak gerek ulusal gerek uluslar arası boyutlu organize suç örgütleri giderek yaygınlaşmış, giderek daha profesyonel hale gelmiş ve daha fazla suç türü, organize suç bünyesinde barındırılmaya başlanmıştır (6).

Örgütlü suçlara, ülkemiz gerçeğinden yola çıkıp Dünya ölçeğinde bakıldığında, küreselleşme ile birlikte suç örgütleri de uluslar arası ilişkilerin saydamlaşması, sınırların kalkmış oluşu, sermayenin uluslar arası bankacılık sistemi içinde serbest dolaşımında bulunması, teknolojik gelişmelerle beraber, bilgiye erişimi sağlayan bilgisayar ve internet ortamı, tamamen sınırları yok etmiş, bu suçları uluslar arası boyutlara taşımıştır. Bu nedenle de organize suçlarla mücadele daha zorlaşmıştır. Bu zorluk beraberinde uluslar arası işbirliğini doğurmuş, sonuçta örgütlü suçlara karşı yine uluslar arası nitelikte sözleşmeler imzalanmıştır (32).

Organize suçlarla mücadelede uluslar arası işbirliğinden ve koordinasyondan yoksun olarak, sadece milli düzeyde yürütülen çalışmaların, yeterli etkinlikten yoksun olduğu görülmektedir. Bu da mücadele edilen organize suç gruplarının, kendilerine yönelik yapılan operasyonlardan sonra tekrar toparlanmalarına ve daha iyi organize olmalarına sebebiyet vermektedir.

Yargıtay Cumhuriyet eski Başsavcısı *Kanadoğlu*, organize suç örgütlerinin ulusal düzeyi aşarak ülke dışındaki suç odakları ile bağlantılı hale geldiğini ve uluslar arası boyut kazandığını ifade ederek, bu örgütlerin bağlantılarının çoğaldıkça verdikleri zararında arttığını belirtmektedir. Bu nedenle organize suç örgütleriyle mücadelede ülkelerin ortak bir politika izlemeleri gerektiğini zorunluluk olarak görmektedir (72) .

Bir Avrupa Birliği Eşleştirme Projesi olan “AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele” isimli çalışmada, devletlerin organize suç gruplarına karşı geliştireceği işbirliğinin önemi aşağıdaki gibi vurgulanmıştır. Bir ülkenin Avrupa Birliği’ne üye olması aynı zamanda suç organizasyonları için yeni faaliyet alanlarının (yatırım ve sübvansiyon dolandırıcılığı, internet suçları vs.) doğmasına neden olur. Suç ve suçluluğun küreselleşmesiyle ortaya çıkan sorunlara karşı daha etkin mücadele stratejileri ile karşılık verilmelidir. Esas hedef, suç organizasyonlarının kökenine inerek perde arkasındaki kişileri, organizasyonları yönetenleri ve organizasyonun finans kaynaklarını

açığa çıkartmak olmalıdır. Bu olguyla, organize suçla mücadelenin iyileştirilmesine yönelik ulusal tedbirlerin yanı sıra, suçtan etkilenen diğer devletlerin suça karşı uluslar arası işbirliğini benimsemesiyle başarılı bir şekilde mücadele edilebilir. Burada sınır güvenliği de aynı şekilde büyük bir önem taşımaktadır (14).

Kendi ulusal sınırları içerisinde kalmayarak, daha gelişmiş bir yapıya bürünerek organize olan suç ve suçlular ile uluslar arası alanda etkin ve profesyonel mücadele sürdürebilmek için aşağıdaki taraf olduğumuz anlaşmalar imzalanmıştır.

Sınırı aşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesine Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Dair Protokol

Bu protokolün amacı, göçmen kaçakçılığını önlemek ve bununla mücadele etmek, kaçak göçmenlerin haklarını korurken, taraf devletler arasında bu amaçla yapılan işbirliğini geliştirmektir.

Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesine Ek İnsan Ticaretinin Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına Dair Protokol

Bu protokolün amacı, kadın ve çocuklara özel önem verilerek, insan ticaretini önlemek ve mücadele etmek, bu tür ticaretin

mağdurlarını, onların insan haklarına bütünüyle saygı göstererek korumak ve onlara yardım etmek, bu amaçlara erişebilmek için taraf devletler arasında işbirliğini geliştirmektir.

Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Sözleşmesi

Ulusal seviyede alınacak önlemler olarak, tarafların kendi iç hukuklarında, tazminat elde edebilme imkânı da dâhil olmak üzere, yolsuzluk fiili neticesinde zarar görmüş bir şahsın haklarını ve çıkarlarını savunmak üzere etkili başvuru yollarının öngörülmesini düzenlemektedir.

Yapılacak uluslar arası işbirliği konusunda ise Sözleşme, tarafların yolsuzluk olayları ile ilgili hukuk davalarına ilişkin sorunlarda, özellikle tebligatlara, yabancı ülkelerdeki delillerin elde edilmesine, yetkiye, yabancı mahkeme kararlarının tanıma ve tenfizine ve mahkeme harçlarına ilişkin olarak, taraf oldukları hukuki ve ticari alanlardaki uluslar arası işbirliğine ilişkin yürürlükteki uluslar arası belgeler ile kendi iç hukuk belgelerine göre etkin biçimde işbirliğine gitmelerini düzenlemektedir. Türkiye sözleşmeyi 27 Eylül 2001 tarihinde imzalayarak 17 Nisan 2003 tarihinde kabul etmiştir.

Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesi

Uluslararası toplumun yolsuzluğa karşı korunmasını hedefleyen ortak bir ceza politikasını geliştirmek amacıyla düzenlenen

hükümleri içermektedir. Türkiye sözleşmeyi 27 Eylül 2001 tarihinde imzalayarak 14 Ocak 2004 tarihinde kabul etmiştir.

Uluslararası Ticarî İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerinin Rüşvet Suçlarıyla Mücadeleye Dair Sözleşme

17 Aralık 1997 tarihinde Paris'te imzalanan Sözleşmeyi Türkiye 1 Şubat 2000 tarihinde kabul etmiştir. Ticaret ve yatırım alanları dahil olmak üzere, uluslar arası ticari işlemlerde ciddi ahlaki ve siyasi kaygılara sebep olan, kamu idaresini ve ekonomik gelişmeyi etkileyen ve uluslar arası rekabet şartlarını bozan yaygın bir olgu olan rüşvetle mücadele için düzenlenen bir sözleşmedir.

Terörizmin Bastırılması Hakkında Avrupa Sözleşmesi

27 Ocak 1977 tarihinde Strasburg'da imzalanarak 4 Ağustos 1978 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye Sözleşmeyi 27 Ocak 1977 tarihinde imzalamış ve 27 Ekim 1980 tarihinde onaylamıştır.

1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığına Dair BM Sözleşmesi

Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığının uluslar arası boyutu bulunan değişik yönleriyle daha etkin bir biçimde mücadele

etmelerini sağlayabilmek için taraflar arasındaki işbirliğini arttırmayı amaçlayan düzenlemeler içermektedir.

Kara Paranın Aklanması, Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve Müsaderesi Hakkında Avrupa Sözleşmesi

Strazburg sözleşmesi olarak da adlandırılan bu sözleşmenin ana konusunu karapara aklamının suç sayılması ve kara paranın müsaderesi oluşturmaktadır.

Avrupa Konseyi Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Sözleşmesi

Cezalandırılması yardımlaşma talep edildiği anda yardım isteyen tarafın, adli makamlarının yetkisi içinde bulunan suçlarla ilgili her davada akit tarafların bu Sözleşme hükümleri uyarınca birbirlerine karşılıklı olarak en geniş adli yardımda bulunma esaslarını düzenlemektedir.

Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi

Sözleşme, sözleşmede belirtilen kaide ve şartlar dâhilinde, kanunları ihlalden dolayı aranan veya iadeyi talep eden tarafın adli

mercilerince bir ceza veya emniyet tedbirinin infazı için aranan şahısları karşılıklı olarak teslim etme esaslarını düzenlemektedir.

Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol

Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi'nin, mali suçlar alanında uygulanmasını kolaylaştıracak maddelerin eklenmesini içermektedir.

1971 tarihli Psikotrop Maddeler Sözleşmesi

Doğal uyuşturucu maddelere benzer nitelikte olumsuz etkileri olan psikotrop maddelerin suiistimali ve kaçakçılığının önlenmesi amacıyla hazırlanan ve 1971 tarihinde BM tarafından imzaya açılan Sözleşme 40 ülkenin imzasının tamamlanmasıyla 1976 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye Sözleşmeyi 1971 tarihinde imzalamış ancak 1981 tarihinde Sözleşmeye taraf olmuştur.

1961 tarihli Uyuşturucu Maddelere Dair Tek Sözleşmesi

1961 tarihinden önce uyuşturucu maddeler konusunda var olan tüm sözleşmeler, BM tarafından gözden geçirilerek, tek bir sözleşme hazırlanmış ve 30.03.1961 tarihinde New York'ta aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 40 ülke tarafından imzalanmıştır. Türkiye, Sözleşmeyi Bakanlar Kurulu'nun 14.02.1967 tarihli kararı ile

onaylayarak 22.06.1967 tarihinde yürürlüğe koymuştur. Sözleşmenin Tadiline ilişkin 1972 Protokolü ile uyuşturucu kontrolüne ilişkin sözleşme hükümleri güçlendirilmiştir. Türkiye bu Protokolü de 2001 yılında onaylamıştır.

BM Sınır aşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi

Bu sözleşmenin amacı, sınır aşan örgütlü suçların önlenmesi ve etkili bir şekilde mücadele edilmesi için işbirliğini geliştirmektir. Sözleşmenin ikinci maddesinin a fıkrasında örgütlü suç, doğrudan veya dolaylı olarak mali veya diğer bir maddi çıkar elde etmek amacıyla belli bir süreden beri var olan ve bu sözleşmede belirtilen bir veya daha fazla ağır suç veya yasa dışı eylemi gerçekleştirmek amacıyla birlikte hareket eden, üç veya daha fazla kişiden oluşan yapılanmış bir grup olarak tanımlanmıştır. Yine Sözleşmenin ikinci maddesinin b fıkrasında ağır suç, üst sınırı dört yıl veya daha fazla hürriyetten mahrumiyeti veya daha ağır bir cezayı gerektiren bir suç oluşturduğu davranış olarak tarif edilmiştir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1 ÖRNEKLEM

Araştırmanın veri toplama aşamasında, 2007 ve 2008 yılları ile 2009 yılının ilk yarısında Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'nın merkez ve taşra teşkilatlarınca organize suç örgütlerine yönelik yapılan operasyonların adli soruşturma dosyaları incelenmiştir. Söz konusu birimlerde suç örgütlerine yönelik yapılan Mali Suçlarla Mücadele, Narkotik Suçlarla Mücadele ve Organize Suçlarla Mücadele birimleri şeklinde olup, bu çalışmada incelenen dosyalar, Organize Suçlarla Mücadele birimleri tarafından yapılan çalışmaları kapsamaktadır. Organize suçlarla mücadele birimleri, bünyesinde veya eylemlerinde tehdit, baskı, cebir, şiddet, öldürme, yaralama gibi zorlayıcı unsurları barındıran suç örgütlerine karşı mücadele etmektedir.

Yukarıda belirtilen yıllarda Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'na bağlı merkez ve taşra teşkilatları tarafından, literatürdeki organize suç örgütü tanımına uyan suç örgütlerine yönelik yapılan operasyon dosyalarının tamamına ulaşılmıştır. Ancak ulaşılan dosyaların bir kısmının içeriğinde, halen geçerli olan müdafiyeye yönelik dosya içeriğinin inceleme yetkisinin kısıtlandığına dair mahkeme kararı bulunmaktadır. Bu nedenle bu dosyalar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

Çalışmada 109 organize suç örgütüne yönelik yapılan operasyon dosyası incelenmiştir. Bu dosyalar kapsamında organize suç örgütü yöneticisi veya üyesi olduğu şüphesiyle gözaltına alınan 1613 şüphelinin bilgileri çalışmaya konu olmuştur.

3.2 YÖNTEM

Araştırmanın ilk aşamasında veri toplanması için gerekli dosyalara ulaşmak amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığından gerekli izinler alınmıştır. Alınan izin doğrultusunda Emniyet Teşkilatı birimlerinin hizmet içi internet ağı olan Polnet'te Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'na bağlı bir birim olan Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü'ne ait sayfada bulunan 'Almanak' isimli bölümden 2007 ve 2008 yılları ile 2009 yılının ilk yarısında Türkiye genelinde yapılmış olan organize suç örgütü operasyonlarının isimleri tespit edilmiştir. Tespit edilen bu operasyon isimleri, dijital arşiv olarak adlandırılan ve yapılan bütün adli soruşturma dosyalarının muhafaza edildiği programdan tedarik edilmeye çalışılmış ancak bir kısım dosyaların tamamının bu programda yer almadığı görülürken, bir kısım dosyaların ise kısmen yer aldığı görülmüştür. Dijital arşiv vasıtasıyla elde edilemeyen dosyalar için, soruşturmayı yapan birimlerle yapılan yazışmalar neticesinde bu dosyalara ulaşmak mümkün olmuştur. Bu şekilde 61 ilde bulunan Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele şubeleri ile yazışma yapılarak adli soruşturma dosyası temin edilmeye çalışılmış ancak 55 ilden dosya temin edilebilmiştir.

İncelenen her dosya için önceden hazırlanmış olan bir form doldurulmuştur. (Ek-1) Bu form sayesinde suç örgütü içerisinde

yer alan Şüphelilerin demografik bilgileri, suç örgütünün yapısı ve kolluğun suç örgütüne karşı yaptığı operasyonel çalışma ile ilgili bilgilere ulaşmak hedeflenmiŐtir.

Çalışma neticesinde elde edilen tüm verilerin istatistiksel değerlendirilmesi SPSS 10.0 programı ile yapılmıştır.

4. BULGULAR

Bu çalışma kapsamında 55 değişik ildeki Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüklerince yapılmış 109 organize suç örgütü operasyonunun adli soruşturma dosyaları incelenerek elde edilen veriler aşağıda yer almaktadır. Elde edilen bulgular; suç örgütü içerisinde yer alan şüphelilere ait bilgiler, suç örgütünün yapısı ile ilgili bilgiler ve kolluğun suç örgütü ile mücadele ederken yaptığı çalışmalara ait bilgiler olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. İncelenen 109 dosya kapsamında 1613 şüphelinin gözaltına alındığı tespit edilmiştir.

4.1 SUÇ ÖRGÜTÜ İÇERİSİNDE YER ALAN ŞÜPHELİLERE AİT BULGULAR

Tablo-I; Şüphelilerin uyruk bilgileri

	N	%
TC	1609	99,8
Diğer	4	0,2
Toplam	1613	100,0

Tablo I'e göre sadece dört şüphelinin yabancı uyruklu oldukları, diğer şüphelilerin TC uyruklu oldukları görülmektedir. Yabancı uyruklu dört kişinin dört ayrı ülke (Türkmenistan, Ukrayna, İngiltere, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti) uyruğunu taşıyan kişiler olduğu tespit edilmiştir.

Tablo-II; Cinsiyete göre dağılım

	N	%
Erkek	1549	96,0
Kadın	64	4,0
Toplam	1613	100,0

Tablo II'ye göre 1613 şüphelinin % 96'sını erkek, % 4'ünü kadın şüpheliler oluşturmaktadır.

Tablo-III; Yaş grubuna göre dağılım

	N	%
16-20 yaş	71	4,4
21-25 yaş	195	12,1
26-30 yaş	359	22,3
31-35 yaş	327	20,3
36-40 yaş	244	15,1
41-45 yaş	173	10,7
46 ve üstü	240	14,9
Belirtilmeyen	4	0,2
Toplam	1613	100,0

Tablo III incelendiğinde, şüphelilerin çoğunluğunun (% 69,8) 21-40 yaş aralığında olduğu, bu grup içerisinde ise en fazla yığılmanın (% 42,6) 26-35 yaş arasında olduğu görülmektedir.

İncelenen dosyalarda bu çalışmaya konu olan şüphelilerin yaş aralığı 16-70 yaş, yaş ortalaması 34,57 yaş, standart sapması ise 9,64 yaş olarak saptanmıştır.

Tablo-IV; Eğitim durumlarına ait dağılım

	N	%
Okur yazar değil	28	1,7
Okur yazar	29	1,9
İlkokul	594	36,8
Ortaokul	305	18,9
Lise	385	23,9
Üniversite	130	8,1
Belirtilmeyen	142	8,8
Toplam	1613	100,0

Tablo IV'e göre, şüphelilerin sırasıyla en fazla ilkokul (% 36,8), lise (%23,9) ve ortaokul (%18,9) mezunu oldukları belirlenmiştir.

Tablo-V; Şüphelilerin medeni durumlarına göre dağılım

	N	%
Evli	1000	62,0
Bekâr	530	32,9
Boşanmış	63	3,9
Belirtilmeyen	20	1,2
Toplam	1613	100,0

Tablo V'e göre şüphelilerin % 62'sinin evli, % 32,9'unun bekâr % 3,9'unun boşanmış olduğu görülmektedir. % 1,2'sinin medeni durumuna ait bilgiye dosyalardan ulaşılamamıştır.

Tablo-VI Şüphelilerin sabıka durumu bilgileri

	N	%
Sabıkası Var	671	41,6
Sabıkası Yok	847	52,5
Belirtilmeyen	95	5,9
Toplam	1613	100,0

Tablo VI'ya göre daha önce herhangi bir suçtan sabıkası olanların oranı % 41,6, sabıkası olmayanların oranı % 52,5 olarak belirlenmiştir.

Tablo-VII: Şüphelilerin yakalanma yeri bilgileri

	N	%
İkamet ettikleri ev	1115	69,1
İşyeri	132	8,2
Kamuya açık alanlar	104	6,4
Araç içerisi	27	1,7
Otel odası	24	1,5
Adliye-Emniyet binaları	183	11,3
Diğer	20	1,2
Belirtilmeyen	8	0,5
Toplam	1613	100,0

Çalışmada elde edilen verilere göre, şüphelilerin % 69,1'inin ikamet ettikleri evlerinde yakalandıkları görülmektedir. Şüphelilerin % 11,3'ünü ise adliye ve emniyet binalarında yakalananlar oluşturmaktadır.

Tablo-VIII; Şüphelilerin kolluk aşamasında ifade verme durumları

	N	%
İfade verdi	1421	88,1
İfade vermedi	167	10,4
Kısmen ifade verdi	13	0,8
Belirtilmeyen	12	0,7
Toplam	1613	100,0

Tablo VIII'e göre kolluk aşamasında ifade veren şüphelilerin oranı % 88,1, ifade vermeyip susma hakkını kullanan şüphelilerin oranı % 10,4 olarak belirlenmiştir. Kısmen ifade verenler ise şüphelilerin % 0,8'ini oluşturmaktadır.

Tablo-IX; Şüphelilerin kolluk aşamasında suçlamaları kabul etme bilgileri

	N	%
Kabul etti	36	2,2
Kabul etmedi	1258	78,0
Kısmen kabul etti	148	9,2
Belirtilmeyen	171	10,6
Toplam	1613	100,0

Tablo IX 'a göre şüphelilerin % 78'inin kolluk aşamasında kendisine yöneltilen suçlamaları kabul etmediği saptanmıştır

Tablo-X; Suç örgütü içerisinde yer alan şüphelilerin meslek dağılımları

	N	%
Serbest meslek	502	31,3
Esnaf	416	25,7
İşçi	299	18,5
Kamu görevlisi	137	8,4
Tarım ve hayvancılık	66	4,1
İşsiz	50	3,1
Emekli	35	2,2
Öğrenci	21	1,3
Ev hanımı	19	1,2
Belirtilmeyen	68	4,2
Toplam	1613	100,0

Çalışmada elde edilen verilere göre, suç örgütü üyelerinin mesleklerinin %31,3 oranında serbest meslek, %25,7 oranında esnaf olduğu tespit edilmiştir.

Tablo-XI: Suç örgütü içerisinde yer alan kamu görevlilerinin meslek dağılımları

	N	%	
Polis	62	45,3	
Adliye ve cezaevi personeli	26	19,0	
Asker	11	8,0	
Sağlık personeli	15	10,9	
Öğretmen	5	3,6	
Diğer meslekler		18	13,2
Toplam	137	100,0	

Tablo XI'e göre çalışma kapsamında incelenen 109 suç örgütü içerisinde toplam 137 kamu görevlisinin olduğu tespit edilmiştir. Bunların % 45,3'ünün polis, %19'unun ise avukat, katip, mübaşir, infaz koruma memuru, cezaevi müdürü gibi adliye ve cezaevi personeli olduğu saptanmıştır.

Tablo-XII; Kolluktaki gözaltı sonucunda şüphelilerin durumu

	N	%
Adliyeye sevk edildi	1389	86,1
Kolluktan serbest bırakıldı	212	13,1
Belirtilmeyen	12	0,7
Toplam	1613	100,0

Gözaltına alınan şüphelilerin kolluktaki işlemleri sonucu % 86,1'inin adliyeye sevk edildiği ve % 13,1'inin ise adliyeye sevk edilmeyerek kolluktaki işlemleri sonucu serbest bırakıldığı görülmektedir.

Tablo-XIII; Adliyeye sevk edilen şüphelilerin durumu

	N	%
Tutuklandı	788	56,7
Serbest bırakıldı	526	37,9
Belirtilmeyen	75	5,4
Toplam	1389	100,0

Tablo XIII'e göre kolluk tarafından adliyeye sevk edilen şüphelilerin % 56,7'sininin tutuklandığı, % 37,9'unun adliyeden serbest bırakıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo-XIV; Şüphelilerin ifadesinin gözaltının kaçınıcı gününde alındığı bilgileri

	N	%
1. Gün	512	31,7
2. Gün	643	39,9
3. Gün	433	26,8
4. Gün	12	0,7
Belirtilmeyen	13	0,8
Toplam	1613	100,0

Tablo XIV'e göre şüphelilerin ifadesinin gözaltının kaçınıcı gününde alındığı incelendiğinde, şüphelilerin % 31,7'sinin ifadelerinin birinci günde, %39,9'nun ifadelerinin ikinci günde, %26,8'inin ifadelerinin üçüncü günde, %0,7'sinin ifadelerinin ise dördüncü günde alındığı görülmektedir.

Tablo-XV: Şüphelilerin gözaltında kalma sürelerine dair dağılım

	N	%
1 gün	235	14,6
2 gün	145	9,0
3 gün	504	31,2
4 gün	717	44,5
Belirtilmeyen	12	0,7
Toplam	1613	100,0

Tablo XV'e göre suç örgütü üyelerinin kollukta gözaltında kalma sürelerine bakıldığında, çoğunluğunun 3 (%31,2) ve 4 gün (%44,5) süresince gözaltında kaldığı görülmektedir.

4.2 SUÇ ÖRGÜTÜNÜN YAPISI İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo-I: Suç örgütündeki şüpheli sayısı

	N	%
3-10	29	26,6
11-20	38	34,9
21-30	25	22,9
31-40	9	8,2
41-50	4	3,7
50 ve üstü	4	3,7
Toplam	109	100,0

İncelenen suç örgütlerindeki şüpheli sayısı, 109 suç örgütünün %34,9'unda 11-20 kişi aralığında tespit edilirken, %26,6'sında 1-10 kişi aralığında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo-II:Suç örgütü çatısı altında işlenen suç sayısı

	N	%
1-10	11	10,0
11-20	47	43,1
21-30	21	19,3
31-40	16	14,7
41-50	6	5,5
50 ve üstü	8	7,4
Toplam	109	100,0

Çalışmada elde edilen verilere göre, incelenen suç örgütlerinin %43,1'inin işlediği suç sayısının 11-20 aralığında, %19,3'ünün işlediği suç sayısının ise 21-30 aralığında olduğu belirlenmiştir.

Tablo-III; Örgüt çatısı altında işlenen suçların dağılımı

	N	%
Tehdit, şantaj, baskı	471	17,8
Tefecilik	285	10,8
6136 sayılı kanun	256	9,7
Yağma	242	9,1
Darp	166	6,3
Kasten yaralama	161	6,0
Zorla senet imzalatmak ve tahsil etmek	141	5,3
Hürriyeti tahdit	110	4,2
Araç, ev ve işyeri kurşunlama	79	3,0
Sahtecilik	66	2,5
Dolandırıcılık	60	2,3
Hırsızlık	57	2,2
Narkotik suçlar	53	2,0
Haraç almak	42	1,6
Mala zarar verme	41	1,5
Kasten öldürme	40	1,5
İhaleye fesat karıştırma	35	1,3
Ev ve işyeri basma	24	0,9
Cinsel suçlar	20	0,7
İşkence	16	0,6
Diğer	282	10,7
Toplam	2647	100,0

Çalışmaya konu olan suç örgütlerinin işledikleri suçlardaki çeşitlilik göze çarparken, sıklıkla tehdit, şantaj ve baskı suçları (17,8) ile tefecilik suçlarını (10,8) işledikleri tespit edilmiştir.

Tablo-IV; Suç örgütü üyeleri arasında akrabalık bağı olup olmadığı

	N	%
Var	89	81,7
Yok	20	18,3
Toplam	109	100,0

Tablo IV'e göre, bu çalışmaya konu olan 109 suç örgütünün 89'unda (% 81,7) üyeler arasında akrabalık bağı bulunduğu görülmektedir.

Tablo-V; Suç örgütü üyeleri arasında örgüt lideri ile akrabalık bağı olup olmadığı

	N	%
Var	66	60,6
Yok	43	39,4
Toplam	109	100,0

Tablo V'e göre, bu çalışmaya konu olan 109 suç örgütünün 66'sında (% 60,6) örgüt lideri ile üyeler arasında akrabalık bağı bulunduğu anlaşılmaktadır.

Tablo-VI; Suç örgütü tarafından mağdurlara uygulanan şiddetin derecesine dair bulgular

	N	%
Tehdit + baskı	17	15,6
Darp + tehdit + baskı	19	17,5
Darp + tehdit + yaralama + baskı	47	43,1
Darp + tehdit + yaralama + baskı + öldürme	13	11,9
Diğer	13	11,9
Toplam	109	100,0

Tablo VI'ya göre, çalışmaya konu olan 109 suç örgütünün suç sayılan eylemlerini gerçekleştirirken kişilere karşı şiddet uyguladıkları tespit edilmiştir. Bu çalışmada incelenen 109 suç örgütünün % 43,1'i şiddet olarak darp, tehdit, yaralama ve baskı eylemlerinde bulunurken, % 17,5'i şiddet olarak darp, tehdit, baskı eylemlerinde bulunmuştur. Yine incelenen dosyaların % 11,9'unda şiddet olarak darp, tehdit,

yaralama ve baskının yanı sıra öldürme eylemlerinde de bulunduğu görülmektedir.

Tablo-VII; Suç örgütünün silahlı suç örgütü olup olmama durumu

	N	%
Silahlı	99	90,8
Silahsız	10	9,2
Toplam	109	100,0

Tablo VII'ye göre bu çalışmaya konu olan 109 suç örgütünün % 90,8'inin silahlı suç örgütü vasfı taşıdığı belirlenmiştir.

Tablo-VIII; Suç örgütü çatısı altında kaç ayrı ilde suç işlendiği bilgileri

	N	%
1 ilde	77	70,6
2 ilde	19	17,5
3 ilde	6	5,5
4 ve yukarısı	7	6,4
Toplam	109	100,0

Tablo VIII'e göre, çalışma kapsamında incelenen 109 suç örgütünün çoğunluğunun yalnız bir il sınırları içerisinde suç işledikleri görülmektedir.

Tablo-IX; Suç örgütünün faaliyetlerinin yaşadıkları il ile sınırlı olup olmadığı bilgileri

	N	%
Sınırlı	76	69,7
Sınırlı değil	33	30,3
Toplam	109	100,0

Çalışma kapsamında incelenen 109 suç örgütünün %69,7'sinin işlediği suçların ikamet ettikleri ilde gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Tablo-X; Suç örgütünün faaliyetleri neticesinde gelir elde edilip edilmediği

	N	%
Elde edildi	100	91,7
Elde edilmedi	9	8,3
Toplam	109	100,0

Tablo X'a göre incelenen 109 suç örgütünün tamamına yakınının (%91,7) faaliyetlerinden gelir elde ettikleri belirlenmiştir.

Tablo-XI; Suç örgütü tarafından işlenen suçların kolluk sorumluluk bölgesi dağılımı

	N	%
Polis bölgesi	2687	97,3
Jandarma bölgesi	75	2,7
Toplam	2762	100,0

Çalışmaya konu olan 109 suç örgütü tarafından işlendiği tespit edilen 2762 suçun tamamına yakınının (%97,3) polis sorumluluk bölgesinde işlendiği belirlenmiştir.

Tablo-XII; Suç örgütü çatısı altında işlenen suçların gece gündüz dağılımı

	N	%
Gündüz	2158	78,1
Gece	604	21,9
Toplam	2762	100,0

Çalışmaya konu olan 109 suç örgütü tarafından işlendiği tespit edilen 2762 suçun %78,1'inin gündüz saatlerinde işlendiği belirlenmiştir.

4.3 KOLLUĞUN SUÇ ÖRGÜTÜ İLE MÜCADELE İÇİN YAPTIĞI ÇALIŞMALAR İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo-I; Örgütün varlığından haberdar olunma şekli bilgileri

	N	%
Müşteki müracaatı	16	14,7
İstihbari faaliyet neticesi	15	13,7
İhbar	6	5,5
İhbar + müşteki müracaatı	10	9,2
Müşteki müracaatı + istihbari faaliyet neticesi	16	14,7
Müşteki müracaatı + işlenmiş bir suçun soruşturulması ile	5	4,6
Diğer	41	37,6
Toplam	109	100,0

Tablo I incelendiğinde, suç örgütlerine yönelik çalışmaya başlamak için gerekli bilgi kaynağına, çalışma kapsamında incelenen 109 dosyanın % 14,7'sinde bir kişinin şikâyetçi olarak kolluğa başvurmasıyla, % 13,7'sinde kolluğun yaptığı istihbari çalışmalar neticesinde, % 14,7'sinde istihbari çalışmalarla birlikte bir kişinin şikâyetçi olarak kolluğa başvurmasıyla, % 9,2'sinde ise yapılan bir ihbarla birlikte bir kişinin şikâyetçi olarak kolluğa başvurmasıyla ulaşıldığı görülmektedir.

Tablo-II; Suç örgütüne yönelik çalışmalarda işbirliği yapılan il sayısı

	N	%
1 il	40	36,7
2 il	27	24,7
3 il	11	10,1
4 il	11	10,1
5 il	5	4,6
6 il	4	3,7
7 il ve yukarısı	11	10,1
Toplam	109	100,0

Yapılan çalışmada 109 suç örgütüne yönelik operasyonun %36,7'sinin 1 ilin çalışmaları ile yapıldığı, diğer operasyonlarda ise 2 veya daha çok ilin işbirliği ile ortak çalışma yapıldığı tespit edilmiştir.

Tablo-III; Şüphelilerin yakalanması esnasında kolluk tarafından zor kullanılıp kullanılmadığı bilgileri

	N	%
Zor Kullanıldı	47	2,9
Zor Kullanılmadı	1523	94,4
Belirtilmeyen	43	2,7
Toplam	1613	100,0

Tablo III'e göre şüphelilerin tamamına yakınının (% 94,4) yakalanmaları esnasında zor kullanılmadığı belirlenmiştir.

Tablo-IV; Suç örgütünden haberdar olunma ile operasyon zamanı arasında geçen süre

	N	%
0-2 ay	12	11,0
3-4 ay	11	10,1
5-6 ay	20	18,3
7-8 ay	17	15,6
9-10 ay	13	11,9
11-12 ay	6	5,5
1 yıldan fazla	30	27,6
Toplam	109	100,0

İncelenen dosyalarda suç örgütünün varlığından haberdar olunma ile suç örgütüne yönelik yapılan operasyon arasında geçen süre toplam dosyaların %18,3'ünde 5-6 ay aralığında iken, %27,6'sında 1 yıldan fazla operasyon hazırlık süresi geçirildiği tespit edilmiştir.

Tablo-V; Operasyon sürecinde kaç ayrı ilde yakalama yapıldığı bilgileri

	N	%
1 ilde	61	55,9
2 ilde	26	23,9
3 ilde	10	9,2
4 ve yukarısı	12	11,0
Toplam	109	100,0

Tablo V'e göre çalışma kapsamında incelenen 109 suç örgütüne yönelik yapılan operasyonların %55,9'unda suç örgütü üyeleri bir ilde yakalanırken, % 23,9'unda yakalamaların iki ilde gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo-VI; Operasyon sürecinde kaç ayrı adliye sorumluluk bölgesinde yakalama yapıldığı bilgileri

	N	%
1	48	44,0
2	18	16,5
3	15	13,9
4	6	5,5
5	6	5,5
6	8	11,8
7 ve yukarısı	8	11,8
Toplam	109	100,0

Tablo VI'ya göre, operasyon düzenlenen 109 suç örgütü mensubu ile ilgili savcılık talimatları ile mahkeme kararlarının sırasıyla en fazla % 44 oranında 1 adliyeden, %16,5 oranında 2 adliyeden alındığı görülmektedir.

Tablo-VII; Operasyon hazırlık sürecinde iletişimin denetlenmesi tedbirinin uygulanıp uygulanmadığı bilgileri

	N	%
Uygulandı	101	92,6
Uygulanmadı	8	7,4
Toplam	109	100,0

Çalışmada elde edilen verilere göre operasyon hazırlık sürecinde hakkında iletişimin denetlenmesi tedbirine başvurulmuş suç örgütü oranı %92,6, iletişimin denetlenmesi tedbirine başvurulmayan suç örgütü oranı ise % 7,4 olarak belirlenmiştir.

Tablo-VIII; Operasyon hazırlık sürecinde fiziki takip yapıp yapılmadığı durumu

	N	%
Yapıldı	54	49,5
Yapılmadı	55	50,5
Toplam	109	100,0

Bu çalışma kapsamında incelenen toplam 109 dosyanın % 49,5'inde şüphelilerin tespiti ve delil elde edilebilmesi amacıyla fiziki takip yapılarak dosyaya delil kapsamında konulduğu, % 50,5'inde ise bu kapsamda bir çalışma yapılmadığı görülmüştür.

Tablo-IX; Operasyon hazırlık sürecinde teknik cihazlarla izleme yapıp yapılmadığı durumu

	N	%
Yapıldı	33	30,3
Yapılmadı	76	69,7
Toplam	109	100,0

Bu çalışma kapsamında incelenen toplam 109 dosyanın %30,3'ünde teknik cihazlarla izleme yapılarak dosyaya delil kapsamında konulduğu, % 69,7'sinde ise bu kapsamda bir çalışma yapılmadığı görülmüştür.

Tablo-X; Operasyon hazırlık sürecinde muhbir kullanılıp kullanılmadığı

	N	%
Kullanıldı	3	2,8
Kullanılmadı	106	97,2
Toplam	109	100,0

Tablo X'a göre toplam dosyaların %97,2'sinde operasyon hazırlık sürecinde muhbir kullanıldığına dair kayıt bulunmadığı anlaşılmaktadır. Operasyon hazırlık sürecinde muhbir kullanıldığına dair içerisinde kayıt bulunan dosyaların oranı %2,8 olarak belirlenmiştir.

Tablo-XI; Operasyon başlangıcında yakalamaların eş zamanlı olup olmadığı durumu

	N	%
Eş zamanlı	106	97,2
Eş zamanlı değil	3	2,8
Toplam	109	100,0

Tablo XI'e göre, bu çalışmaya konu olan 109 suç örgütüne yönelik yapılan operasyonların %97.2'sinde suç örgütü üyelerine yönelik yakalamaların eş zamanlı yapılmış olduğu belirlenmiştir.

Tablo-XII; Suç örgütü üyelerinde silah ele geçirilip geçirilmediği

	N	%
Ele geçirildi	90	82,6
Ele geçirilmedi	19	17,4
Toplam	109	100,0

Tablo XII incelendiğinde 109 suç örgütünün %82,6'sının üyelerinden silah ele geçirilmiştir. Üyelerinden silah ele geçirilemeyen suç örgütü oranı ise %17,4 olarak belirlenmiştir.

Tablo-XIII; Suç örgütüne yönelik operasyon kapsamında yapılan aramalarda suç örgütü ile ilgili suç unsuru ele geçirilip geçirilmediği

	N	%
Ele geçirildi	104	95,4
Ele geçirilmedi	5	4,6
Toplam	109	100,0

Suç örgütlerine yönelik yapılan operasyonlarda, şüpheliler ile ilgili tespit edilen adreslerde veya şüphelilerin üstlerinde yapılan aramalar neticesinde çok yüksek oranda (%95.4) suç örgütü ile ilgili suç unsuru vasfı taşıyan materyal ele geçirildiği görülmektedir.

5. TARTIŞMA

Organize suç örgütü üyesi olmaktan kolluk tarafından gözaltına alınanların demografik özellikleri incelendiğinde, organize suç örgütü operasyonlarında gözaltına alınanların tamamına yakınının (%99,8) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduğu belirlenmiştir. Geçtiğimiz on yılda ulusal çapta faaliyet gösteren suç örgütlerine yönelik yapılan başarılı operasyonlar neticesinde bu grupların faaliyetleri engellenmiş, günümüzde daha çok yerel ve bölgesel gruplar tespit edilerek bunlara yönelik operasyonel çalışmalar yapılmaktadır. Yerel ve bölgesel gruplar ise hem üye sayısı bakımından az, hem de etkinlik açısından ulusal çapta faaliyet gösteren suç örgütlerine nazaran daha zayıftırlar. Dolayısıyla bu gruplarda yabancı uyruklu şahıslara rastlamak pek mümkün değildir. Çalışmamızda elde edilen yabancı uyruklu suç örgütü üyesi sayısının azlığı çalışma öncesi bu konudaki beklentiyi doğrulamaktadır. Ancak ulusal çapta faaliyet gösteren suç örgütlerinin var olduğu dönemlerde bu suçla mücadele eden kolluk görevlilerinin özellikle suç örgütleri içerisindeki yabancı uyruklu şahısların sayılarının artmasına dikkat çektikleri de görülmüştür (72).

Kriminolojide en eski ve en yaygın kabul edilen görüşlerden birisi, her yaşta erkeklerin suç işleme olasılığının kadınlardan daha yüksek olduğudur (73,74). Bu çalışmada incelenen 1613 şüphelinin %96'sı erkek, %4'ü ise kadındır. Genel suç istatistiğine bakıldığında

kadın şüphelilerin oranının son yıllarda (2003-2004-2005) az bir değişme ile %9-10 civarında olduğu görülmektedir. (73,75) Dosya incelemeleri sırasında kadın şüphelilerin organize suç örgütlerinde daha çok aktif rol almadıkları ancak diğer suç örgütü üyeleri ile ortak hareket ederek soruşturmaya dâhil oldukları görülmüştür. Şiddete yatkınlıkları ve işledikleri suçların ciddiyeti göz önünde bulundurulduğunda organize suç örgütleri içerisinde yer alan şüpheli kadınların oranının genel suç istatistiğindeki orandan daha düşük olması beklenen bir sonuç olarak ortaya çıkmıştır.

Şüphelilerin yaş dağılımına bakıldığında, şüphelilerin 16-70 yaş aralığında olduğu ve yaş ortalamalarının da 34,57 olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada elde edilen bu sonuç benzer çalışmalarda elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. *Özcan*'ın (2005) çıkar amaçlı suç örgütü mensubu olmaktan tutuklu ve hükümlü bulunanlar üzerinde yaptığı çalışmada yaş ortalamasının 32,7 olduğu belirlenmiş, yine *Cengiz* (2005) de aynı suçtan şüpheli olanlar üzerinde yaptığı çalışmasında benzer sonuç elde etmiştir. (44,3)

İçli, (2007) suça ilişkin tüm faktörler içinde suça katılımı en güçlü etkinin yaşa ait olduğunu, suça katılımın yaş ile azaldığı görüşünün kriminolojinin en eski ve en yaygın kabul edilen görüşü olduğunu, birçok suç türünde, özellikle ciddi suçların görüldüğü toplumlarda nüfusun suça katılım oranının adolesan ve ilk yetişkinlik dönemlerinde doruk noktasına ulaşmış, daha sonra yaşla birlikte düşme eğilimi gösterdiğini belirtmektedir (73).

Türkiye genelinde işlenen bütün suçların şüphelilerinin yaş dağılımına bakıldığında 22-39 yaş aralığında bir yoğunluk olduğu göze çarpmaktadır. Bu çalışmada da şüphelilerin yaşlarının 26-35 aralığında yoğunlaştığı görülmektedir. (73)

Özcan (2005), suç örgütlerinin elemanlarını seçerken, her an şiddet ve tehdit uygulama yeteneği, zorbalık, korkusuzluk gibi özellikler aradıklarını, bunun yanında örgütün çekirdek kısmını oluşturan kişileri tehlikeye atamayacağını, bu sebeple örgütün içerisinde her an feda edilebilecek elemanlar bulundurulduğunu, bu tür elemanların da genellikle çeşitli sebeplerle örgüte katılan eğitim seviyesi düşük insanlar olduğunu ifade etmektedir. Genellikle eğitilmiş toplumlarda suç oranlarının düşeceği varsayılmaktadır. (44,76, 3, 73)

Çalışmaya konu olan şüphelilerin eğitim seviyeleri ile ilgili verilere bakıldığında büyük çoğunluğunun ilkokul mezunu (%36,8) olduğu bulunmuştur. Bu bulgu literatür çalışmaları ile paralellik göstermektedir. *Özcan*'ın (2005) çalışmasında aynı suçtan tutuklu ve hükümlü bulunanların eğitim seviyesine bakıldığında büyük çoğunluğunun (%47,6) ilkokul mezunu oldukları görülürken, *Cengiz*'in (3) çalışmasında ilkokul mezunu olanların oranının buna yakın olduğu (%39,9) görülmüştür (44). Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığının yıllık raporlarında da organize suç örgütü üyelerinin eğitim seviyelerinin

düşüklüğüne yer verilmiştir (50,77,78). Türkiye genelinde işlenen bütün suçların şüphelilerinin eğitim durumlarına bakıldığında da yine ilkokul mezunu olanların en fazla suça karışan grup olduğu anlaşılmaktadır. (73)

Şüphelilerin medeni durum dağılımı incelendiğinde evli olanların oranının (%62), evli olmayanların oranına göre fazlalık gösterdiği dikkati çekmektedir. *Özcan*'ın (2005) çalışmasında evli olanlar (%45) ile olmayanların oranı birbirine yakın çıkmış, *Cengiz*'in (2005) çalışmasında ise evli olanların oranı % 54,1 olarak tespit edilmiştir (44,3). Evli olmanın, getireceği sorumluluk ve yükümlülükler nedeniyle kişileri suç işlemekten alıkoyacağı gibi bir düşünce ileri sürülse de, medeni durumun tek başına suç işlemede önleyici bir faktör olmadığı çalışmada çıkan evli şüphelilerin oranı ile anlaşılmaktadır (16).

Şüphelilerin geçmiş sabıka durumlarına bakıldığında %41,6'sının daha önceden sabıkasının olduğu görülmüştür. *Cengiz*'in (16) çalışmasında bu rakam %50,7, *Özcan*'ın (2005) çalışmasında ise %56,2 olarak tespit edilmiştir (44). Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı da organize suç örgütü üyelerinin profili arasında suç geçmişinin bulunduğunu belirtmektedir (78). Örgüt içerisinde suç geçmişine sahip olmanın bir itibar ve yükselme nedeni olarak görülmesi göz önüne alındığında bu çalışmada tespit edilen sabıkalı şüpheli oranının daha yüksek olması beklenmekte idi.

Organize suç örgütü üyelerinin yakalanma yerlerine bakıldığında büyük çoğunluğunun (%69,1) ikamet ettikleri evlerde gözaltına alındıkları belirlenmiştir. Bunun en büyük nedeni operasyonların eş zamanlı ve sabah erken saatlerde yapılmasıdır. Şüphelilerin %11,3'ünün ise adliye ve emniyet binalarında yakalandığı tespit edilmiştir. Bu rakam soruşturma esnasında kolluğa gelerek teslim olanları ve kolluğun şüphelileri adliyeye sevk etmesi sonrası aranan diğer örgüt mensubu şüphelilere yönelik adliye sınırları içerisinde yapılan yakalamaları ifade etmektedir.

Organize suç örgütü üyesi olmak şüphesi ile gözaltına alınan 1613 kişinin %88,1'inin kolluk aşamasında ifade verdiği tespit edilmiştir. CMK 2/1 (g) bendinde ifade alma, şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesi biçiminde tanımlanmıştır. *İpekçioğlu (2008)*, Ceza muhakemesinin basit bir şüphe ile başlayan ve adım adım şüphenin yenilmesiyle sona eren faaliyetler bütünü olduğunu, şüphenin yenilebilmesinde, suç şüphesi altında olan kişinin, kollukta alınan ifadesinin büyük önem taşıdığına dikkat çekmektedir (79). *Karaosmanoğlu (2003)*da müdafinin de hazır bulunduğu ideal bir ifade almanın bir savunma aracı olup, kolluk açısından delil elde etme aracı olmadığını vurgulamaktadır (80). Bu açıdan bakıldığında savunma hakkının büyük oranda kullanıldığı görülmektedir.

Organize suç örgütü üyelerinin kolluk aşamasında savunma haklarını büyük oranda kullanarak ifade vermelerine karşın,

ifadelerinde kendilerine yöneltilen suçlamaları kabul etmedikleri (%78,0), sadece çok küçük bir orandaki şüphelinin (%2,2) suçlamaları kabul ettiği tespit edilmiştir. Uygulamanın içerisinde olmaktan kaynaklanan gözlem ve tespitlere göre, suç örgütü üyeleri ifade vermeyerek susma haklarını kullanmanın savcı ve hâkim üzerinde suçlamaları kabul ediyormuş izlenimi vermesinden çekinerek ifade vermekte, ifade esnasında kolluğun topladığı delilleri görmek istemektedirler. Hatta bazı şüphelilerin ifade alımı başlangıcında susma hakkını kullanmayacağını kolluğa beyan etmesine rağmen, her bir ayrı suçlamayı içeren soru sorulduğunda, o soru için susma hakkını kullanmak istediğini beyan edip bir sonraki sorunun sorulmasını istediği tespit edilmiştir. Şüpheliler bu şekilde kolluğun suç örgütü hakkında ne kadar bilgiye sahip olduğunu da anlamak istemektedirler.

Meslek dağılımına bakıldığında serbest meslek sahibi olanlar ile (%31,3) esnaf olanların (%25,7) oranlarındaki fazlalık dikkati çekmektedir. Cengiz'in (2003) çalışmasında elde ettiği sonuçlar da (%36,5 serbest meslek sahibi ve %25,0 esnaf) bu çalışmada elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir (16). Meslek dağılımında dikkati çeken bir husus da şüphelilerin %8,4'ünün kamu görevlisi olmasıdır. Kamu görevlilerinin kendi içindeki dağılımına bakıldığında ise, polis (%45,3) ile adliye ve cezaevi personelinin (%19,0) çokluğu göze çarpmaktadır. Özellikle polis oranındaki fazlalık, organize suçlulukla mücadele eden polis kolluk biriminin mücadeledeki kararlılığını ifade etmekte ve suç örgütleriyle bir şekilde irtibat kurmuş aynı alt kültüre sahip meslektaşlarına tolerans tanımadıklarını

göstermektedir. Ayrıca suç örgütleri ile irtibatlı olan bu personel vasıtasıyla organize suçlarla mücadelede en önemli şartlardan olan gizlilik prensibinin bozulması da önlenmiş olmaktadır (81).

Organize suç örgütü şüphelilerinin dörtte üçünün kollukta üç veya dört gün gözaltında kaldığı tespit edilmiştir. Şüphelilerin %14,6'sının bir gün gözaltında kaldığı ve bunların çok büyük kısmının kolluktan serbest bırakıldığı belirlenmiştir. Her ne kadar gözaltına alınsa da bu şüphelilerin alınan ifadeleri ve elde edilen deliller ışığında değerlendirme yapılarak ilk gün gözaltından bırakılmaları kişi hak ve hürriyetleri açısından olumlu karşılanmalıdır. Gözaltına alınan şüphelilerin ifadelerinin büyük oranda birinci ve ikinci gün alındığı tespit edilmiştir. Azami gözaltı süresi dört gün olsa da yakalamaların eş zamanlı sabah erken saatte yapılmasından dolayı, gözaltının dördüncü gününü kullanmak mümkün olmamaktadır. Çünkü kolluk tarafından adliyeye sevk edilen şüphelilerin savcılık işlemleri de ayrı zaman almaktadır. Dolayısı ile bu soruşturmalarda kolluğun işlemleri tamamlaması için kullanabileceği üç günlük süre mevcuttur. Bu üç günlük sürede şüpheli ifadelerinin gözaltının yoğunlukla ilk iki gününde alındığı tespit edilmiştir.

Kolluktaki işlemler sonrasında adliyeye sevk edilen şüphelilerden %56,7'sinin tutuklandığı tespit edilmiştir. Amerikan Federal Soruşturma Bürosu Kayıtlarına göre organize suç örgütü üyesi olmaktan yakalananların yaklaşık %55'inin tutuklandığı ve bu rakamın da bu çalışmada elde edilen sonuç ile benzerlik gösterdiği

görülmüştür (82). Ceza muhakemesi kanunu'na göre tutuklama bir tedbirdir. Ancak halk arasında tutuklama bir ceza olarak görüldüğünden serbest bırakılan bir şahıs cesaretlenmekte ve etrafa verdiği mesaj 'bana kimse dokunamaz' şeklinde olmaktadır (72). Kaldı ki uzun süren çalışmalar neticesinde hazırlanan ve şüpheli sayısının fazla olduğu oldukça kabarık olan soruşturma dosyasına soruşturma savcısının içerik hakimiyeti olsa dahi, ki bunun dahi bazı soruşturmalarda mümkün olmadığı bizzat ifade edilmektedir (83). Savcının şüphelileri tutuklama istemiyle mahkemeye dosyayı göndermesi halinde, dosyayı değerlendirecek hakimin bazen onlarca klasörden oluşan soruşturma dosyasını ne kadar sürede ve ne kadar anlayabileceği tartışılmalıdır. Nitekim bu çalışmada incelenen organize suç örgütlerinin şüpheli olarak yakalanan üye sayısına bakıldığında yaklaşık %40'ının 20'nin üzerinde olduğu belirlenmiştir. Suç örgütündeki şüpheli sayısının ise en çok %34,9 ile 11-20 kişi aralığında olduğu tespit edilmiştir. Daha önce de vurgulandığı üzere organize suç örgütlerinin tamamına yakınının yerel ve bölgesel gruplar olmasından dolayı ve kolluk tarafından fark edilir edilmez üzerinde çalışılmaya başlandığından bu grupların büyüyemediği ve elemen sayılarını arttıramadıkları bilinmektedir. Türk Ceza Kanunu 220. maddesi suç örgütü üye sayısını asgari üç olarak belirlemiştir. *Ersoy*, (2004) organize suç örgütlerinin büyüklük bakımından farklı sayılarda olabileceğini, üye sayısının 15-20 olabileceği gibi birkaç yüze hatta birkaç bine kadar çıkabileceğini belirtmektedir (84). Nitekim bazı ülkelerde sayıları binlerle ifade edilen üyesi bulunan organize suç örgütlerinin mevcudiyeti bilinmektedir (7).

Organize suç örgütlerinin örgüt çatısı altında işledikleri suç sayısına bakıldığında, işledikleri suç sayısı 11-20 aralığında olan suç örgütlerinin fazlalığı dikkat çekmektedir. Yapılan literatür incelemesinde ve daha önce yapılan çalışmalarda bu konu ile ilgili herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Türk Ceza Kanunu ilgili maddesinde herhangi bir suçun işlenmemesi halinde dahi suç örgütü kurmak başlı başına bir suç sayılarak cezalandırılmış olmasına rağmen, yapılan çalışmada böyle bir dosyaya rastlanmamıştır. Gerek işlenmiş olan bazı suçların organize suç örgütleri tarafından işlenmiş olduğunu daha sonra yapılan çalışmalarla ortaya koymak, gerekse varlığı öğrenilen bir suç örgütü ile ilgili takip ve çalışma yapılırken suç örgütü tarafından işlendiği tespit edilen suçlar, suç örgütünün işlediği suç sayısını belirlemektedir. Burada önemli olanın, suç örgütünün varlığının ortaya konularak irtibatlarının, üyelerinin ve eylemlerinin delillendirilmesidir. Bunlar ortaya konulduktan sonra organize suç örgütünün varlığına ve eylemlerine son vermek açısından derhal operasyonel faaliyete başlanmalı ve yeni mağdurların ve zararların oluşmasının önüne geçilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu da her organize suç örgütü için ayrı değerlendirilip uygulanacak bir konudur.

Organize suç örgütleri tarafından işlenen suçların oldukça geniş bir yelpazeye sahip olduğu görülmektedir. Bu örgütlerin hemen hemen bütün asayiş suçlarını işleyebildikleri söylenebilir. Organize suç örgütlerinin işledikleri suç türlerinin sayıldığı birçok kaynakta bu suçlar uzun bir liste halinde verilmektedir. (85, 36, 77, 86)

çalışmamızda organize suç örgütleri tarafından en çok tehdit, şantaj ve baskı suçlarının işlendiği bunu tefecilik, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna muhalefet, yağma, darp, kasten yaralama, zorla senet imzalatmak ve tahsil etmek, hürriyeti tahdit, araç, ev ve işyeri kurşunlama, sahtecilik, dolandırıcılık, hırsızlık, narkotik suçlar, haraç almak suçlarının takip ettiği tespit edilmiştir. Organize suç olgusunun asli ve belirleyici unsurlarından olan tehdit, korkutma, baskı ve şantaj suçlarının yoğunluğu anlamlı bulunmaktadır. Yukarıda sayılan ve oldukça çeşitliliğe sahip suçlar bazen amaç suç, bazen de araç suç olarak işlenebilmektedir. Ayrıca yapılan çalışmada görülmüştür ki, suç örgütleri genellikle bir tek alanda faaliyet göstererek haksız kazanç elde etmeyip, kazanç sağlayabilecekleri her alana el atarak bu yönde suç işlemekten çekinmemektedirler. Şunu da ifade etmek gerekir ki, organize suç örgütleri, faaliyet gösterdikleri alanlar açısından nasıl farklılık gösteriyorsa, faaliyet gösterdikleri bölgelerin farklılığı da işledikleri suçlara yansımakta ve dünyanın değişik coğrafyalarında organize suç örgütleri tarafından işlenen suçlar değişebilmektedir. Afganistan'da uyuşturucu işi ile ilgilenen suç örgütleri mevcut iken, Tayland'da silah ticareti ve fuhuş ile ilgilenen suç örgütleri ön plana çıkabilmektedir.

Bu çalışmada incelenen organize suç örgütü dosyalarının %81,7'sinde suç örgütü üyeleri arasında akrabalık bağı olduğu ve yine %60,6'sında suç örgütü üyeleri ile örgüt lideri arasında akrabalık bağı olduğu tespit edilmiştir. Aile yapılanması organize suçların bir karakteristiğidir. Ailesel organizasyonların önemli özelliği, üyelerin

birbirlerine olan güven ve dayanışmasıdır. Bu da iletişim ve dışarıya bilgi sızdırılmaması için yararlı bir özelliktir. Bu düşünceye karşı olanlar, suç örgütlerinde aile kavramına yer verilemeyeceğine, sonuçta aralarında kan bağı olsa da, organizasyon mensuplarının baba-oğul, dayı-yeğen ilişkisinden ziyade, hiyerarşik bir şekilde şef-yönetilen ilişki ağı içinde yönetildiklerine ve suç işlediklerine dikkat çekmektedirler (87). *Özerkmen ve Kahya* da (2008) organize suç örgütleri içerisinde akrabalık bağı bulunanlar olduğunu, özellikle örgütün çekirdek kadrosunu genellikle aralarında kan bağı bulunan kişilerin oluşturduğunu belirtmektedir (88). *Atayün* de (2008) organize suç örgütü üyeleri içerisindeki akrabalık bağına vurgu yapmaktadır (89). Bu çalışmada elde edilen suç örgütü üyeleri arasındaki %81,7 oranındaki akrabalık bağı olması dikkat çekmektedir.

Organize suç örgütünün birçok tanımı bulunmakta ve yapılan tanımlarda şiddet olgusu ortak özellik olarak yer almaktadır. Çalışmamızda organize suç örgütleri tarafından işlenen suçların %31,6'sının şiddet suçları (tehdit, şantaj, baskı, darp, kasten yaralama, kasten öldürme) olduğu tespit edilmiştir. Uygulanan şiddetin derecesi ise, suç örgütlerinin %43,1'inin darp, tehdit, yaralama ve baskı unsurlarını kullandıkları tespit edilmiştir. *Pek*, organize suç örgütlerinin şiddet kullanırken hafiften ağıra doğru artan oranda şiddet kullandıklarını, elde etmek istediklerini alıncaya kadar şiddetin derecesini arttırdıklarını belirtmektedir (90). Şiddetin yalnız dışarıya dönük olmadığı aynı zamanda örgüt içerisinde de örgüt içi kurallara uymayan örgüt üyelerine karşı cezalandırma amaçlı öldürmeye varan

ağırlıktaki yaptırımların uygulandığı görülebilmektedir (91). *Atayün* ise suç örgütlerinde şiddetin sıklıkla uygulanmasının suç örgütünün varlığının tam pekişmediğini gösterdiğini ifade ederek, örgütün ne kadar yeni ve tanınmamış, otoritesini tesiste eksikliği ne kadar fazla ise, hem dışarıya hem de örgüt içine o kadar fazla şiddet uygulayacağını belirtmektedir (89).

Bu çalışmaya konu olan organize suç örgütlerinin çok büyük bir bölümünün (%90,8) silahlı suç örgütü olduğu ve suç örgütlerinin %82,6'sından suç unsuru olarak silah elde edildiği tespit edilmiştir. *Cengiz*, (2003) faaliyetlerini şiddet üzerine bina eden organize suç örgütlerinin silaha olan tutkularının tartışılmaz olduğunu ifade etmektedir (16). Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı tarafından tespit edilen suç örgütü üye profilinde de suç örgütü üyelerinin silah tutkularının olduğu ve silahı bir güç olarak gördükleri belirtilmektedir. Ülkemizde toplumun bireysel silahlanmaya olan merakı bilinmektedir. Türkiye'de yaklaşık on milyon silahın var olduğu ve bu silahların da yaklaşık olarak üçte birinin ruhsatlı ve geri kalanının ruhsatsız olduğu öne sürülmektedir (92). Bu kadar çok sayıda kaçak ve ruhsatsız silahın bulunduğu toplumda suç örgütlerinin silah temin etmesinin de zor olmayacağı aşikârdır. Son on yılda polisin organize suç örgütlerine yönelik yaptığı operasyonlarda ele geçirilen tabanca, uzun namlulu silah, el bombası, av tüfeği ve fişek miktarları bölüm 2.6 tablo II'de belirtilmiştir. Bu veriler ışığında organize suç örgütlerinin silahlanma durumlarının korkunç boyutlara ulaştığı söylenebilir. Nitekim ruhsatlı ya da

ruhsatsız silah sayısı ile silahlı şiddet ve suç arasında doğru bir orantı olduğu bilinmektedir (93). *Bal ve Özcan* (2003) da organize suç örgütlerinden ele geçirilen bu silah ve mühimmatın suç örgütlerinin nedenli şiddete yönelik olduğunun açık bir göstergesi olduğunu belirtmektedir (94).

Bu çalışmada organize suç örgütlerinin %70,6'sının suç teşkil eden eylemlerini 1 il sınırları içerisinde gerçekleştirdikleri sonucu elde edilmiştir. Bu sonuca göre bu suç örgütlerinin yerel suç örgütü olduğu sonucu çıkarılabilir. Bu, kolluğun yaptığı çalışmalar açısından olumlu değerlendirilmelidir, çünkü henüz oluşum içerisinde olan, gelişimini tam olarak tamamlamamış suç örgütlerine erken müdahale edilerek önleri kesilmektedir. Yine çalışmamızda elde edilen veriye göre organize suç örgütlerinin %69,7'sinin faaliyetlerinin, üyelerinin yaşadıkları il ile sınırlı olduğu tespiti yapılmıştır. Bu sonuç yukarıdaki veri ile örtüşmekte ve organize suç örgütlerinin, üyelerinin yaşadıkları yerde suç teşkil eden faaliyetlere başladıkları ve zamanında müdahale edilmediğinde geliştikleri ve etkinleştikleri sonucu ortaya çıkar.

Organize suç örgütlerinin faaliyetleri neticesinde gelir elde edip etmedikleri durumuna bakıldığında, %91,7'sinin gelir elde ettiği görülmüştür. Organize suç örgütlerinin kesin hedefi dolaylı ve dolaysız haksız kazançtır (95). Esas amaçları haksız kazanç elde etmek olan organize suç örgütlerinin yapılan birçok tanımında da bu özelliklerine dikkat çekilmiştir (14, 15, 16, 20, 21, 24, 26). Organize suç örgütlerinin işledikleri suçlara bakıldığında yaklaşık yarısının

tefecilik, yağma, dolandırıcılık, ihaleye fesat karıştırma, zorla senet imzalatmak ve tahsil etmek, uyuşturucu madde kaçakçılığı gibi doğrudan gelir getiren suçlar olduğu tespit edilmiştir.

Organize suç örgütlerinin işledikleri suçların kolluk sorumluluk bölgesi dağılımına bakıldığında işlendiği tespit edilen 2762 suçun %97,3'ünün polis sorumluluk bölgesinde işlendiği belirlenmiştir. Coğrafi alan olarak ülkemizin yaklaşık %10'u polis sorumluluk bölgesi iken, ülke nüfusunun yaklaşık %80'i polis sorumluluk bölgesinde yaşamaktadır. Bu çalışmada incelenen organize suç örgütü soruşturma dosyalarının tamamını polisin yaptığı soruşturmalar oluşturduğundan beklentilere uygun bir sonuç elde edilmiştir.

Organize suç örgütleri tarafından işlenen suçların gece gündüz dağılımına bakıldığında suçların %78,1'inin gündüz işlendiği tespit edilmiştir. *Ketenci*, (2010) organize suç örgütlerinin genellikle gece suç işlediklerini belirtmektedir. Bu çalışmada çıkan sonuç *Ketenci*'nin tespitleri ile uyum göstermemektedir (96).

Suç örgütlerinin varlığından haberdar olunma şekline bakıldığında kolluğun suç örgütünün varlığından değişik şekillerde haberdar olduğu görülmektedir. Bu bazen ihbarla, bir müşterinin müracaatıyla, kendi yaptıkları istihbari faaliyetle, herhangi bir suçun soruşturulması esnasında olabildiği gibi, bazen de yukarıda sayılan

bilgi kaynaklarından birkaçının bir araya gelmesi ile mümkün olmaktadır.

Dönmezer ve Yenisey yaptıkları çalışmada polisin doğrudan doğruya kendi gayretiyle tespit ve takip etmiş bulunduğu suç oranını %32,8 olarak tespit ederek, bunun batı polisinin faaliyetleri ile mukayese olunduğunda çok yüksek bir oran olduğunu, batıda ortalama olarak, polisin olayların %90'ını ihbar ve diğer yollarla öğrenebildiğini, kendisinin doğrudan doğruya tespit ettiği suçların %10'u aşmadığını belirtmektedir (97). Bu çalışmada kolluğun tek başına istihbari faaliyet neticesinde öğrenmiş olduğu suç oranı %13,7 olarak belirlenmiş ancak, istihbari faaliyet neticesi ve müşteki müracaatı birlikte ele alınarak çıkan oran da (%14,7) eklendiğinde *Dönmezer ve Yenisey*'in yapmış oldukları çalışma neticesi elde ettikleri sonuca yakın bir sonuç çıkmaktadır. Çalışmada diğer öğrenme şekilleri olarak belirtilen %37,6'lık oran ise Cumhuriyet Savcılıklarına yapılan müracaatların kolluğa gönderilmesi, herhangi bir kurum tarafından yapılan soruşturma neticesi elde edilen suç teşkil eden bulguların kolluğa gönderilmesi, bir soruşturmanın yürütülmesi esnasında tespit edilen bulguların başka bir suç örgütünün varlığını işaret etmesini ifade etmektedir. Kolluğun suç örgütünden haberdar olma şekilleri arasında müştekilerin müracaatının da önemi büyük ve çalışmamızda tespit ettiğimiz gibi tek başına müşteki müracaatıyla haberdar olunan suç örgütü azımsanamayacak orandadır (%14,7). Ulusal düzeyde faaliyet gösteren suç örgütlerinin mağdurlar üzerinde korkutma ve sindirme etkileri, yerel düzeyde faaliyet gösteren suç

örgütlerinininkine nazaran daha yüksektir. Çalışmamızda da müşteki müracaatıyla varlığından haberdar olunan suç örgütlerinin daha çok yerel düzeyde faaliyet gösteren suç örgütleri olduğu tespit edilmiştir.

Organize suç örgütlerine yönelik operasyonlarda kurumlar arasında ve kurum içi birimlerin arasında işbirliğinin önemi, üzerinde ittifak edilen bir husustur (59, 72, 98). Organize suç örgütlerine yönelik yapılan birçok operasyonda birçok ili ve hatta yurtdışını kapsayan geniş bir coğrafyayı ve farklı ihtisas alanlarını görmek mümkündür. Kolluk açısından bakıldığında, organize suç örgütlerine yönelik olarak yapılan çalışmaların %73,3'ünde diğer birimlerle işbirliği yapıldığı görülmektedir. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'nın her ilde şube müdürlüğü seviyesinde teşkilatlanması mevcuttur. Operasyonel işbirliği daha çok bu birimler arasında Daire Başkanlığının koordinesinde yürütülmektedir. Suç örgütünün büyüklüğü ve etkinliği arttıkça faaliyet alanı da coğrafi olarak genişlemekte ve mücadeleciler birimleri arasında işbirliği önemini arttırmaktadır. Gerek şüphelilerin takibinde, suçların delillendirilmesinde, gerekse şüphelilerin yakalanmasında ve hatta bazen organize suç örgütlerinin muhtemel eylemleri karşısında erken müdahale ve önleyici görev yapmak için işbirliği yapılmaktadır.

Kolluğun organize suç örgütlerinin üyelerinin yakalanmasına yönelik yaptığı çalışmalarda %94,4 oranında herhangi bir direnişle karşılaşmadığı, bu sebeple de zor kullanmadığı tespit edilmiştir. Organize suç örgütlerine yönelik planlı çalışmalar yapan kolluğun,

risk analizi yaparak hangi noktada direniş olma ihtimali varsa ona göre kuvvet planlaması yapması ve 2001 tarihinde yürürlüğe giren Emniyet genel Müdürlüğü Operasyon Yönetmeliği'ni uygulaması, eş zamanlı yapılan operasyonlar için sabahın ilk ışıkları ile birlikte harekete geçilmesi direnişin az olması ve çok yüksek oranda zor kullanılmamasını temin etmektedir (99)

Kolluğun organize suç örgütünün varlığından haberdar olması veya bir eylem veya işlenen bir suçun organize suç örgütünün varlığının emaresi olarak değerlendirmesi ile çalışma başlatarak neticesinde suç örgütüne yönelik operasyonel faaliyette bulunması arasında geçen süreye bakıldığında, 5-6 ay (%18,3) ve 7-8 ay (%15,6) süren çalışmaların ağırlıkta olduğu görülmektedir. Yapılan kaynak taramasında bu konuda daha önce yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamış olup, çoğunluğunun üye sayısı 11-20 olan yerel ve bölgesel organize suç gruplarının işledikleri suçları tespit etmek ve delillendirmek, suç örgütü içerisinde ki şahısların irtibatlarını ve örgüt içerisindeki konum ve görevlerini belirlemek için gereken süre olarak değerlendirilmektedir. Bazı organize suç soruşturmasında örgütün üye sayısı fazla olabilmekte, suç teşkil eden eylemlerini daha seyrek ve aralıklı gerçekleştirebilmekte, örgüt üyelerinin örgüt içerisindeki konum ve görevlerini tespit etmek güç olabilmekte veya örgütü uzun vadeli gerçekleştirmeyi planladığı bir eylemin deşifasyonu gecikebilmekte ve bu da yapılan çalışmanın uzaması anlamına gelmektedir. Nitekim bu çalışmada elde edilen veriye göre, organize suç örgütlerinin %27,6'sına yönelik çalışmanın 1 yıldan fazla sürdüğü

belirlenmiştir. Bir organize suç örgütüne yönelik yapılan çalışmanın başlangıcında, çalışmanın ne kadar süreceğini tahmin etmek ya da belirlemek mümkün değildir.

Organize suç örgütlerine yönelik yapılan operasyonların %44'ünde gerekli arama ve yakalama gibi kararlar bir adliyeden alınırken, %56'sında ise iki ve daha fazla adliye ile çalışıldığı tespit edilmiştir. Bu konuda bir sıkıntı yaşandığı hem incelenen soruşturma dosyalarından hem de uygulamada yaşanan örneklerden anlaşılmaktadır. Birden fazla adliye bölgesinde arama ve yakalama yapılması gerektiğinde sorumluluk bölgesi dışındaki yerler için, soruşturmayı yürüten savcı veya mahkemeler karar verememekte, arama ve yakalama yapılması istenilen yerdeki savcı ve mahkemeden bu kararlar talep edilmektedir. O yer savcı ve hâkimi de talebi yerinde bulmayabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında bu konuda özellikle organize suç soruşturmaları açısından bir düzenleme yapılması gerekmektedir (100). Çünkü organize suç soruşturmaları kapsamında yapılan aramalar ile ilgili, organize suç örgütlerinin %95,4'üne ilişkin yapılan aramalarda suç örgütü ile ilgili suç unsuru ele geçirildiği tespit edilmiştir.

Organize suç örgütlerinin suç teşkil eden eylemlerinin tespiti, bunların delillerinin elde edilmesi, suç örgütünün üyelerinin tespiti, bunların suç örgütü içerisindeki konumlarının ve görevlerinin belirlenmesi, suç işleme tarzları, barındıkları yerlerin belirlenmesi, irtibatlı oldukları veya suç örgütüne dışarıdan gerek silah, malzeme,

gerekse ekonomik olarak destek verenlerin tespiti için kolluk, rutin soruşturma metotlarından farklı bir takım tedbirlere başvurmuştur. Örgütlü suçlarla olağan ceza yargılaması kuralları ile savaşımlanaksızdır (101). Bu tedbirlerin başında iletişimin tespiti ve denetlenmesi, muhbir kullanma, teknik cihazlarla izleme ve fiziki takip gelmektedir.

Bu çalışmada kolluğun organize suç örgütlerine yönelik uyguladığı tedbirlerden en yaygın olanının iletişimin tespiti ve denetlenmesi olduğu belirlenmiştir (%92,6). İletişimin tespiti ve denetlenmesi pek çok suçun aydınlatılmasında ve bazı örgütlerin çökertilmesinde önemli rol oynamaktadır. (102) Bu nedenle son yıllarda kolluk tarafından dinlenen telefon sayısında artış gözlenmektedir. 2002 yılında dinlenen telefon sayısı yaklaşık 15000 iken bu rakam 2007 yılında 38646, 2008 yılında 41772 ve 2009 yılında 32852 olmuştur. Bu dinlemelerin %11,4'ünde şüpheli bulgu ya da suç unsuruna rastlanmamıştır (103). Bu rakamlara ve artışa rağmen ülkemizdeki nüfusa oranla telefon dinleme sayısının Amerika ve Avrupa ülkelerindeki dinleme sayısından daha fazla olmadığı iddia edilmektedir (104). Bu çalışmada iletişimin tespiti ve denetlenmesi tedbiri, kolluğun organize suç örgütleriyle mücadelede en çok başvurduğu tedbir olarak belirlenmiştir. Ceza Muhakemesi Kanunu 135. maddesinde iletişimin denetlenmesi tedbirine başvurulabilmesi için 'suç işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması' şartı aranırken, bu tedbire bu kadar çok başvurulması dikkat çekmektedir.

Kolluğun organize suç örgütlerine karşı mücadelesinde başvurduğu tedbirlerden olan teknik cihazlarla izleme tedbirine %30,3 oranında başvurduğu tespit edilmiştir. Uygulanan bu tedbir ile, bir suç işlendikten sonra başka yollardan elde edilemeyen delillerin elde edilmesi amaçlanmaktadır (89). Bu tedbir için de Ceza Muhakemesi Kanunu 140. maddede sayılan suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebepleri bulunması ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması şartı aranmıştır. Dolayısıyla gerek iletişimin tespiti ve denetlenmesi, gerekse teknik cihazlarla izleme tedbiri en son başvurulacak tedbirler olup, kolluk bu tedbirlerle ilgili izin alırken hangi çalışmaları yapıp sonuç alamadığını ve bu tedbirlere olan gereksinimi açıkça belirtmelidir.

Operasyon hazırlık sürecinde organize suç örgütlerinin %49,5'inin faaliyetleri ile ilgili, kolluk tarafından fiziki takip yapıldığı belirlenmiştir. İletişimin tespiti ve denetlenmesi ile teknik cihazlarla izleme en son başvurulacak tedbirler olduğundan, bu iki tedbirin kolluk tarafından fiziki takibe oranla daha az kullanılması beklenmekteydi. Ancak teknik cihazlarla izleme oranı beklendiği gibi çıkmasına rağmen, iletişimin tespiti ve denetlenmesi tedbirine diğer gizli ceza muhakemesi tedbirlerinden daha fazla başvurulduğu tespit edilmiştir.

Organize suç örgütlerine yönelik yapılan çalışmalarda muhbir kullanımına bakıldığında %2,8 gibi çok düşük bir oranda muhbir

kullanıldığı görülmektedir. Oldukça karmaşık bir yapıya sahip olan organize suç örgütlerinin deşifre edilmesinde muhbirlerden daha fazla yararlanılması polis taktiği açısından beklenmekteydi. Örneğin organize suç örgütleri içerisinde beyaz yaka suçları olarak kabul edilen suç türleri oldukça eğitilmiş ve saygın kişiler tarafından işlenmektedir. Bu tür suçlarda şiddet yerine teknik bilgiler kullanılmakta ve kolluk güçlerinin de buna bağlı olarak silah yerine muhbir kullanmalarını gerektirmektedir (105). Fakat yine de muhbir kullanma oranının düşüklüğü, organize suç örgütlerinin şiddete yatkınlığı, çevrede yarattıkları korku, sindirme etkisiyle ilişkilendirilebilir (106). Çünkü organize suç örgütlerinin birçoğunun yazılı olamayan kuralları vardır ve bu kurallar içerisinde kendilerini ihbar eden kişileri en ağır şekilde (bu öldürme olmaktadır çoğu zaman) cezalandırma kuralı yer almaktadır (39). Bu risk altında organize suç örgütlerine yönelik çalışmalarda muhbir temini ve kullanılmasının düşük olduğu değerlendirilmektedir (107).

Çalışma kapsamında incelenen suç örgütlerine yönelik kolluk tarafından yapılan operasyonların tamamına yakınında (%97,2) yakalamaların ve aramaların eş zamanlı olarak yapıldığı ve başlatıldığı tespit edilmiştir. Operasyonun verimliliği, şüphelilerin tamamının yakalanması, delillerin karatılmasını ve kaybolmasını engellemek için kolluğun aynı operasyon kapsamında aranacak birden fazla adres veya yakalanacak birden fazla şahıs olduğunda tespit edilen bütün adreslere yönelik operasyonel faaliyetin aynı anda başladığı belirlenmiştir.

Hedef adreslerin ayrı illerde olması halinde dahi bu uygulamaya riayet edildiği görölmektedir.

Bu çalışmada özellikle kolluğun, gizli soruşturma tedbirlerinden olan iletişimin denetlenmesi tedbirini diğer tedbirlere göre daha fazla kullanıldığı, bu son delil elde etme yöntemine başvurana kadar uygulanması gereken tedbirlere daha çok başvurması gerektiği düşünölmektedir. Organize suç örgütleri ile mücadelede kolluğun kendi içerisinde gerekli işbirliğini temin etmesine rağmen, mücadeleye kesinlikle diğer kurumların da dāhil edilmesi ve katkılarının sağlanması gerektiği neticesine varılmıştır. Toplumların yapısının sürekli değiştiği gibi suç örgütlerinin yapısı da değişmektedir. Dolayısı ile mücadeleci birimlerin suç örgütlerinin yapıları ile ilgili ve faaliyetleri ile ilgili bilgilere mücadelede etkinlik açısından sürekli ihtiyaçları olacaktır. Bu sebeple yapılan bu çalışma benzeri çalışmalar önem taşımaktadır.

6. SONUÇ

Bu çalışma kapsamında incelenen 109 organize suç örgütü dosyasında mevcut bulunan 1613 şüphelinin tamamına yakınının TC uyruklu ve yine çok büyük bir oranının cinsiyetinin erkek olduğu belirlenmiştir. Yaş dağılımları geniş bir yelpaze içinde değişmekle birlikte 26-35 yaş aralığında olanların fazlalığı dikkat çekmektedir. Eğitim seviyesi düşük olan bu kişilerin büyük çoğunluğunun ilkökul mezunu olduğu, yarıdan fazlasının evli olduğu ve yaklaşık yarısının daha önce herhangi bir suçtan sabıkasının olmadığı görülmüştür. Yakalanma yerlerine bakıldığında ikamet ettiği evde yakalananların oranı, ikameti dışında yakalananların toplamının iki katıdır.

Yakalanarak gözaltına alınanların çok büyük bir oranının kollukta ifade verdiği ancak bu ifade verenlerin çok az bir kısmının ifadelerinde kendilerine isnat edilen suçlamaları kabul ettiği tespit edilmiştir.

Hemen hemen her meslek grubundan kişiler bulunmasına karşın, serbest meslek, esnaf ve işçilerin yoğunlukta olduğu, aynı zamanda polis, adliye ve cezaevi personeli, asker ve sağlık personeli gibi kamu görevlilerinin de organize suç örgütü üyesi olmak şüphesiyle gözaltına alındığı belirlenmiştir.

Gözaltına alınanların %86'sı kolluktaki işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilirken, sevk edilenlerin yaklaşık %57'sinin

tutuklandığı görülmüştür. Şüphelilerin Yaklaşık %75'inin kollukta 3 veya 4 gün gözaltında kaldığı ve ifadelerinin de ilk üç gün içerisinde alındığı fakat ikinci günde alınan ifadelerin diğerlerine nazaran kısmi fazlalığı göze çarpmaktadır.

Organize suç örgütlerinin üye sayısına bakıldığında 11-20 arasında üyesi bulunan suç örgütlerinin yoğunlukta olduğu, kolluk tarafından yapılan çalışmalarda bu örgütlerin yaklaşık yarısının, işledikleri tespit edilen suç sayısının 11-20 aralığında olduğu belirlenmiştir. Türk Ceza Kanunu'nda yer alan birçok suçu işlemekle beraber daha çok tehdit, baskı, şantaj, tefecilik, 6136 sayılı kanuna muhalefet ve yağma suçlarını işledikleri görülmektedir.

Organize suç örgütü üyeleri arasındaki akrabalık durumuna bakıldığında, hem suç örgütü üyeleri arasında hem de örgüt üyeleri ile örgüt lideri arasında akrabalık bağı bulunduğu ve bunun her iki durum için de yarıdan fazla olduğu ortaya çıkmıştır.

Organize suç örgütlerinin yaklaşık yarısında mağdurlara yönelik olarak darp, tehdit, baskı ve yaralama gibi şiddet unsurlarının uygulandığı, kademeli olarak artarak öldürmeye varan şiddetin ise bu örgütlerin %12'sinde var olduğu tespit edilmiştir.

Organize suç örgütlerinin üçte ikisinin faaliyetlerinin, üyelerinin ikamet ettikleri il sınırlı olduğu ve yine üçte ikisinin suç teşkil eden eylemlerini bir ilde gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Faaliyetleri neticesinde bu örgütlerin yaklaşık %92'sinin haksız ekonomik çıkar sağladığı, suç teşkil eden eylemlerinin tamamına yakınının polis sorumluluk bölgesinde gerçekleştiği ve bu eylemlerinin yaklaşık beşte dördünü gündüz saatlerinde gerçekleştirdikleri ortaya konmuştur.

Kolluğun organize suç örgütleri ile ilgili yaptığı çalışmalara bakıldığında, kolluğun bu örgütlerin varlığını daha çok, herhangi bir müştekinin müracaatı ile veya yaptıkları istihbari çalışmalar neticesinde öğrendikleri, varlığından haberdar oldukları suç örgütlerinin üçte ikisi ile ilgili çalışmalarda iki veya daha fazla il kolluk kuvveti ile işbirliği yaptıkları, bu suç örgütlerin varlığından haberdar olunma ile gerekli çalışmaların yapılması ve bu çalışmaların operasyona dönüştürülmesi arasında geçen sürenin daha çok 5-8 ay aralığında yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Organize suç örgütü üyelerine yapılan operasyonların yaklaşık yarısında yakalamaların iki ve daha fazla ilde gerçekleştiği, bu yakalamalar ve aramaların yine operasyonların yaklaşık yarısında iki veya daha çok adliye sorumluluk bölgesinde yapıldığı ve bu yakalama ve aramaların büyük bölümünde şüphelilerin kolluğa direnmemesi nedeniyle kolluğun zor kullanma gereksinimi duymadığı görülmüştür.

Kolluğun gizli soruşturma tedbirlerini uygulamasına bakıldığında suç örgütlerine yönelik yapılan çalışmaların tamamına yakınında iletişimin tespiti ve denetlenmesi tedbirine başvurulduğu,

teknik cihazlarla izleme tedbirinin, suç örgütlerinin üçte biri ile ilgili çalışmalarda uygulandığı, muhbir kullanımının ise yok denecek kadar az olduğu ortaya çıkmıştır. Organize suç örgütlerinin yarısı ile ilgili yapılan çalışmalarda ise kolluk tarafından fiziki takip yapıldığı tespit edilmiştir.

Organize suç örgütlerine yönelik yapılan soruşturma kapsamında tespit edilen adreslerin tamamına yakınında arama ve yakalamaların eş zamanlı yapıldığı, bu adreslerde yapılan aramalarda suç örgütlerinin %95'i ile ilgili suç unsuru sayılabilecek delil elde edilirken, %82'sinde silah ele geçirildiği belirlenmiştir.

7. ÖZETLER

ÖZET

55 değişik ildeki Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüklerince yapılmış 109 organize suç örgütü operasyonunun adli soruşturma dosyalarının incelendiği bu çalışmada, organize suç örgütlerinin yapısı, faaliyetleri ve kolluğun bu suç örgütleri ile mücadele ederken yaptığı çalışmalar incelenmiştir.

Günümüzde organize suç örgütlerinin daha çok yerel ve bölgesel faaliyetlerinin olduğu, üyelerinin tamamına yakınının erkek, yaş ortalamasının 34,57 olduğu, eğitim düzeylerinin düşük olduğu, serbest meslek ve esnaf meslek grubunun ağılıkta olduğu tespit edilmiştir.

11-20 arasında üyesinin bulunduğu suç örgütlerinin daha çok olduğu, bu örgütlerinin hemen hemen her suçu işleyebildiği, işlediği tespit edilen suç sayısının 11-20 aralığında yoğunlaştığı, suç örgütü içerisinde akrabalık bağı bulunanların çoğunlukta olduğu, örgütün darp, tehdit, yaralama ve baskı gibi şiddet unsurlarını kullandığı, suçların çoğunluğunu polis sorumluluk bölgesinde gündüz işledikleri ortaya konmuştur.

Kolluğun organize suç örgütleri ile mücadele ederken gizli soruşturma tedbirlerinden en çok iletişimin denetlenmesi tedbirine başvururken, muhbir kullanma oranının düşük olduğu, bu örgütlerle mücadelede diğer birimlerle işbirliği yaptığı belirlenmiştir.

7.2 ABSTRACT

In this thesis, we researched operations performed by Department of Organized Crime and Smuggling in 55 provinces of Turkey. In a total of 109 different cases, we analyzed the structure and operation of criminal organizations and counter measures used by police forces.

We find that criminal organizations operate locally, confined to a city or province, and consists mostly of men with an average age of 34.57. Members of organized crime families typically do not have higher education and are merchants owning and operating their own businesses.

In general, we find that each organization consists of 11-20 members, operate in a broad spectrum of criminal areas. Frequently, the members of an organization are relatives, prefer to operate in daytime, and use threats and assault as the primary means to achieve desired outcome. We also find that organizations engage, on average, in 11-20 criminal activities.

While the preferred method in fighting organized crime is wire-tapping, we also find that use of undercover agents was not common. Coordination with other units within the police department was also a critical method used in counter-operations.

8. KAYNAKLAR

1. Ersoy Ö. (2006) Sosyolojik Açıdan Organize Suçu Anlamaya Yönelik Çabalar, *Avrasya Dosyası Dergisi*, Cilt 12, sayı 3: 230
2. Sözüer A. (1995) Organize Suçluluk Kavramı ve Batı Ülkelerinde Bu Suçlulukla Mücadele İle İlgili Gelişmeler, *Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 1-3: 257
3. Cengiz M. (2005) Türkiye’de Mafya Tipi Organize Suçlar, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara s.2,107
4. İçel K., Sokullu A. F., Özgenç İ., Sözüer A., Mahmutoğlu F. S., Ünver Y., (2000) “Suç Teorisi”, 2. Baskı, İstanbul
5. Kaçakçılık ve Organize Suç Terimleri, (2002) Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara
6. Metin C. (2004) Türk Ceza Hukukunda Organize Suç, Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, Ankara s. 3,4
7. Dinçkol A. Türkiye’de Organize Suçluluk ve Sosyoekonomik Yapı, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi*, s.1; 99-127
8. Tezcan D. (2000) Organize Suçlar ve Bu Suçlarda Mağdurun Hakları ve Tanıkları Korunması, *Adalet Dergisi* <http://www.yayın.adalet.gov.tr/dergi/3sayı.pdf> Erişim Tarihi 20.12.2009
9. Adamoli S., Nicola D. A., Savona U. E., Zoffi P. (1998) *Organized Crime Around World*. Helsinki, s. 1,4

10. Evik V. S. (2004) Çıkar Amaçlı Örgütlenme Suçu, İstanbul, s.6,9
11. Sarıtaş E. (2008) Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku'nda Organize Suçlara İlişkin Düzenlemeler, Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul Barosu Yayınları, s.123,147
12. Erdem M. R. (2001) Ceza Muhakemesinde Organize Suçlulukla Mücadelede Gizli Soruşturma Tedbirleri, Seçkin Yayınevi, Ankara, s. 29,25
13. Lyman D. M., Potter G. W. (2000) Organized Crime, 2. Baskı, Prentice Hall Yayınevi, New Jersey, s.15
14. Çalışkan, A., Yılmaz, Y., Bal, Z., (2006) AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara s.4,1
15. Erdem M. R. (2000) Organize Suçluluk, Hukuk Kurultayı, Ankara, s. 162
16. Cengiz M. (2003) “Türkiye’de Mafia Tipi Organize Suç Şüphelilerinin Sosyal Profili”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale s.14
17. <https://www.asc41.com/undocs.htm> Erişim Tarihi: 09.09.2008
18. <http://www.fbi.gov/hq/cid/orgcrime/glossary.htm> Erişim Tarihi: 09.10.2008
19. Emmanouela M. (2002) ‘The Manipulation of Organized Crime by Terrorists: Legal and Factual Perspectives’, International Criminal Law Review, Vol 2, Hollanda, s.223

20. E. Alper Güvel (2004) Organize Suç Ekonomisi ve Uygulaması, 1. Baskı, Roma Yayınları, Ankara, s. 13
21. Sözüer A. (1995) Organize Suçluluk Kavramı ve Batı Ülkelerinde bu Suçla Mücadele İle İlgili Gelişmeler, *Hukuk Araştırmaları Dergisi* 9: 256
22. Özek Ç. (1988) Organize Suç, Prof. Dr. Nurullah Kunter Armağanı, İstanbul s.195
23. Ceylan Ü. (2003) Organize Suçluluk ve Çıkar Amaçlı Örgüt Suçu, 1. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, s.13
24. Geleri A. (2003) Organize Suçların Ortaya Çıkışı ve Gelişimi:İtalyan-Amerikan Mafyası Üzerine Bir Çalışma, Organize Suçlarla Mücadele ve Polis, Ankara, s.25
25. Kazan T. (2000) İzmir Barosu Yargı Reformu Sempozyumu, s.1
26. Block A. Alan ve Chambliss J. Williams. Organizing Crime, Elsevier North Holland Inc., 1981 s. 12
27. Albin J. The American Mafia: Genesis of a Legend, New York, 1971. s. 37-38
28. Maltz D. M. (1994) Defining Organized Crime, Handbook of Organized Crime In The United States, Greenwood Pres, s.37
29. Abadinsky H. (1999) Organized Crime, 6. Baskı, Thomson Learning Yayınları, ABD, s.4-8
30. Gökçen A. Kamu Barışına Karşı Suçlar, __www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/118.doc Erişim Tarihi: 02.01.2010
31. Yenidünya A. C., Gökçen A., Artuk M. E. (2009) Türk Ceza Kanunu Şerhi, Ankara, cilt.4, s. 3246,3253

32. Gültaş V. (2008) Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu ve Etkin Pişmanlık, Bilge Yayınevi Ankara, s. 19,6
33. Açıkgöz A. N. (2005) Gerekçeli Karşılaştırmalı ve Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu, Van, s. 448
34. Akyıldız M. N. Fikri Mülkiyet Aleyhine İşlenen Suçlar ve Suç Örgütleri, www.izmir.adalet.gov.tr/makale/makale1.doc erişim tarihi:18.10.2009
35. Donay S. (2007) Türk Ceza Kanunu Şerhi, İstanbul, Beta Yayınevi, s.318
36. Çalışır K. T. (2009) Suçun Vebası Suç Örgütlerinin Anatomisi, Adalet Yayınevi, Ankara, s.137, 205
37. Blok A. (1975) The Mafia of a Sicilian Village: 1860-1960: A Study of Violent Peasant Entrepreneurs, New York, s. 30-36
38. Arıboğan, D. Ü. (1996) Globalleşme Senaryosunun Aktörleri, Der Yayınları, İstanbul s.235
39. Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı (2006) Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele, TADOC, s.167, 178, 206-208
40. Çulcu M. (2001) Türkiye’de Mafia’laşmanın Kökenleri-1: Her Sakaldan Bir Kıl, E Yay, s. 32, 149, 161
41. Çulcu M. (1992) Dünyamızı Saran Mafia, Kastaş Yay, s. 214-218, 445,449, 519
42. Arlacchi P. (2000) Mafya Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhü, İletişim Yayınları, s.46-64
43. Saçan A. S. (2004) Akbabalar Örgütü: Türkiye’de Mafya, Toplumsal Dönüşüm, İstanbul, s. 92

44. Özcan H. (2005) Çıkar Amaçlı Suç Örgütü Mensubu Olmak Suçundan Tutuklu ve Hükümlü Bulunanların İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi Kara Harp Okulu, Ankara, s. 12, 59,60
45. Bequai A. (1996) “Rise Of Mobil State İn 21st Century”, ESQ, National İnformation Systems Security Conference, Baltimore MD, s.22
46. İçli T. G. (2004) Kriminoloji, Martı Kitap ve Yayınevi s. 268
47. Dolunay Ş. (2007) Türkiye’de Organize Suçlar ve Halkın Teveccühü, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 1 : 208-223
48. Adaman F., Çarkoğlu A. (2001) Hane Halkı Gözünden Türkiye’de Yolsuzluğun Nedenleri ve Önlenmesine İlişkin Öneriler, TESEV, İstanbul s. 21
49. Dodd, C. (1990) H. The Crisis of Turkish Democracy, The Eothen Pres, London, s.17
50. Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Raporu, 2006, Ankara, s.59, 67
51. Urhal Ö. (2008) Kamu Güvenliği Açısından İstihbarat ve Örgütlü Suçlar, Sözkese Matbaacılık, Ankara s. 477,491
52. Dursun H. (2006) Türkiye’de Organize Suç ve Bu Suça Karşı Güvenlik Sektörü Bağlamında Alınması Gereken Önlemler, *Polis Dergisi*, 47:36-45
53. Dursun H. (2001) Organize Suça Genel Bir Bakış, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara, s. 3
54. Wroblewski M., Hess H., M. Karen. (1990) Introduction to Law Enforcement and Criminal Justice, Third Edition, West Publishing Company, s.37

55. Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu ve Uygulaması, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Rehberi 3, Ankara 2001, s.11-12.
56. <http://polnet/mevzuat.htm> Erişim Tarihi:05.10.2009
57. www.kom.gov.tr Erişim Tarihi:22.07.2009
58. www.kom.gov.tr Erişim Tarihi:14.11.2009
59. Bal İ. Türkiye’de Organize Suçlar ve Terörizm Üzerine: İdeolojik, Sosyal ve Ekonomik Bir Değerlendirme ve Mücadele Yöntemleri, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 2, Sayı 7-8: 47-71
60. Mahmutoğlu F. S. (2008) Telekomünikasyon Yoluyla İletişimin Denetlenmesi, Polise Görev, Yetki ve Sorumluluk Veren Mevzuat Uygulamalarına İlişkin Eğitim Projesi Tebliği II, Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ankara, s. 378,385
61. DOĞAN Y. H. Gizli Ceza Muhakemesi Tedbirleri, www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/145.doc Erişim Tarihi:10.11.2009
62. Avcı M. (2005) Yeni Yasal Düzenlemelere Göre Türk Hukukunda Örgütlü Suç Kavramı, *Hukuk Dünyası Dergisi*, 3 : 30
63. Resmi Gazete, 14 Şubat 2007, sayı:26434
64. Erdem M. R. (2005) 5271 sayılı CMK’da İletişimin Denetlenmesi’, *HPD*, 3:100

65. Aydın M. (2005) Adana Hakimi, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Tanıtım Seminerleri İçin Eğitim Notları, Ankara, s.38
66. <http://www.hukuki.net/showthread.php?p=326013> Erişim tarihi:14.12.2009
67. Karabunar D. (2009) Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Turkish Against Drugs and Organized Crime Academy (TADOC), Yayınlanmamış Ders Notları
68. Aydın Ö. Türkiye’de Organize Suç Örgütlerinin Adam Kaçırma Olayları ve Bunlarla Mücadele Yöntemleri, *Çağın Polisi Dergisi*, Sayı 66,
69. Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Raporu (2004) Ankara, s.33-34
70. Zafer H. (1999) Sosyolojik Boyutuyla Terörizm, Beta Yayınları, İstanbul s.15
71. Kanadoğlu S. Türkiye Cumhuriyeti Başsavcılığı Kurulmalıdır, <http://www.abchukuk.com/makale/makale12.html> Erişim Tarihi:18.09.2009
72. Yılmaz H. (1997) Türkiye’de Organize Suç, *Polis Bilimleri Dergisi*, 1:73-85
73. İçli T. G. (2007) Kriminoloji, Seçkin Yayınevi, Ankara, s.330, 369-370, 297, 348
74. Dönmezer S. (1981) Kriminoloji, İstanbul Üniversitesi, Yayın no:2891, İstanbul

75. Aytaç M., Aytaç S., Bayram N. (2007) Suç Türlerini Etkileyen Faktörlerin İstatistiksel Analizi, 8. Türkiye Ekonometri ve İstatistik Kongresi, Malatya
76. Gökpınar M. (2005) Sosyal ve Kriminal Boyutlarıyla Organize Suç, *TBB Dergisi*, 60:214-234
77. Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Raporu (2007), Ankara, s.56, 45
78. Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Raporu (2008), Ankara, s.95, 92
79. İpekçioğlu P. A. (2008) Gözaltında Alınan İfadenin Önemi ve Delil Değeri, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 57:51-82
80. Karaosmanoğlu F. (2003) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Bağlamında Avukatın Gözaltı Birimine Gelmesi ve Hukuksal Yardım Hakkı: Türkiye ve İngiltere Örnekleri, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, c.52 s.3: 177-197
81. Kaçakçılık ve Organize Suçlar (2003) Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Yayınları Ankara, s. 246
82. <http://www.fbi.gov/hq/cid/orgcrime/aboutocs.htm> Erişim Tarihi:23.02.2010
83. Eroğulları C. (2010) Örgütlü Suçlarla Mücadelede Kolluk-Adliye İlişkileri Çalıştayı, Afyonkarahisar
84. Ersoy Ö. (2004) Terörizm ve Diğer Örgütlü Suçlarda Yakınlaşma ve İşbirliğinin İncelenmesi, *Avrasya Dosyası Dergisi*, 4:236

85. Aykın H. (2007) Dünya'nın (...)nci Büyük Endüstrisi Organize Suç Örgütleri ve Kara Para Aklama, *Yaklaşım Dergisi*, sayı 176: 44-48
86. Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Raporu 2002, Ankara, s.94
87. Bovenkerk F.,Yeşilgöz Y. (2000) Türkiye'nin Mafyası, İletişim Yayınları, İstanbul, s.153
88. Özerkmen N., Kahya Y. (2008) Organize Suç Örgütlerinin Oluşumunda Hemşehrilik İlişkilerinin Rolü, *Polis Bilimleri Dergisi*, c.10,4:15-42
89. Atayün A. (2008) Örgütlü Suç Soruşturmaları Yönetimi, Adalet yayınevi, Ankara s.76, 75, 280
90. Pek A. Adam Kaçırma Özelinde Organize Suç Örgütleri, *Çağın Polisi Dergisi*, 76:34-35
91. Abadinsky H. (1997) Organized Crime, USA, 5. Edition, p.6
92. Akcan A. (2006) Silahlanma... Diğer Ülkelerde Neler Oluyor?, *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 7:5-9
93. Demirbaş T. (2005), Bireysel silahlanma ve suç, Kriminoloji, seçkin yayınevi, Ankara, s.301
94. Bal İ., Özcan M. (2003) Organize Suçlarla Mücadele ve Polis: Türkiye'de Organize Suçlarla Mücadelede Yöntem Arayışları (Geleri A., Çevik H. H. Eds) Seçkin Yayınevi, Ankara s.173
95. Güner S. (2003) Organize Suç Örgütleri, Kara Para ve Aklanması, Bilgi Yayınevi, Ankara, s.47
96. Ketenci Z. (2010) Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Turkish

Against Drugs and Organized Crime Academy (TADOC)
yayınlanmamış ders notları

97. Dönmezer S., Yenisey F., Ceza Adalet Sisteminde Jandarma ve Polisin Rolü ve Etkinliği, *Polis Bilimleri Dergisi*, cilt 1 s. 6
98. Finklea K. (2010) Organized Crime in the United States: Trends and Issues for Congress
<http://www.fas.org/sgp/crs/misc/R40525.pdf> Erişim Tarihi:03.05.2010
99. Hürriyet Gazetesi 20.01.2002
100. Eryılmaz B. (2010) Örgütlü Suçlarla Mücadelede Kolluk-Adliye İlişkileri Çalıştayı, Afyonkarahisar
101. Dönmezer S.(1999) Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri ile Mücadele Kanunu, Seminer Notları s.11
102. Evik V. S. ( ) Çıkar Amaçlı Örgütlenme Suçu, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul
103. (<http://www.bugun.com.tr/haber/detay/85319>) Erişim tarihi:09.03.2010
104. Şimşek F. (2009) *Hukuk ve Hayat Dergisi*, Röportaj, s.7
105. Tuncer H., Amerika Birleşik Devletleri'nde Uyuşturucu İle Mücadelede Gizli Görevli Kullanılması, *Çağın Polisi Dergisi*, 24:29-32
106. Öztürk B. (1994) Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, s.498
107. Tuncer H.(2003) ABD'de Organize Suçlarla Mücadele ve Mücadelede Karşılaşılan Temel Problemler, *Çağın Polisi Dergisi*, 15: 73-76

ÖZGEÇMİŞ

MEHMET ASLAN

Doğum Tarihi : 29.03.1975

Doğum Yeri : ADANA

Meslek ve Unvan: Polis - Emniyet Amiri

EĞİTİM

2002- İstanbul Üniversitesi, İstanbul
Adli Tıp Enstitüsü
Sosyal Bilimler Doktora Programı

1998-2001 İstanbul Üniversitesi, İstanbul
Adli Tıp Enstitüsü
Sosyal Bilimler Yüksek Lisans Programı

1993-1997 Polis Akademisi, Ankara

1990-1993 Polis Koleji, İstanbul

1986-1990 Özel Akasya Koleji, İstanbul

MESLEK

2010- Antalya Emniyet Müdürlüğü

2006-2010 Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü

1997-2006 İstanbul Emniyet Müdürlüğü

9. EK**ŞÜPHELİ FORMU**

1. Uyuğu: TC Diğer
2. Cinsiyeti: Erkek kadın
3. Yaşı:
4. Eğitim Durumu: cahil okuryazar ilkokul ortaokul
Lise Üniversite
5. Doğum yeri:
6. Meslek:
7. Medeni Durum: evli Bekar Boşanmış
8. Sabıka Durumu: Var Yok
9. Yakalama esnasında zor kullanılıp kullanılmadığı: kullanıldı
Kullanılmadı
10. Yakalama yeri
11. İfade durumu: ifade verdi susma hakkını kullandı
kısmen ifade verdi
12. İfadesinde suçlamaları kabul edip etmediği: kabul etti kabul
etmedi kısmen kabul etti
13. İfadenin gözaltının kaçınıcı gününde alındığı
14. Gözaltında kalma süresi:
15. Gözaltından serbest bırakıldı adliyeye sevk

16. Suç örgütündeki diğer şahıslarla akrabalığı olup olmadığı: Var
Yok

17. Suç örgütü lideri ile akrabalığı olup olmadığı: Var Yok

18. Adliyeden Serbest kaldı Tutuklandı

OLAY FORMU

1. Örgütün varlığından haberdar olunma şekli:

ihbar

yardımcı eleman

müşteki müracaatı

başka kurumlardan gelen bildirimlerle

istihbari faaliyet neticesi

işlenmiş bir suçun soruşturulması ile

2. Suç örgütünden haberdar olunma ile operasyon zamanı arasında geçen süre:

3. Suç örgütü ile mücadelede işbirliği yapılan il sayısı:

4. Suç örgütündeki şüpheli sayısı

5. Suç örgütü çatısı altında işlenen suç sayısı

6. Suç örgütü çatısı altında işlenen suç türleri

7. Suç örgütünün silahlı suç örgütü olup olmadığı : Silahlı
silahsız

8. Suç örgütü tarafından uygulanan şiddetin derecesi: darp
tehdit yaralama öldürme baskı

9. Suç örgütü çatısı altında kaç ayrı ilde suç işlendiği
10. Operasyon sürecinde kaç ayrı ilde yakalama yapıldığı:
11. Operasyon sürecinde kaç ayrı adliye sorumluluk bölgesinde yakalama yapıldığı:
12. Operasyon hazırlık sürecinde teknik takip yapılıp yapılmadığı:
yapıldı   yapılmadı
13. Operasyon hazırlık sürecinde fiziki takip yapılıp yapılmadığı :
yapıldı   yapılmadı
14. Operasyon hazırlık sürecinde gizli izleme yapılıp yapılmadığı :
yapıldı   yapılmadı
15. Operasyon hazırlık sürecinde muhbir kullanılıp kullanılmadığı:
kullanıldı   kullanılmadı
16. Operasyon başlangıcında yakalamaların eş zamanlı olup olmadığı:
evet   hayır
17. Suç örgütünün faaliyetinin yaşadıkları il ile sınırlı olup olmadığı
: sınırlı sınırlı değil
18. Suç örgütünün işlediği suçlar kolluk sorumluluk bölgesi: polis
jandarma
19. Suç örgütü çatısı altında işlenen suçun zamanı : gündüz
gece
20. Suç örgütü faaliyetlerinden gelir elde edilip edilmediği: elde
edildi   elde edilmedi
21. Suç örgütü içerisinde kamu görevlisi olup olmadığı ve sayısı: var
yok
22. Suç örgütü içerisinde yer alan kamu görevlisinin mesleği:

23. Suç örgütü üyelerinden silah ele geçirilip geçirilmediği: ele geçirildi   ele geçirilmedi

24. Operasyon kapsamında yapılan aramalarda örgüt ile ilgili suç unsuru ele geçirilip geçirilmediği:

ele geçirildi   ele geçirilmedi

25. Suç örgütü üyeleri arasında akrabalık bağı: Var   Yok

26. Suç örgütü üyeleri arasında örgüt lideri ile akrabalığı olan: Var
Yok